Poštnina plačana v gotovini

Leto VIII, št. 194

Ljubljana, petek 19 avgusta 1927

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804; ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 18. avgusta.

Povodom volitev volilci posebno kritično premotrivajo preteklost in zasluge političnih strank. V prvi vrsti so odločilna načelna stališča, uspehi oziroma neuspehi poedinih strank v posameznih legislativnih dobah pa pridejo v poštev šele v drugi vrsti. Volilci tudi natančno razlikujejo med uspehi v vladi in položajem stranke v opoziciji, med javnim delom poslancev in njih tihim delom, s katerim skušajo odpomoči neredom. In kar je poleg načel za volilčevo sodbo glavno: on išče, kje so bile dobra volja, pridnost in požrtvovalnost.

Marca l. 1925. je začela delovna doba pretekle Narodne skupščine z verifikacijsko borbo za radićevske mandate. Ko bo objektiven zgodovinar motril vlogo SDS pri pritegnitvi Hrvatov v Narodno skupščino, bo moral priznati, da je po znanih Radićevih navalih na obstoj države, njegovih izdajniških pogodbah v Londonu in Moskvi SDS prevzela najtežje delo, da zlomi Radićev program, kolikor je bil državi opasen. To delo je docela uspelo in če je danes država neprimerno krepkejša na zunaj in znotraj, nego je bila na jesen l. 1924., bo moral vsakdo priznati SDS, da je ona to bitko odločila in dobila. Danes je g. Korošcu lahko, obregovati se ob Radića in njegovo stranko ter jo zaničevati. L. 1924. in 1925. pa, ko je bila država v težkem boju, je SLS z razvitimi zastavami stala ob strani Radića in ga podpirala in zlasti g. Korošec je letal za njim, kakor se danes obeša na g. Vukičevića.

Če motrimo uspeh v zmagoviti borbi z Radićevo protidržavno politiko zlasti s stališča prečanskega programa realne enakopravnosti v naši državi, bo vsakdo uvidel, da je bilo staro stališče Radićevo hegemonistični velesrbski politiki zelo koristno. Boj za enakopravnost se je mogel šele prav začeti, ko so bili Hrvatje privedeni na teren realne politike.

V to je bila potrebna trdna roka in to je HSS zamerila samostojnim demokratom. Z uprav histerično mržnjo je iskala zadoščenje v odrivanju SDS in z vsakim je šla raje nego z nami. Po dveh letih strašnih razočaranj pa mislijo danes široki krogi tudi na Hrvatskem že drugače in spoznavajo, da bo le s sodelovanjem SDS prišla zmaga gospodarske enakopravnosti vseh pokrajin.

HSS je šla julija l. 1925. v vlado. Ali naj ponavljamo historijo njenega debakla v vladi RR? Vso njeno nezmožnost, razmere izboljšati in radikale pridobiti za odločne korake naprej? Ni še bilo tako žalostnega leta kriz in prerekanja, kakor je bilo leto 1926., t. j. vsa doba RR, katere rezultat je bil le odrinjenje SDS.

Za radićevci je prišla v vlado SLS. Zadela jo je vloga, da sodeluje na definitivnem proračunu, kar pomeni velikansko odgovornost. To bi bila lahko velika sreča za SLS, a postalo ji je radi njene nezmožnosti nesreča.

Kako naj volilci kritikujejo dobo od l. 1925. do razpusta skupščine? SDS je po dovršitvi boja za državni ustroj pripravila že več zakonskih načrtov; zlasti je bila unifikacija sodnih zakonov že l. 1925. skoro pod streho. Tedaj je bil sprejet na pritisk SDS tudi zakon o zemljoradniških kreditih. Komaj je bil sprejet ta zakon, ki bi lahko imel epohalne posledice, da ga niso poznejše vlade ubile, je nastopila vlada RR, za njo pa vlada SLS.

Ob kritiki prošlega parlamenta nam torej ni možno preiti odgovornosti HSS in SLS. SLS milo joče, da smo njen finančni zakon pribili na steno sramote kot primer neznanja, nemarnosti in protiljudskega mišljenja onih, ki so ga predložili in sprejeli. SDS je s svojo ostro kritiko vsaj polovico nesreče odvrnila, to je bila njena vloga v opoziciji. Če bi SDS ne bilo, bi bilo teh nesrečnih členov finančnega zakona še enkrat toliko.

SDS pa ni le oponirala in kritizirala. Tri velike zunanje politične debate v korist našim rojakom onstran mej so izšle iz nje. Ko je šlo za obsodbo korupcije, je SDS vodila najodločnejšo borbo in le SLS se imajo korupcijonisti zahvaliti, da so ušli. Na vseh poljih uprave je klub SDS razvijal kritično in inicijativno delavnost. Njega člani so bili povsod prvi na mestu.

Ni možno prihraniti SLS očitka, da je mesto uspehov prinesla državi in še posebej volilcem Slovenije le poraze. Mi vemo, da v Beogradu ni lahko delati in bi SLS odpustili, če bi vsaj ne pokvarila nič. Toda ona je mnogo poslabšala, zlasti pa celi finančni zakon, da je težko najti sličen primer. Ni panoge državne uprave, kjer ne bi s sodelovanjem SLS finančni zakon in proračun stanja še poslabšal. V čem je torej bila vsa vloga SLS? Šlo ji je le za moč v Sloveniji, drugo pa vzemi vrag. To ji je bilo geslo.

In to je, kar se ji ne more nikdar odpustiti. Ko je šlo za finančno samostojnost oblasti, jo je SLS ubila z zloglasno uredbo od 18. februarja 1927. Finančno samostojnost občin in okrajev je ubila SLS s finančnim zakonom. Novi davki so se uvedli, obstoječi poostrili. Polomija SLS je tako velikanska, da jo vidi in čuti zadnji kajžar.

In tako politiko hoče SLS nadaljevati.

Na objemu radikalov ležati, drobtinice loviti za partizane, vse drugo pa pustiti, da urejujejo radikali g. Vukičevića, ki so najslabša naklada radikalov od l. 1888. naprej. Nadaljevanja te igre slovenski volilci ne smejo dopustiti. Sistem g. Korošca, ki je z 20 poslanci prevzel vso odgovornost za Slovenijo, je vseskoz pogrešen in za Slovence neprimeren. Ta sistem ni bil nikdar tako viden, kakor v finančnem zakonu za l. 1927.-28., politično pa v blejskem paktu, ki hoče radikalsko «fortvurštlanje» še podaljšati. Ta sistem morejo zlomiti volilci. V tem je za Slovenijo pomen 11. septembra.

V vrtincu političnih anomalij

«Ako bi ne bile volitve tik pred durmi bi vladna kriza že izbruhnila.» — Brezuspešni poskusi maskiranja nasprotij med vladnimi radikali in davidovićevci. — Naivni računi g. Vukičevića

Beograd, 17. avgusta p. Danes dopoldne je prispel z Bleda zunanji minister dr. Marinković. Njegove izjave, ki so jih zjutraj objavili beograjski listi, so predmet živahnih razgovorov. Vladni krogi so se potrudili, da v liste spravijo komentarje, ki naj bi dokazovali, da se Marinkovićeve izjave v glavnem krijejo z Vukičevićevimi znanimi nazori in da so torej v nasprotstvu z oficijelno odnosno Davidovićevo politiko Demokratske stranke.

Z demokratske strani se k temu pripominja: Kdor zna čitati, bo takoj videl, da so Marinkovićeve izjave znatno različne od tega, kar pripoveduje g. Vukičević. Naravno je, da on kot član vlade in ker zastopa stališče, da sedaj ni čas za krize, ne more govoriti tako, da bi se pokazalo nepremostljivo nasprotstvo s predsednikom vlade. A karakteristično je že samo to, kar je izjavil g. Marinković o blejskem paktu. On pravi, da nima nič proti temu, da vstopi dr. Korošec v vlado, ako hoče podpirati program, ki njemu (Marinkoviću) konvenira, a dodaje, da važnost te svoje pripravljenosti še bolj oslabi: »To velja v ostalem tudi za druge stranke.« (Ta pasus je »Slovenec« seveda previdno zamolčal. Op. ur.) S tem je dr. Marinković pač reduciral pomen Koroščevih in Vukičevićevih podčrtavanj blejskega pakta za minimum. Več kot član Vukičevićeve vlade ni mogel storiti.

Vaš dopisnik je imel priliko govoriti z osebnostjo, ki dobro pozna Marinkovićevo mnenje o blejskem paktu in ki se je z ironičnim nasmehom takole izrazila: »Pomen blejskega pakta? Glavni pomen za g. Vukičevića in g. Korošca je bil pač ta, da sta objavila, da sta pakt sklenila. Vprašanje pa je, ali se v oceni posledic tega svojega koraka nista zmotila.«

Opaža se tudi, da se dr. Marinković, akoravno je bil dr. Korošec na Bledu, z voditeljem klerikalcev ni sestal.

Medtem so demokrati pričeli z novo kampanjo proti Vukičeviću. Skušajo ga osmešiti v smislu včerajšnje Davidovićeve izjave, da je predsednik vlade postal popolnoma neresen. Današnja »Pravda« poroča »od specijalnega dopisnika« z Bleda, da je g. Vukičević prepričan, da bo dobil, vštevši dr. Korošca, a brez opozicijonalnih radikalov, — 229 mandatov, Pribićević 13! Seveda se danes ves Beograd smeje, Vukičevićevi radikali pa očitajo demokratom nelojalnost ter izražajo sumnjo, da prihaja ta intriga iz vrst demokratskih ministrov.

Temu sunku je sledil od pašićevske strani še drug: posl. Radonjić je sklical za 26. t. m. finančni odbor. Položaj pravilno ocenjuje današnja »Politika«, ki piše: »Po sodbi vseh političnih krogov je situacija v vladni koaliciji taka, da bi v normalnih prilikah moralo priti do krize vlade. Toda ker so volitve že blizu in ker se je volilna borba že popolnoma razvila, smatrajo politični krogi, da se kriza vlade more ipak izbegniti.

V ostalem je današnji dan minil brez važnejših dogodkov. Državni volilni odbor je imel svojo zadnjo sejo, na kateri je določil nekatere nove predsednike glavnih volilnih odborov, mesto odstopivših. Povratek g. Vukičevića se pričakuje za soboto ali nedeljo. Politični voditelji so na agitaciji: Pribićević je odšel danes v tuzlansko okrožje, Davidović v Lazarevac, Marinković v Požarevac.

Mnogo pozornosti je vzbudila danes izjava »Politike«, ki demantira v posebni brzojavki z Bleda, da bi bil g. Vukičević govoril o ponudbi SDS za vstop v vlado za ceno, da se stranka odreče g. Pribićeviću. Kakor znano, je g. Pribićević povodom te, v »Politiki« zabeležene izjave pozval g. Vukičevića, naj pove, kdo in kdaj mu je tako ponudbo stavil. G. Vukičević sedaj demantira . . .

Nov sunek proti Vukičeviću

Sklicanje fin. odbora in poziv min. predsedniku, da poroča o gospodarskem stanju v državi. — Zbiranje materijala za obtožbo proti g. Vukičeviću radi volilnega terorja

Beograd, 18. avgusta, p. Kakor znano je prišlo povodom seje finančnega odbora 4. avgusta do ostrega nastopa skoraj vseh strank proti nedelavnosti vlade, kateri je bila izrečena nezaupnica. Finančni odbor je z ogromno večino sprejel predlog posl. Pribićevića, s katerim so bili vsi vladni predlogi odstavljeni z dnevnega reda ter je bil min. predsednik pozvan, da na prihodnji seji fin. odbora poda poročilo, kakšne ukrepe je vlada storila, odnosno jih namerava storiti, da se ublaži gospodarska kriza, ki se je vsled neugodne letine tako poostrila.

Predsednik fin. odbora posl. Radonjić je takoj drugi dan sporočil ta sklep min. predsedniku s prošnjo, da mu javi, kdaj bi mogel priti poročat fin. odboru. G. Vukičević je odgovoril, da vlada itak zbira statistične podatke, na podlagi katerih bo potem sklepala o potrebnih korakih. Na poziv, da pride poročat fin. odboru g. Vukičević, ni reagiral. Od tega časa je preteklo 14 dni. Vlada je napovedala, da bo ukinila carino na pluge in superfosfat, o drugih ukrepih pa ni bilo slišati nič, pač pa se množijo pritožbe, da se davki še bolj strogo iztirjavajo.

Sedaj se je predsednik fin. odbora odločil za nadaljni korak. Ker g. Vukičević ni povedal, ali in kdaj hoče priti pred fin. odbor, je na temelju čl. 10. fin. zak. sam sklical sejo za 26. avgust ter je sklicujoč se na čl. 83. Ustave pozval na sejo min. predsednika in člane vlade.

Na dnevni red je postavil v smislu sklepa od 4. avgusta kot prvo točko poročilo min. predsednika o ukrepih vlade proti gospodarski krizi v smislu sklepa fin. odbora z dne 4. t. m. Ostale točke so: 2) zahteva prometnega ministra, da se odobrijo pogodbe s privatnimi tovarnami o popravilu voznega parka po čl. 228 fin. zakona. 3.) zahteva ministra pravde, da se odobri uredba o nagradi sodnih izvrševalcev pri okrožnem sodišču v Novem Sadu na temelju čl. 129 fin. zakona. 4) zahteva trg. ministra, da se odobri uredba o ustrojstvu začasnega gospodarskega sveta v smislu čl. 314 fin. zakona. 5) zahteva ministra prosvete, da se odobri popolnitev pravilnika o posebnih dokladah državnim uslužbencem na temelju čl. 40 uradniškega zakona.

Sodi se, da min. predsednik na to sejo ne bo prišel. V tem slučaju bo fin. odbor, kakor je videti po razpoloženju, sklenil prav oster protest ter sam označil ukrepe, ki bi bili v ublažitev gospodarske krize potrebni.

V zvezi s poročili, ki vsak dan javljajo o novih volilnih nasiljih, je danes g. Davidović zopet poslal dr. Marinkoviću pismo, v katerem ga prosi, da v vladi nekaj ukrene za zaščito volilne svobode. Govori se, da opozicija pripravlja obširno obtožbo proti Vukičeviću, ki naj bi se vložila takoj po sestanku nove Narodne skupščine. V poslednjem času se opaža zelo živahen kontakt med Pribićevićem, Trifkovićem in Davidovićem in je baje tudi ta stvar predmet razgovorov.

Kralj ostane na Bledu še mesec dni

Beograd, 17. avgusta. p. Po informacijah vašega dopisnika ostane kraljevska rodbina na Bledu do 15. septembra, nakar se vrne v Beograd.

Posojilo niškega obl. odbora pri Poštni hranilnici

Beograd, 18. avgusta. r. Niški oblastni odbor je te dni zaključil posojilo 5 milijonov dinarjev, ki mu ga je dovolila Poštna hranilnica v Beogradu. Kot kritje za to posojilo so bile položene obveznice ratne štete, last oblastnega odbora. Posojilo se bo upotrebilo za gradnjo šolskih poslopij, za vodovode, mostove in za popravilo potov v niški oblasti.

Sokolski zlet na Rabu

Sušak, 18. avgusta. n. V nedeljo 21. t. m. priredi sokolska župa Reka-Sušak zlet na otok Rab. Zlet je obvezen za vsa društva, ki so včlanjena v župi.

Velika nesreča na Jadranu

Šibenik, 18. avgusta. n. Popoldne se je na morju pripetila velika nesreča. Nedaleč od Šibenika je malo ladjo s 15 ljudmi zajela nevihta. Ladja se je prevrnila, 8 oseb je utonilo, sedem pa se jih je rešilo na majhni ladjici.

Kaj zasleduje zopet Italija . . .

«Popolo d' Italia» nadaljuje kampanjo proti naši državi z izmišljenimi očitki

Milan, 18. avgusta o. »Popolo d' Italia« priobčuje tudi danes daljši dopis svojega poročevalca iz Tirane, ki govori o jugoslovenskem imperijalizmu proti Albaniji in pravi, da se je treba samo Italiji zahvaliti, če danes še obstoja svobodna albanska republika, čeprav majhna in pohabljena. Kajti »več nad en milijon Albancev živi pod srbskim imperijalizmom«. Isti list navaja nato razna dela, ceste itd., ki so jih zgradili Italijani v Albaniji, ter podatke o trgovini med obema državama. Pripomniti je treba, pravi dopisnik, da je Albanija ona zemlja, kjer je Cezar imel prvi spopad s Pompejem in odkoder se je začel pohod k zmagi pri Pharsalu.

Mirovne pogodbe se ne smejo kršiti

Slovaški klerikalci in židje proti akciji lorda Rothermerea. — Novi francoski odgovori. — Važen dokument

Bratislava, 18. avgusta. d. Na zborovanju slovaške ljudske stranke, katerega se je udeležilo nad 5000 ljudi, je imel Hlinka velik govor, po katerem je bila sprejeta resolucija, ki naglaša, da Slovaki odločno obsojajo vsako akcijo, ki sledi za tem, da se odcepijo od Slovaške poedine pokrajine. Slovaška je za vse čase nedotakljiva.

Tudi židovska zveza je razpravljala o akciji lorda Rothermerea in sklenila, da mu odpošlje daljšo izjavo, v kateri ga bo opozorila na položaj židov na Madžarskem, obenem pa sporočila, da so slovaški židje v obrambi Slovaške solidarni s slovaškim narodom.

Pariz, 18. avgusta. d. «L' Europe Nouvelle» objavlja več dokumentov, nanašajočih se na sklenitev trianonske mirovne pogodbe. Posebno značilna je Millerandova nota z dne 6. maja 1920 k odgovoru aliiranih sil na takratne madžarske ugovore. Nota naglaša med drugim:

Šele po temeljitem prevdarku so aliirane in asociirane sile sklenile, da odklonijo vse zahteve po spremembi teritorijalnih klavzul, predvidenih v mirovni pogodbi. Zgodilo se je to v trdnem prepričanju, da bi lahko vsaka sprememba rodila dalekosežne posledice. Etnografski pogoji v srednji Evropi so taki, da je popolnoma nemogoče. da bi se politične meje popolnoma skladale z etnografskimi mejami. Četudi so te meje odcepile poedine dele madžarskega naroda, vendar narekuje pravičnost, da se na ljubo manjšini ne kršijo pravice večine. Volja narodov se je v oktoberskih in novemberskih dneh l. 1918., ko je razpadla avstro - ogrska monarhija, jasno izrazila in ko so se poedini narodi združili v večje ali manjše celote. Tudi poznejši dogodki jasno izražajo mnenje narodov, ki so še do nedavna spadali pod krono sv. Stefana. Poznejši ukrepi madžarske vlade, ki je hotela s tem ugoditi avtonomističnim zahtevam poedinih narodov, pa le dokazujejo zgodovinsko resnico, da je madžarska politika dolga leta zasledovala uničenje svojih narodnih manjšin.

«De Jouvenel» objavlja nastopno izjavo: Nekateri listi so objavili na podlagi brzojavke iz Budimpešte izvleček iz izjave, ki sem jo podal nekemu madžarskemu listu. Ta izvleček bi lahko vzbudil domnevo, da se priključujem akciji gotovih angleških listov za revizijo trianonske mirovne pogodbe. Toda jaz sem le povdaril očito potrebo za Madžarsko, da se čim prej sporazume s svojimi sosedi, preden se sklicuje na člen 19. pakta Društva narodov. Pristavil sem še, da bi bilo težavno jačati mir v srednji Evropi, če bi se iskala rešitev za gospodarske probleme v teritorijalnih koncesijah.

Budimpešta, 18. avgusta. d. «Az Est» objavlja razgovor z bivšim ravnateljem francoskega zunanjega ministrstva Sey Douxom, ki je izjavil o Rothermerovi akciji: Jasno je, da je izzval Rothermere na Madžarskem splošno odobravanje, vendar pa se madžarski narod ne sme vdajati prevelikemu optimizmu. Francosko javno mnenje je glede Madžarske v posebnem položaju. Priznava izredne kvalitete madžarskega naroda, na drugi strani pa prevladuje prepričanje, da je Madžarska danes zadnje zatočišče fevdalizma v Evropi, kjer vlada mogočna aristokracija in kjer demokratska liberalnost nove dobe še ni prodrla. Baš zato pa je potrebna dvojna previdnost pri razpravljanju o problemih, kojih uresničenje mora naleteti na nepremagljive ovire. Po mnenju francoskih krogov leži rešitev Madžarske samo v resnem in vztrajnem delu ter v sporazumu z vsemi sosedi.

Negotova situacija na Kitajskem

Sovjeti smatrajo Čangkajškov odstop za svoj uspeh. — Konflikt med Anglijo in južnimi Kitajci. — Severne čete obstreljujejo Nanking

London, 18. avgusta. d. Iz Pekinga poročajo, da je hankovska vojaška komisija sklicala vojni svet, na katerega so bili povabljeni vojaški voditelji angleških in hankovskih čet. Konference se je udeležil tudi ruski sosvetnik Gallen. Konferenca je zlasti razpravljala o združitvi obeh armad in o pripravah za novo ofenzivo proti severu. Sovjetska vlada smatra odstop generala Čangkajška za velik uspeh. Po teh informacijah je bil glavni cilj Borodinovega delovanja, da nahujska Hankov in prisili Čangkajška, da se umakne v privatno življenje. Tudi maršal Čangtsolin je sklical v Peking konferenco poveljnikov severne armade. Splošno se domneva, da bo prevzel sedaj vodilno ulogo general Feng.

Šanghaj, 18. avgusta. d. Med angleškimi četami in južnim kitajskim vrhovnim poveljstvom je prišlo do konflikta. Neko angleško letalo je bilo zaradi motornega defekta prisiljeno pristati na kitajskem ozemlju. Takoj po pristanku je letalo obkolilo kitajsko vojaštvo in zavzelo do Angležev zelo sovražno stališče. Poveljnik angleških čet je zahteval takojšnjo izročitev letala, čemur pa so se Kitajci uprli. Nato je angleški poveljnik izročil južnemu kitajskemu vrhovnemu poveljstvu ultimat, v katerem zahteva izročitev letala najkasneje do nocoj. Medtem so angleške čete zasedle železniško progo Šanghaj-Hangčau.

London, 18. avgusta. (lo.) Ker so kitajske čete vrnile zaplenjeno letalo, so angleške čete popravile razdrto železnico in jo izročile v zopetno uporabo kitajskim oblastem. Severne kitajske čete bombardirajo Nanking.

Šanghaj, 18. avgusta. (lo.) Kakor poročajo, simpatizira prebivalstvo Nankinga z generalom Sunšuanfangom. Dve kantonski diviziji sta poskušali preiti k severnim četam.

Senzacije iz letalskega sveta

Odgoditev mednarodnega poleta okoli Alp zaradi slabega vremena. — Könnecke pripravljen za polet čez Ocean. — Tekmovalni polet na havajske otoke

Duebendorf 18. avgusta s. Mednarodni polet okoli Alp, ki se je davi pričel, se je moral zaradi skrajno neugodnega vremena prekiniti. Alpe so zavite v goste oblake. Vsi konkurenti so startali davi ter so v raznih etapnih krajih. Kapetan Ackermann je zgrešil progo ter je pristal v Bolcanu. Razsodišče za polet je sedaj sklenilo poklicati nazaj v Curih vse konkurente, ki bodo zopet startali v soboto ali pa v nedeljo. To je bilo sklenjeno zato, da bodo vsi letalci imeli enake šanse.

Pariz, 18. avgusta (pa.) Priprave za polet nemškega letalca Könnecka v Ameriko so končane. Letalo razpolaga s tremi motorji. Vodila ga bosta pilota Steindore in Udet.

Kelmorajn, 18. avgusta (be.) Mestni zastop je na svoji današnji seji sklenil, da bo mestna uprava financirala prekooceanski polet letalca Könnecka. (Glej poročila na 6. str.)

Newyork, 18. avgusta s. Kakor poročajo iz Honolula, je tjakaj dospelo drugo letalo, ki se udeležuje letalskega derbyja. To letalo je rabilo 28 ur 17 minut ter si je priborilo drugo darilo v znesku 10.000 dolarjev. Od ostalih dveh letal, ki imata na krovu pet oseb, med njimi eno žensko, manjka vsaka vest.

Honolulu, 18. avgusta s. Letalo »Woolaroo« je pristalo včeraj ob 12.23 ter si s tem pridobilo prvo darilo v znesku 25.000 dolarjev. Polet je trajal 26 ur in 17 minut. Drugo darilo je dobil enokrilnik Aloha.

Honolulu, 18. avgusta (lo.) Pomorske oblasti so odredile vse mogoče, da se najde letala »Golden eagle« in »Miss Doran«, ki sta izginila.

Ahmed beg Zogu v Skadru

Skader, 18. avgusta. (ri.) Semkaj je prispel predsednik republike Ahmed beg Zogu v spremstvu predstavnikov senata in zbornice in drugih zastopnikov oblasti. Predsednika je pozdravljala velika množica.

Zaklan italijanski anarhist

Rim, 18. avgusta. s. Kakor poročajo listi, je bil včeraj na otoku, na katerem so internirani protifašisti, zaklan v prepiru med deportiranci znani anarhist Stagnetti.

Smrt slikarja na morju

Swinemünde, 18. avgusta. (be.) Na povratku v domovino je danes nenadoma preminul med vožnjo po morju slikar Saša Schneider v starosti 57 let.

Kriza angleške premogovne industrije

London, 18. avgusta d. «Daily Cronicle» poroča, da znašajo po statistiki rudarske zveze izgube angleških rudnikov v letošnjem letu že nad 5 milijonov funtov. Vse zaloge so prenapolnjene in pričela se je že politika podcenjevanja. Položaj v premogovni industriji je zelo resen in vzbuja v bančnih krogih velike skrbi. Omejitev izvoza angleškega premoga na kontinent, je krizo še bolj poostrila. V trgovinskem uradu se je vršila važna konferenca, ki je sklepala o korakih, ki naj bi jih podvzela vlada za zaščito premogovne industrije.

Dr. Koroščev seznam klerikalnih uspehov na vladi

Kaj pravi o njih vodja SLS in kako izgledajo v resnici.

Dr. Korošec je v Savskem Brestovcu govoril med drugim tudi o »uspehih« klerikalne stranke na vladi za Slovenijo. Ker je pri tej priliki g. Korošec predložil kar popoln seznam teh »uspehov«, si jih hočemo danes na kratko ogledati in jih reducirati na njih resnično podlago. Dr. Korošec je naštel naslednje uspehe SLS:

1. Dosegli smo zakone, ki »vračajo Kranjcem in Štajercem njih deželno imovino in pripravljajo pot za delo oblastem.« 2. Odpravili smo »prijavo vina in neplačane kazni se ne bodo iztirjevale«. 3. Odpravili smo »carino na galico, na žveplo in na čiliski soliter. Odpravili smo tudi carino na pluge in na umetna gnojila.« 4. Odpravili smo »30% pribitek na osebno dohodnino, kar znaša za Slovenijo lepo vsoto 12 milijonov dinarjev.« 5. »Pri osebni dohodnini smo zvišali tudi eksistenčni minimum.« 6. »Takse na dedščine smo znižali in ravno tako tudi takse pri kupovanju posestev.« 7. Dalje smo dosegli, da se plača davek do zneska 250 Din lahko tudi z 20% boni.« 8. Za Slovenijo smo »dosegli tri železnice«. 9. Dosegli smo prispevke za »delno regulacijo Save, Drave in Mure«. 10. »Za popravila cest smo dosegli 4 milijone dinarjev.«

V teh 10. točkah so torej našteti uspehi g. Korošca in SLS za Slovenijo. Objektivni smo dovolj, da bi priznali resnico, ako bi je bilo v Koroščevem naštevanju. Toda **Koroščeve navedbe so, žal, v polnem nasprotstvu z resnico.** Deloma vsebujejo uspehe, za katere SLS nima nobenih zaslug, deloma pa pretiravajo dejstva, ki v resnici izgledajo povsem drugače. Poglejmo si Koroščeve točke po vrsti!

1. Dejstvo je predvsem, da je bivšo deželno imovino kranjsko in štajersko »podržavila« klerikalna stranka, ki je po prevratu razgnala stare avtonomije in »inkamerirala« njihove dohodke in njihovo imetje. Ta strahovita pogreška bivše Narodne vlade je bila že dovolj pojasnjena. Dejstvo je nadalje, da je to pogreško popravil že od demokratov izposlovani zakon o sreski in oblastni samoupravi, ki je v svojih prehodnih odredbah določil, da pride vsa samoupravna imovina na oblastne samouprave. Ker je radi očitne redakcijske pogreške pri označenju dosedanjih subjektov samouprave (okrožij, županij) izostala beseda »dežel«, je čl. 322 fin. zakona za l. 1927/28 avtentična interpretacija zgoraj omenjene odredbe, ki je postala šele letos aktualna, ker so nasprotniki samouprav med njimi tudi klerikalci vse do letos zadrževali konstituiranje oblasti. Ako je ta čl. 322 fin. z. »uspeh SLS«, potem je to le v toliko, v kolikor so klerikalci z njim popravili svoje velike grehe. Škoda, ki jo je SLS storila našemu ljudstvu s sabotažo uvedbe oblastnih samouprav, pa stokrat presega vrednost tega »uspeha«.

2. Odprava prijave vina in sistiranje zapadlih kazni je prvotni predlog vlade RR iz meseca septembra 1926. in se nanaša predvsem na Dalmacijo. SLS ima zanj le toliko zasluge, da ga ni izbacila iz fin. zakona . . .

3. Odprava carine na galico, žveplo, soliter je od vlade RR predvidena na temelju lanskega enodušnega sklepa posebnega odseka fin. odbora. Kar se tiče carine na pluge in superfosfat, pa g. Korošec v naglici ni dobro bral novin. Dejstvo je le, da sedanji minister obljublja odpravo te carine. V ostalem za odpravo carine na pluge se bo naša domača slovenska industrija lepo zahvalila!

Odprava 30% pribitka na dohodnino je v smislu olajšav, ki so vnešene v finančni zakon že pred dvema letoma. Vseeno bi bili SLS za to hvaležni, da nam ona v zameno za ta pribitek ni prinesla posebni davek za privatne nameščence, za upokojence, za invalide, kar nas Slovence socijalno mnogo huje zadene ter nas tudi gospodarsko obremeni za dvakratno vsoto starega 30% pribitka. »Uspeh« g. Korošca je torej naravnost morilen!

5. O zvišanju eksistenčnega minima od 5000 na 6000 naj navedemo g. dr. Gosarja: To je pesek v oči!

6. Posebno karakteristično je, kar navaja dr. Korošec glede taks. Resnica je namreč ta, da so klerikalci v fin. zakonu pri taksah na dedščine določili, da bodo v bodoče proste taks samo dedščine v direktnem nasledstvu do vrednosti 150.000 Din, ne pa več, kakor do sedaj, do 500.000 Din. S tem so udarjeni predvsem kmetje, znižanje takse na kupnine od 6 na 4 % pa je v prvi vrsti v korist prekupcev posestev.

7. O 20% bonih smo že pojasnili. Minister financ je 28. januarja (ko torej SLS ni bila v vladi) napovedal, da bodo boni pripuščeni kot plačilno sredstvo za davčne zaostanke, kjer radikalna večina pa je poznejše to ministrovo obljubo reducirala na bone do zneska 1000 K, s čimer je cela ugodnost prav za prav postala iluzorna.

8. »Tri železnice za Slovenijo« so za SLS pravo pavovo perje. Kakor je vsakemu gospodarskemu analfabetu znano, so bile te tri železnice uzakonjene že l. 1922 povodom Blairovega posojila, ko so bili demokrati v vladi, pod fin. ministrom Kumanudijem.

9. in 10. Glede zneskov za delno regulacijo Save itd. je treba le pripomniti, da so bili v prejšnjih proračunih večji nego v letošnjem. Glede cest, žal, klerikalci niti tega niso dosegli, da bi državne blagajne vrnile samoupravam dolžne vsote, pač pa so z nezaslišanim čl. 82. fin. zak. oropali naše cestne odbore v prid trem, štirim velekapitalistom za mnoge milijone. Po klerikalni zaslugi je letos dejansko za ceste mnogo manj sredstev na razpolago. K temu pridejo še nesrečne določbe o kaldrmini, ki bodo vzele našim davkoplačevalcem nove milijone iz žepov.

Tako torej izgledajo klerikalni davčni uspehi za Slovenijo. Dr. Korošec bi bil resnico govoril, ako bi bil priznal,

da je SLS **upeljala m. dr. davek na ročno delo za delavstvo v državnih podjetjih,**

davek pod eksistenčnim minimumom na prejemke kronskih upokojencev,

davek na mizerne prejemke invalidov, na invalidnino brez ozira na eksistenčni minimum, s katerim je udarila blizu 16.000 invalidov samo v Sloveniji,

oropala s posebnim členom finančnega zakona upokojene orožnike draginjskih doklad v nasprotju z razsodbo Državnega sveta,

upeljala posebno kruto dohodarino za privatne nameščence,

upeljala nove oblastne davke v Ljubljani in Mariboru.

Vsi ti skrajno krivično obdavčeni najbednejši Slovenci so po g. Korošču »nepošteni ljudje«, ker kritizirajo in obsojajo nesrečno politiko klerikalne stranke na vladi.

Dr. K—l, Maribor.

Kaj pa bo z dinarskimi staroupokojenci?

Odkar sodelujem v Društvu državnih upokojencev za Slovenijo, trudim se ob vsaki priložnosti z besedo in peresom dokazati, da je edina rešitev za staroupokojence v tem, da se jih prevede vse na tiste pokojnine, katere dobivajo nameščenci, ki se jih upokoji po novem uradniškem zakonu z dne 31. julija 1923. Vse zaman. Na merodajnih mestih, v odločilnih krogih slišiš vedno le eno staro pesem o »prevedbi kronskih upokojencev na dinarske«. In kar je najhujše, da mnogo ljudi misli, da bodo kronski upokojenci po prevedbi v dinarske dobivali pokojnine po uradniškem zakonu z dne 31. julija 1923. Tako še širša javnost misli celo zdaj, ko je ministrski svet dne 1. julija 1927 izrecno izjavil, da se bodo kronskim upokojencem odmerile pokojnine po predpisih, ki so veljali »prije« uradn. zak. z dne 31. julija 1923! Nepovoljno reševanje zadeve staroupokojencev so deloma zakrivili nekateri kronski staroupokojenci, ki so zahtevali zase prevedbo na dinarske pokojnine, namesto da bi se bili zavzeli za izenačenje staroupokojencev z novoupokojenci po uradniškem zakonu z dne 31. julija 1923. Glasom sklepa ministrskega sveta z dne 1. julija t. l. bodo kronski upokojenci enkrat dosegli svoj cilj; prevedeni bodo na tiste pokojnine, katere uživajo dinarski staroupokojenci. Dinarski staroupokojenec je tisti nameščenec, kateri je ob prevratu stopil v službo naše države, kojega kronska plača je bila v letih 1921. in 1922. prevedena na dinarsko, s katero so ga potem poslali v pokoj, preden je stopil v veljavo uradniški zakon z dne 31. julija 1923. To so včasih storili celo brzojavno, da so takega nameščenca le izključili iz novega uradniškega zakona z dne 31. julija 1923!

Na drugem mestu sem obrazložil, da bo n. pr. v nekdanjem VI. plačilnem razredu — zdaj I. kat. 4. ali 3. skupine — dobil kronski upokojenec po prevedbi za 85 Din več nego ima zdaj.

Priznano je, da so prejemki kronskih upokojencev brez dvoma več ko nezadostni. Ali bo zgoraj omenjenega upokojenca povišek za 85 Din rešil bede? Ali se naj tolaži s tem, da »volenti non fit iniuria«?

Kaj pa naj poreče dinarski staroupokojenec, kako skrbi država zanj, ki se je ob prevratu — v obmejnih krajih z nevarnostjo za svoje življenje — stavil novi državi na razpolago?

Naj govore številke.

Začela sva obenem službovati, jaz kot avskultant, neki mlad mož kot pomožni sluga. Ob koncu najine karijere znašla sva se na istem uradu. Mene so poslali v pokoj kot predstojnika urada z redno polno dinarsko penzijo mesečnih 491, po odbitku davka 462 Din, nekaj pred uveljavljenjem uradniškega zakona z dne 31. julija 1923, omenjeni mož pa je stopil kot uradnik III. kat. s polno redno penzijo mesečnih 1147 Din po uveljavljenju uradniškega zakona v pokoj. Jaz dobivam poleg penzije 1600 Din mesečne doklade, omenjeni uradnik pa 800 Din. Doklade imam torej sicer dvakrat toliko; ker se bodo pa doklade v doglednem času znižale in sčasoma ukinile, bom imel mesečno redne penzije 462 Din, torej okroglo 2½ krat manj. Glede doklade sem pa danes in vedno zavisen od ministrove milosti. Ne maram milosti, s 40letnim službovanjem sem si svojo zadostno pravilno penzijo zaslužil!

Daleč odvračam od sebe misel, da bi imel morebiti uradnik z 1147 Din redne penzije preveč; saj si jo je z vestnim dolgoletnim službovanjem pošteno zaslužil! Toda vprašam, kaj sem pa jaz zakrivil, da imam 2½ krat manj redne pokojnine? Saj je tudi omenjeni uradnik približno šest sedmin svojih let odslužil pod Avstrijo, kakor jaz! Datum uradniškega zakona z dne 31. julija naju loči!

Kako pa je mogoče, da zakon dela tako krivico? Čujmo! Načrt uradniškega zakona, katerega je brez dvoma zakonodajni odbor vestno premislil in ki je imel predsankcijo Nj. Veličanstva kralja, ni poznal razlike med staro- in novoupokojenci. Načrt je določil: Upokojenci s polnimi službenimi leti se prevedejo na novi uradniški zakon. Upokojeni pa, ki še nimajo polnih let, se morajo podvreči reviziji; ako niso za delo sposobni, ostanejo v pokoju po novem zakonu; ako pa so za delo sposobni, morajo zopet v službo. To je bilo pravično. Toda kaj se je zgodilo? V plenumu Narodne skupščine so nepričakovano predlagali radikali, da se že upokojeni državni nameščenci izločijo od dobrin novega zakona! In takratna radikalna večina je ta predlog (ob asistenci SLS!) sprejela! V novem uradniškem zakonu so bili državnim nameščencem povišani prejemki, ker se je izkazalo, da z dotakratnimi prejemki ni več bilo mogoče izhajati. Staroupokojencem so pa pustili te priznano nezadostne prejemke; naj pač grejo pod zemljo, ako ne morejo živeti. In res čitamo mnogo o samomorih vsled bede.

Staroupokojenci so vsa ali pretežno večino let odslužili v Avstriji. Po rimskem paktu ne bi smeli dobivati manj, nego jim gre za v Avstriji odslužena leta, pa ne dobivajo, kar bi jim šlo. Kot dinarski staroupokojenec ne dobivam toliko, kolikor bi mi šlo po v Avstriji odslуženih letih; na v naši državi odslužena leta torej ne odpade nič.

Z ozirom na nevzdržljiv položaj, v katerem se nahajajo, so staroupokojenci sklenili, da bodo prosili za zvišanje svojih prejemkov v smislu rimskega pakta vsak pri svoji nadrejeni oblasti. Ako ne bodo uspeli, bodo vložili tožbe na Državni svet. Ako tudi tam ne bodo ničesa dosegli, bodo se pritožili pri Društvu narodov.

Ako bi bili radikali pustili uradniški zakon, kakor ga je izdelal zakonodajni odbor, izostalo bi mnogo bede in žalosti. Ni bilo kavalirsko, da so svoje prečanske sodržavljane izpostavili gladovanju.

Lepe uvodne besede knjige, s katero se uče moji otroci srbščine: »Brat je mio, koje vere bio« — pač niso veljale dne 31. julija 1923.

Socijalno mišljenje SLS

Delavci! Vprašajte klerikalce, zakaj niso odpravili izjemnih zakonov!

V najnovejšem navalu krščanskoetičnega krasnorečja poveličuje »Slovenec« SLS tudi takole:

»Njeno iskreno socijalno mišljenje je najčistejše prišlo do izraza v onih dneh, ko je večina v Beogradu izdelala in uzakonila znane izjemne zakone, ki nosijo na sebi pečat antisocijalnih teženj njihovih očetov, kateri se po večini nahajajo v taboru SDS. Tedaj je SLS bila edina stranka, ki je imela pogum in srce glasovati in nastopiti proti izjemnim zakonom, vedoč, da nastopa s tem proti socijalni reakciji . . .«

Kaj ne, do srca segajoča samohvala? Izjemni zakoni so bili pred leti sprejeti pod vtisom atentatske dobe, . . je zahtevala težke žrtve, a danes štejemo že leto 1927! Letos pomladi je bila na vladi SLS s »srcem in pogumom« ter bi bila lahko te izjemne zakone socijalne reakcije odstranila z enim samim členom fin. zakona. Zakaj tega SLS in dr. Gosar nista storila, če sta bila njihovo srce in razum l. 1921 res proti »socijalni reakciji« in proti izjemnim zakonom? Zakaj je letos SLS s finančnim zakonom odpravila veljavnost važnih določb uradniškega zakona, a izjemnih zakonov ni hotela ukiniti in je s tem pozabila na »socijalno reakcijo«? In zakaj baš te dni izjavlja SLS svojo popolno solidarnost z g. Vukičevićem, katerega policija se je pričela z novo vnemo posluževati zakona o zaščiti države? Kje sta »srce in pogum« naših čistih socijalnih pravičnežev klerikalcev?

SLS je imela, ko je bila na vladi, vso moč v rokah, da izpolni svoje nekdanje glasovanje, in sicer danes, ko za te zakone res ne obstoja prav nobena podlaga, ko so razmere popolnoma drugačne in ko so ti zakoni res izraz socijalne reakcije? Razlog je popolnoma enostaven. L. 1921 se je SLS igrala divjega moža, špekulirala na glasove komunistov in bila je — v opoziciji, danes pa leze Vukičeviću pod plašč in njeno »srce in pogum« sta vneta za povsem druge stvari . . .

Politične beležke

Stranka krščanskih etičnih zahtev

»Slovenec« objavlja od časa do časa uvodnike, s katerimi poskuša zadostiti potrebam po humorju in dnevni zabavi. V tem stiku objavlja tudi včeraj uvodnik, kjer čitamo: »Po svojem postanku, po svoji sestavi in po idejnih temeljih je SLS izrazita stranka socijalnega udejstvovanja v smislu krščanskih etičnih zahtev, ki nam jih veleva sedanja moderna doba. Zvesta tem svojim moralnim obvezam, je svoja programatična načela v praksi vedno dosledno izvajala . . .« — Samo povodom letošnjega sodelovanja v vladi je SLS uzakonila 1. davek na ročno delo, 2. davek na ročno delo v državnih in samoupravnih podjetjih, 3. davek na zasebne nameščence, 4. davek pod eksistenčnim minimumom na prejemke staroupokojencev, 5. davek pod eksistenčnim minimumom na mizerno državno podporo invalidom, 6. brezštevilne redukcije državnih nameščencev brez odpravnine in brez odpovednega roka, 7. črtanje 70 milijonov za invalide, 8. ukinjenje borz dela, 9. ukinjenje oddelkov za zaščito dece, 10. ukinjenje izseljeniških kreditov. Kaj ne, lepa krščanska načela v praksi!

Aretacije komunistov se nadaljujejo

Beograd, 18. avgusta. r. Policija izvaja zadnje dni z vedno večjo rigoroznostjo zakon o zaščiti države. Vsak dan prihajajo nove vesti o aretacijah komunistov, zlasti onih, ki so se kakorkoli eksponirali pri volitvah. Včeraj je bil v Kruševcu aretiran odvetniški koncipijent Mihajlo Todorović z nekim prijateljem. Policija jima očita, da sta sklicala sestanek republikanske zveze kmetov in delavcev v Kruševcu in na njem tako govorila, da so se čuli vzkliki simpatije za Rusijo in sovjetsko republiko.

V Karlovcu je bil aretiran nosilec komunistične liste za občinske volitve. Tudi v Sarajevu je policija zopet aretirala več komunistov.

V Sremu je 17 skrinjic!

Sremska Mitrovica, 18. avgusta. r. Srem je dosegel rekord in postavil za predstoječe skupščinske volitve nič manj kot 17 skrinjic. Radikali imajo 4 skrinjice. Nosilci njihovih list so: Boža Maksimović, dr. Voja Janjić, dr. Ljuba Popović in Dragiša Stojadinović. Demokrati imajo dve liste: dr. Milije Milojević in Damjan Kerečki. Dve liste ima Hrvatski blok: dr. Albert Bazala in Marko Došen. Po eno listo so vložili: samostojni demokrati (Svetislav Popović), radičevci, socijalisti, komunisti, Nemci, nikičevci, zemljoradniki, klerikalci in srbska stranka.

Jubilej zagrebške Zbornice

Zagreb, 18. avgusta. n. Povodom 75letnice zagrebške Trgovske zbornice je veliko število inozemskih zbornic prijavilo svoje sodelovanje. Doslej so prišle prijave iz Češkoslovaške, Avstrije, Poljske, Nemčije, Rumunije, Švedske, Italije in Švice. Na proslavo pridejo tudi nekateri ministri iz Beograda.

Dobra letina na Poljskem

Varšava, 18. avgusta. (be.) Na Poljskem se obeta sijajna letina, ki bo za 15 odst. boljša od lanske.

Balkanski pakt

Glasilo poljskega vnanjega ministrstva, «Messager Polonais», prinaša v enj svojih zadnjih številk uvodnik pod naslovom: Problem balkanskega pakta, v katerem razglablja o pogojih in naziranju posameznih držav glede sklepa balkanskega Locarna.

Za nas je nainteresantnejši oni del, v katerem se govori o stališču posameznih balkanskih držav glede tega prej ko slej zelo aktualnega problema politike na južnovzhodnem koncu Evrope. Tu se predvsem naglaša, da danes izmed vseh držav Turčija najbolj forsira sklenitev takega pakta. Turčija stremi iskreno za čim trajnejšim mirom, ker jo je dolga vrsta vojnih dogodkov pretresla najbolj. V interesu notranje, osobito gospodarske konsolidacije Turčije je, da preneha rivaliteta med balkanskimi državami, ki bi mogla motiti mir v bližnjem orientu. Zato je turška republika za vsakršno politično organizacijo, oziroma kombinacijo, ki bi pomagala čuvati mir na polotoku, in sicer na osnovi obstoječega stanja. Pri tem vsebuje turško naziranje zahteve, da taka balkanska antanta ne sme biti igrača tujih vplivov, ne sme biti naperjena proti nikomur ter bi morala obsegati vse balkanske države na osnovi popolne enakopravnosti; da se šteje tudi Turčija k balkanskim državam, ni treba niti naglašati.

K tem več ali manj oficijoznim razmotrivanjem je treba vendarle pristaviti, da želi Turčija balkanskega Locarna, ker se zaveda, da bi ta tudi njej prinašal varnost, tako glede odnošajev do balkanskih držav samih kakor še posebno glede imperijalističnih aspiracij, ki jih ima bližnja velesila tako napram Balkanu kot napram Turčiji.

Poljski vir nadalje naglaša, da so našle turške propozicije najugodnejši odziv v Jugoslaviji, kjer so prizadevanja rimske politike povečati italijanski vpliv na Balkanu, močno ojačila jugoslovenski interes za balkanski pakt. Vendar pa smatrajo v Beogradu, kjer si glede Bolgarije ne delajo iluzij, za potrebno, da se najprej z njo sklene sporazum na osnovi skupnosti akcije za varstvo splošnih balkanskih interesov. To je vsekakor pravilno pojmovanje, pravi poljski glas, zakaj potrebno je, da se najprej sklenejo regijonalni sporazumi, ki naj odstranijo obstoječa nasprotja med posameznimi državami.

Temu sličnо je tudi grško stališče glede balkanskega pakta, kakor ga je pred nedavnim razložil vnanji minister Mihalakopulos na nekem zborovanju. Težave za balkanski Locarno so v tem, da ima vsaka država na polotoku poleg balkanskih interesov še druge. Jugoslavija jih ima v srednji Evropi in na Jadranu, Turčija ima mediteranske in azijske interese, Rumunija ima vitalne interese tudi v srednji Evropi. Zato je težko, je dejal Mihalakopulos, v enem in istem paktu urediti vse te interese, med katerimi često ni ničesar skupnega. Zato bi bilo po njegovem mnenju bolj pametno in v skladu z realnostjo, ako bi se namesto enega edinega pakta sklenili regijonalni pakti, katerih vsak bi se prilagodil specijalnim interesom ali že obstoječim odnošajem.

Poljsko poročilo smatra, da se med balkanskimi državami že vršijo oficijelna preliminarna pogajanja v svrho sklenitve regijonalnih kot splošnega balkanskega pakta. Dasi je na tej poti opraviti še mnogo posla, vendar je podoba, da se je ubrala prava pot, ki bo vodila do uspeha.

Stališče naše kraljevine je bilo ves čas ugodno balkanskemu Locarnu, dasi se je pri nas po pravici naglašalo, da je treba najprej urediti specijelne probleme med posameznimi državami. To je bil svojčas odgovor na grško pobudo glede balkanskega pakta in kakor se vidi iz Mihalakopulosovih izvajanj, je Grčija danes povsem enakega naziranja. Treba pa je sedaj, da se ta zadeva reši v praksi, kar je seveda najtežavnejši problem. Saj zahteva njega razrešitev bodisi med nami in Bolgarijo, kakor med nami in Grčijo in dalje med Grčijo ter Bolgarijo kakor tudi med Bolgarijo in Rumunijo ureditev najdelikatnejših sporov polpretekle dobe in sodobnosti, da o težavah glede Albanije niti ne govorimo. Zato je gotovo pravilen zaključek, da je do balkanskega Locarna še prilično daleč.

Škodljive posledice Radićevih izmišljotin

Sofija, 18. avgusta s. Ponovne izjave St. Radića, češ, da je kralj Boris pripravljen odstopiti, ako bi njegova oseba bila zapreka za zedinjenje Bolgarije z Jugoslavijo, so tukaj povzročile veliko nerazpoloženje, ker je popolnoma izključeno, da bi bil kralj Boris, ki je celo proti svoji najbližji okolici zelo rezerviran, izjavil kaj sličnega.

Oficijozni »Demokratičeski Zgovor« izredno ostro napada Radića ter izjavlja, da niti kralj niti njegova okolica niti kaka druga merodajna oseba ni podala take izjave. Gre očividno za izmišljeno senzacijonalno vest, kakor je bila ona o sestanku kralja Aleksandra s kraljem Borisom v Monakovem. List povdarja, da je Radić, ki se izdaja za vnetega bojevnika za zbližanje med obema državama, storil temu cilju s svojo izjavo velikansko škodo.

Baldwinov povratek

London, 18. avgusta. (lo.) Danes je odpotoval ministrski predsednik Baldwin iz Kanade.

Nova nemška križarka

Berlin, 18. avgusta. (be.) V soboto 20. tm. bo spuščena v Kielu nova nemška križarka, ki bo dobila ime «Stuttgart».

Dalekosežnost francosko-nemške trgovinske pogodbe

Pariz, 18. avgusta. (pa.) Podpis trgovinske pogodbe z Nemčijo je zbudil v vseh političnih krogih veliko zadovoljstvo. Splošno se povdarja velika važnost tega dogodvora, ki omogoča dvema gospodarsko močnima državama, da brez nevarnosti carinskih vojn lahko izmenjujeta svoje proizvode in normalnim potom razvijate svoje gospodarske odnošaje. Pogodba je toliko bolj važna, ker je tudi predhodnica boljšega političnega razumevanja med Francijo in Nemčijo, ki je bilo povodom zadnjih afer, ki so se obravnavale v francoskem in nemškem časopisju, že močno ograženo. Splošno se meni, da bo lojalna izvedba določb trgovinske pogodbe v znatni meri utrdila pacifistične struje v obeh državah. Pogajanja so bila dolgotrajna, ker so se morale premostiti velike težave in premagati napeto ozračje, ki je ostalo še izza svetovne vojne. Trgovinski minister Bokanowsky je izjavil, da je sklenjena trgovinska pogodba najlepši sad locarneke politike.

Vprašanje izpraznitve Porenja

Pariz, 18. avgusta. s. Kakor se izve iz dobro poučenega vira, je vlada na angleški noti glede znižanja števila zavezniških zasedbenih čet v Porenju, ki ju je angleška vlada izročila julija meseca, odgovorila, da: kompetentna mesta proučujejo francoski odgovor.

Pariz, 18. avgusta. (be.) Nemški poslanik v. Hösch je imel s Poincarejem dolgotrajno konferenco. Listi poročajo, da se je razpravljalo v prvi vrsti o predstoječem zasedanju Društva narodov v Ženevi in o porenjskem problemu.

Trockij o sovjetskih represalijah

Moskva, 18. avgusta. d. Včeraj je bil objavljen govor Rykova v plenumu eksekutivnega in kontrolnega odbora. V tem govoru je Rykov navajal poedine stavke iz nagovora Trockega, iz katerih je razvidno, da je večina pretila opoziciji celo z justifikacijami. Trockij je na te pretnje odvrnil, da je bila tako francoska kakor boljševiška revolucija ojačena z ustanovitvijo belih gard. Francoska revolucija pa je propadla v trenotku, ko so termidorijanci začeli moriti radikalne jakobince. Bojim se, je zaključil Trockij, da se bliža konec boljševiške revolucije, ako hočejo voditelji pričeti z justifikacijami. Zatiranje opozicije je že začetek konca.

Stavka na Madžarskem se nadaljuje

Budimpešta, 18. avgusta. s. Ker potekajo pogajanja v mezdnem sporu v kovinski industriji, ki jih vodi minister za socijalno skrb Vass, zelo počasi, se je stavkovno gibanje zopet povečalo. V tvornici vagonov Ganz so vsi delavci zopet pričeli stavkati. Tudi v ladjedelnici Ganz-Danubius delavci niso prišli na delo. Na vest o ponovni delni stavki je danes v združenih tvornicah žarnic še 1500 delavcev ustavilo delo. V ministrstvu za socijalno skrb se nadaljujejo pogajanja za ureditev diferenc.

Boj za Sacca in Vanzettija

Pariz, 18. avgusta. s. Odbor francoskih intelektualcev, v katerem so zastopani umetniki, znanstveniki, izdajatelji listov, bivši ministri itd. je poslal guvernerju Fullerju brzojavko, v kateri izreka svojo zahvalo, da se je odgodila justifikacija Sacca in Vanzettija. Obenem izraža upanje, da bo temu koraku sledila popolna osvoboditev obeh obsojencev.

Rim, 18. avgusta. d. Potrjujejo se vesti, da je kardinal Gasparri po naročilu papeža izdal vatikanskemu zastopniku v Washingtonu nalog, naj skupno z ameriškimi kardinali intervenira za pomilostitev Sacca in Vanzettija.

Boston, 18. avgusta. s. Sodnik vrhovnega sodišča je včeraj proučil dokumente, ki so jih predložili branitelji Sacca in Vanzettija. Ni še znano, kdaj bo padla odločitev. (Glej tudi poročilo na 6. strani.)

Amerika hoče biti najmočnejša v zraku

Washington, 18. avgusta. d. Državni podtajnik v ministrstvu za zrakoplovstvo Edward Warner je izjavil, da namerava ameriška mornarica zgraditi najmočnejšo zračno flotiljo na svetu. Amerika že sedaj razpolaga s 500 bojnimi letali in zahteva sedaj še zgraditev dveh matičnih ladij za letala.

Veliki gozdni požari v Franciji

Pariz, 18. avgusta. (be.) Iz Južne Francije in Korzike poročajo o številnih gozdnih požarih, ki se zaradi vetrovnega vremena naglo širijo. Na Korziki je katastrofa zahtevala tudi več človeških žrtev. Dvoje vasi je popolnoma uničenih.

Pariz, 18. avgusta. (pa.) Požar v okolici Nice razsaja nadalje in zavzema vedno večje dimenzije. Iz Bastije poročajo, da je požar izbruhnil na vseh straneh Korzike. Škoda znaša dosedaj 10 milijonov frankov.

Velike povodnji v Rusiji

Moskva, 18. avgusta. s. Močno deževje je v bližini Vladivostoka in Čabarova povzročilo velike poplave. Preko 50 vasi je pod vodo. Železniške proge so pokvarjene. 16 mostov je uničenih. V premogokopu v Sučanu se je moralo ustaviti delo.

Stavka pristaniških delavcev na Gornjem Renu

Berlin, 18. avgusta. (be.) V Mannheimu je izbruhnila zaradi spora glede delovnega časa stavka pristaniških delavcev. Ustavljen je ves ladijski promet. Ker so dosedanja pogajanja ostala brezuspešna, ni izključeno, da se bo stavka razširila na vse Porenje.

Kongres židovskih manjšin

Curih, 18. avgusta. d. Včeraj je bil otvorjen židovski manjšinski kongres, ki bo razpravljal predvsem o zaščiti židovskih manjšin.

Naši kraji in ljudje

Velezanimiva razstava Kemijske straže v Zagrebu

Velezanimiva razstava Kemijske straže v Zagrebu, v umetniškem paviljonu na Trgu I., vzbuja obilo pozornosti. Razstava ima namen, poučiti ljudi o ozki zvezi med dobro razvito kemično industrijo v mirnem času in med uspešno obrambo države v vojni. Obisk je zadovoljiv, toda iz Slovenije premajhen. Zato nekaj podatkov.

V prvi dvorani je razstavilo svoje izdelke veleindustrijsko podjetje Teslić iz Siska. Tabela na steni nam predočuje, kako ogromne koristi donaša racijonalna izraba gotovega produkta. Tisoč kilogramov koruze da okoli 500 litrov špirita. Razmerje cen obeh snovi nam predočuje dobiček, če odštejemo investicijske in režijske stroške. Odpadki koruze tudi niso brez cene, ker predstavljajo visokovredno hrano za živino.

Električna tvornica dd. Jajce razstavlja v isti dvorani. Izdeluje karborundum, katerega zmlet prašek pošilja po zelo nizki ceni v inozemstvo. Tu prašek stisnejo v plošče in ga pošiljajo za drag denar nazaj v Jugoslavijo pod etiketo »Made in Germany«, Made in England. Tvornica izvaža karborundum tudi v koslh, t. j. nezmletega. Oglajeni kos karborunduma je dober detektor. Take detektorje, izdelane iz našega karborunduma, dobivamo iz tujine desetkrat dražje, kolikor bi plačali, če bi imeli tvornico za te stvari doma.

V drugi dvorani vidimo izdelke tvornice Ruše d. d. predvsem kalcijev cianamid in kalcijev karbid. Za poljedelsko državo, kakor je Jugoslavija, so ti izdelki neprecenljive važnosti, ker je samo z njihovo pomočjo mogoče racijonalno obdelovanje zemlje. Pridelek na kvadratni meter je v drugih kulturnejših državah dva do trikrat večji kakor pri nas. Tako visok pridelek imajo zahvaliti samo dobri uporabi gnojil.

Usnjarska industrija, kateri so pri nas dani vsi pogoji za dober razvoj, je na razstavi slabo zastopana.

V tretji dvorani opazimo izložbo delniškega društva »Aluminij« iz Dalmacije. Razstavljen ima boksit. Naš boksit, katerega imamo velikanske množine v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, prištevajo med najboljše v Evropi. Mi pa boksit izkoriščamo v mali meri, in oni del, ki ga proizvajamo, izvažamo na tuje. Aluminij in aluminijeve izdelke pa uvažamo za drag denar. Iz boksita se dela tudi tkzv. boksitni cement, ki ima posebno dobre lastnosti, ter bi nam služil posebno za zgradbo cest in mostov. Mi ta boksitni cement dobivamo iz Italije, kjer ga izdelujejo iz našega boksita. Uvozna carina za boksitni cement znaša 40 Din za 100 kg. Sodeč po tej carini, bi se v tvornico boksitnega cementa investirani kapital izplačal v kratkem času samo na podlagi te uvozne carine. Dokaz tvornica v Mostah pri Ljubljani, katero je pred kratkim vzel v zakup za 9 mesecev neki tuj konzorcij.

V predzadnji dvorani je lepo in pregledno sestavljen materijal, ki nam predočuje, katere produkte izdelujemo in katere bi lahko izdelovali ter končno one sirovine in izdelke, ki jih pri nas nikakor ne moremo izdelovati zaradi pomanjkanja potrebnih snovi. Pregled nam nazorno kaže bogastvo naše države na sirovinah in z druge strani pomanjkanje podjetnega kapitala.

Vsekakor je žalostno, da nimamo še tovarne za pokalno živo srebro, ki je potrebno za inicijalne kapsule lovske in vojaške municije. Taka tvornica se da inštaliratj z majhnim kapitalom, o čemer pričajo nemške tvornice, ki delajo s kapitalom od 100 do 200.000 Din. Manjka nam tudi tvornica za izdelovanje municijskih stročnic iz kartona za lovsko municijo, tvornica za dušikovo kislino, ki je potrebna ne samo za razne brezdimne smodnike, dinamit itd., ampak tudi drugače za industrijo, rafinerija za sirovi glicerin, ki prihaja v poštev za izdelovanje dinamita in odpada v veliki množini pri raznih industrijah itd.

V zadnji dvorani je razstavljena zbirka obrambnih sredstev proti strupenim plinom, ki so jih uporabljali v svetovni vojni. Zbirka dihalnih aparatov sicer ni popolna, pač pa zbirka ilustracij in slik. Razstava je odprta samo še do ponedeljka, 22. t. m. Priporočati je, da si jo ogledajo poedinci kakor tudi društva v velikem številu.

A.

Naši kandidati

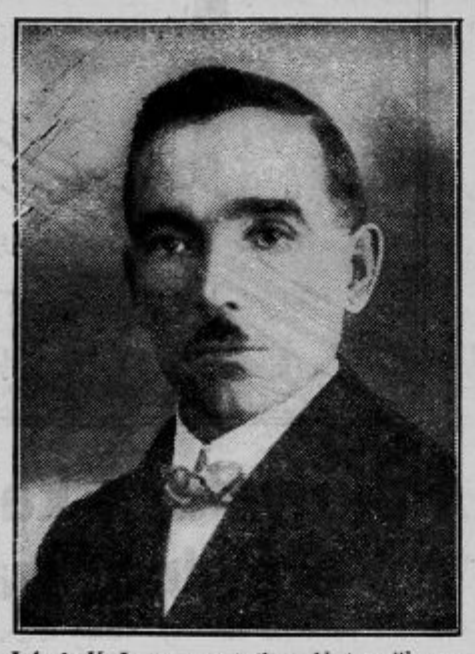

Jakob Kušar, posestnik v Notranjih goricah, prvi predsednik bivše SKS, kandidat za okraja Ljubljana—okolica in Kamnik.

Dr. Joža Bohinjec, ravnatelj osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, kandidat za okraj Laško.

Josip Ambrožič, obrtnik v Ljubnem na Gorenjskem, kandidat za srez **Radovljica.**

Velik gozdni požar v kočevski okolici

Iz Koprivnika pri Kočevju nam poročajo: V petek, 12. t. m., je po nepreviđnosti delavcev, zaposlenih pri kuhanju oglja v gozdu posestnika Ernesta Wuchsa, nastal požar ter se razširil na gozdove posestnika Kumpa, Laknerja in kneza Auersperga. Zaradi velike suše in vetra se je širil z bliskovito naglico, zbog česar se je bilo bati, da bo napravil ogromno škodo in da ga vobče ne bo mogoče pogasiti.

Da ni povzročil požar večje škode, se imamo zahvaliti le tukajšnjim vrlim orožnikom, posebno postajevodji Prinčiču, ki je takoj sklical ljudi iz vasi Koprivnika, Hriba in Golobinjaka ter v bližini se nahajajoče delavce, pohitel z njimi na kraj požara in z vso odločnostjo in energijo silno spretno vodil akcijo gašenja. Kljub vsem težkočam, združenim s skalnatim terenom, se je posrečilo še isti dan ogenj lokalizirati, naslednjega dne pa popolnoma pogasiti. Prizadeti posestniki izrekamo orožnikom, ki so se izkazali kot pravi in zvesti varuhi ljudskega premoženja, najprisrčnejšo zahvalo.

Orožniški poveljnik podpolkovnik Marko Manigodić †

Kakor smo včeraj sporočili je nenadoma preminul poveljnik žandarmerije v Sloveniji, podpolkovnik Marko S. Manigodić, komandant 8. žandarmerijskega polka. Zvečer je bil še zdrav in vesel, ponoči pa ga je zadela srčna kap v njegovem stanovanju na Bleiweisovi cesti v poslopju žandarmerijske komande.

Marko Manigodić je rodom iz Hercegovine. Absolviral je avstrijsko kadetnico v Mariboru in služboval v avstrijski armadi, kjer je kljub skrajno neugodnim razmeram obvaroval svoje jugoslovensko čustvovanje. Dodeljen je bil dalj časa tudi slovenskemu lovskemu bataljonu, kjer je bil med moštvom zelo priljubljen.

Po prevratu je bil sprejet v jugoslovensko armado in dodeljen žandarmeriji. Služboval je najprej v Sarajevu, nato pa v Beogradu, od koder je bil l. 1924. premeščen v Ljubljano kot pomočnik komandanta ljubljanskega žandarmerijskega polka. Po odhodu polkovnika Trnkopovića je bil imenovan 8. februarja za komandanta polka.

Pokojni podpolkovnik Manigodić je bil odličen oficir z velikimi upravnimi zmožnostmi. Svojim oficirjem je bil iskren tovariš, moštvu pa dobrohoten komandant, tako da je užival med vsemi velike simpatije. Priljubljen je bil tudi med ljubljanskim meščanstvom, ki obžaluje njegovo nenadno smrt in globoko sočustvuje z nesrečno pokojnikovo rodbino.

Naj bo umrlemu lahka naša slovenska zemlja!

Nekaj okroglih o ljubeljski dirki

Tržič, 17. avgusta

Ljubeljska tekma je prinesla v Tržič mnogo izprememb in še več razburjenja. Nekateri, ki stanujejo bolj ob cesti, pravijo, da niso imeli cele noči miru. In vendar so veseli nad množico novih reči, ki so jih videli in slišali. Reči je treba, da se je vodstvo Avto kluba letos resnično potrudilo in storilo prav vse, kar se je storiti dalo za vzdrževanje reda in miru, dokler so bile vežbe in tekma sama.

Za Tržičane kakor tudi za druge gledalce je bilo menda najbolj zanimivo zbiranje avtomobilov in motorjev po tekmi na tržiškem trgu. Kolikor nees pogled, avtomobil pri avtomobilu, glava pri glavi, motor pri motorju, vmes pa pokanje, brnenje in bučanje, da je človeka stresala groza. Eni so drveli s Čegelš, drugi so se odpravljali na pot proti Kranju, tretji zopet skozi Gašperinovo ulico na Bled, skratka bil je tak direndaj, kakor ga Tržič in marsikateri drugi kraj tudi še ni videl. Vsem gledalcem pa je bilo zelo žal, da se je grofu Berkheimu, ki je imel najboljši voz, zgodila taka smolena nesreča. Njegov krasni »Mercedes« je baje med bratj vreden nad 2 milijona Din. Hvala Bogu, vse nesreče so bile lahke in zraven raznih nesreč človek ne ve, ali bi se smejal ali jokal.

Poslušajte, kaj se je zgodilo tam pri Sv. Ani blizu Žvirca, kjer je padel motor št. 9. Vozač, mlad navdušen Zagrebčan, otipava svoje kosti, izmiva rane in obvezuje praske. Pogled mu uhaja na motor, če ni morda bolj pokončan, kakor on sam. Ljudi je polno okrog njega in ga tolažijo, eni tako, drugi drugače. Njegove žalosti pa ne more pregnati nihče. Ustnice ima stisnjene in skoro mu gre od jeze na jok. V tem trenotku se začuje ropotanje naslednjega motorja. Ljudje se drenjajo k cesti, orožnik pa jih le z največjo silo potiska nazaj, vendar ga ubogajo in gredo brez besede ritensko par korakov. Kar se zasliši pridušena kletev. Eleganten Ljubljančan je padel v gnojno jamo do pasu. Pomoč je bila seveda takoj pri rokah. Izvlekli so ga iz komične situacije. Ko se je nesrečni kavalir postavil pokonci, so bili njegovi udje sicer celi, toda obleka in vse telo tako krasno parfumirano in lepo po gosposko poličeno in pogladeno, da so ljudje prasnili v smeh in celo žalostni Zagrebčan se je krohotal prav od srca. Kopalec pa jo je urno odkuril v Mošenik in se skopal, za tekmo pa mu seveda ni bilo več mar. Takih mičnih dogodbic se je pripetilo še več, pa zanje ni prostora.

Mesto Tržič izreka vsem prijateljem ljubeljskih tekem iskreno zahvalo. Počastiti jih ne more drugače, kakor da jih pozdravi z zastavami in prijaznim sprejemom, kjerkoli se gostje pokažejo. To se je in se bo vsikdar zgodilo. Pritožb o kakem navijanju cen ali podobnih dogodkih ni dobilo mestno županstvo do sedaj nobenih, iz česar lahko sklepamo, da so bili gostje s Tržičem in njegovo okolico zadovoljni.

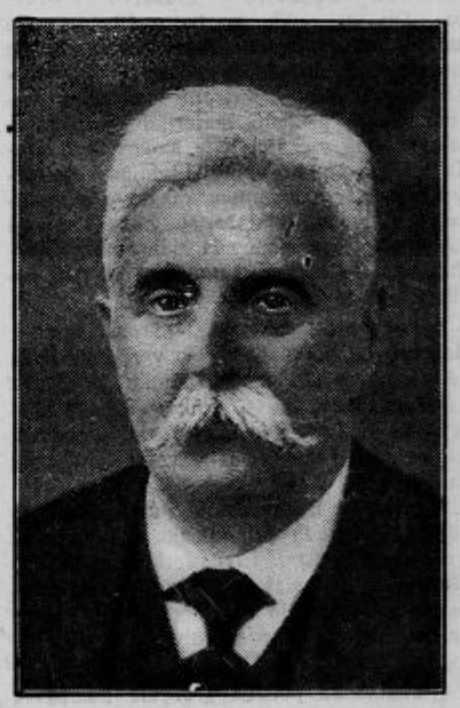

† Dr. Alojzij Kraut

odvetnik in zaslužni javni delavec v Kamniku, ki so ga včeraj popoldne položili k večnemu počitku.

Na taboru bojevnikov

Po trdi kraški cesti drčé »samokreti«. Tik ob meji. Cestni prah zagrinja mejnike. O, da bi jih docela zabrisal! . . . Na Uncu avtomobili obtiče: »Je gospod general doma?« Na vratih se prikaže dolga, shujšana postava, graničar junak, opiraje se na palico, mrko gleda predse: »Kdo je?« — »Pozdravljen, general Majster!« Gospodu generalu se zjasni obraz in potisne si na levo in desno košate brke: »O, Martine, ti si! In toliko jih imaš za seboj! Kar naprej, dobrodošli, tu v vrtu posedite, prosim, o, ti Martine ti, kako neizrečeno me veseli! O, Ljubljančani! Glej, tega poznam, tega tudi, in ti, gospod kurat, si žilav borec, a kdo je oni mladi? A tako! Glej, glej, z njegovim očetom sva bila dobra znanca. Kdo bi si bil mislil, že tretja generacija prekipeva, a mi ne klonimo še glave. Ej, Ljubljančani ste tiči!«

Krepka pesem zadoni v postojnski gozd, generalu Majstru se iskre oči in njegova gospa soproga je ginjena in njegova tetka posluša, se obrača in vprašuje, odkod so se vzeli fantje. Major Martin Colarič dvigne čašo in napije v imenu navzočega odbora generalu Majstru kot prvemu častnemu članu Zveze bojevnikov. In znova se razlije ubrana pesem preko unškega polja, in še in še, dokler se ne nagne solnce v zaton. Tedaj pozove Oreh k zboru, Udarnik spravlja filmski aparat, Jože ureja tren. Majster naroča pozdrave taboru in obžaluje, da se ne more osebno udeležiti zbora. Drugič, če bo zdrav!

Avtomobili zahrume, Majster zre za odhajajočimi, naslonjen na ograjo gleda borec v julijski večer, srepo zre, odkrito gleda izsušeni orjak.

Na Križni gori zagore kresovi in po Loški dolini doni vesela pesem, po Ložu, Starem trgu, Nadlesku. In v nedeljo zjutraj se strne na divnem brdu tisoč mož in fantov, ženske nimajo dostopa. Solnce sije, godba svira, v svetišču se daruje žalna maša v čast padlim sinom in očetom Notranjske. Bivši kurat Hafner govori in moli v spomin padlim, nato se strne množica pod vrh in major Colarič pozdravi tabor in zažuga proti Javorniku in žuga, žuga proti Snežniku, kolne zlobo, ki izsesa mozeg našim živim bratom v robstvu. Množica trpinov trpko zre predse in pljune človeški zlobi glasen: fej! Ko govornik izroči Majstrove pozdrave, mu ves tabor enodušno odzdravi. — Kurat Bonač nastopi: »Bratje, pomozi Bog! Ljubezen, bratstvo v narodu, ljubezen, pravo bratstvo bo naš narod dvignilo in prerodilo. Trpini, bodite apostoli, klicarji, vzorni bratje! Po širni zemlji trohne nepoznani borci, matere jim prižigajo s solzami večne luči, solze, solze naj prerode človeštvo in naš narod. Bratje, pomozi Bog!« — Bojevniki se spogledajo, si segajo v roke, v rosne oči si zro in mislijo na leta, ki so jih pehala od Karpatov do Urala, od Dnjestra do Piave.

Križna gora se ohlaja in avti drčé nazaj skozi osušeno Cerkniško jezero, skozi bičevje in mimo požiralnikov, nazaj po razorani cesti na Rakek, mimo živahnega Sokolskega doma na Unec, mimo Gnezda in Šebenikarja: »Zdravo, Majster!« — In dalje za Cirjem mimo Haasberga. E, dove že sinjor? Nikogar ni na spregled. Dalje, dalje skozi razdvojeno Planino proti Grčarevcu. S Planinske gore puhti sopara in naš Udarnik se priduši: »Zdi se mi, da smrdi po sajah.« — »Ne,« ga sune Jože, »za goro kuhajo dristilno olje.« Samokreti se zavihte v logaške klance in v dolino pada mrak.

Bog in naša zemlja!

M. J.

Danes prvič v Ljubljani!
Smeh, smeh in smeh!
„GOSPODIČNA GERENT“
Sijajna veseloigra iz minulih časov, v glavni vlogi Viola Dana, imenovana lutka iz gumija!
Danes ob 4., pol 8. in 9. uri!
Pri vseh predstavah umetniška godba!
Telefon 2730 KINO «DVOR»
Jutri nov senzacijonalen program!

Izredni občni zbor SPD.

Izvolitev nove uprave.

Izredni občni zbor Slov. plan. društva je otvoril predsednik dr. Fran Tominšek, ki je naznanil, da je vlada spremenjena pravila odobrila in da se je z ozirom na to sklical današnji izredni občni zbor, čigar edina naloga je, da izvoli novi odbor. Izrekel je željo, da bi se volitve vršile v popolnem soglasju in da bi bili izvoljeni v odbor možje, ki bodo z vnemo in ljubeznijo delovali za društvo. Nato je odredil, naj se izvrše volitve. G. Makso Hrovatin je predlagal, naj se izvrši volitev predsednika z vzklicem. Ko je bil ta predlog sprejet, je predlagal za predsednika g. dr. *Frana Tominška.* Predlog je bil z odobravanjem sprejet. Z vzklikom so bili nato izvoljeni v odbor tiste gospodje: prof Janko *Mlakar,* Ivan *Tavčar,* dr. Stanko *Tominšek,* Jože *Jeretina,* dr. Fran *Pavlin,* Makso *Hrovatin,* Gvidon *Čadež,* Rudolf *Rozman,* Janez *Kveder,* Alojzij *Knafelc,* prof. Janko *Ravnik,* inž. *Škof,* Viktor *Naglas,* dr. I. *Tičar;* za namestnike: Ivan *Šabec,* Mirko *Vlaj,* A. *Bervar,* dr. *Orel,* dr. Stanko *Kmet;* za preglednika pa Emerik *Ferlinc* in Fr. *Škrlep.*

V Savez plan. društev SHS so bili poslani: dr. Fr. *Tominšek,* M. *Hrovatin,* Rud. *Rozman* in Gvidon *Čadež.* Pri slučajnostih se je razpravljalo o raznih neljubih incidentih, ki so se v zadnjem času dogodili v poedinih kočah. V debato so posegli R. Pustoslemšek, Jos. Wester, M. Krapež in drugi, ki so vsi povdarjali, da je treba odboru najenergičneje nastopiti, da se taki dogodki, ki škodujejo ne le ugledu slovenskih turistov, marveč predvsem ugledu naše države, nikdar več ne ponove. Po končani živahni debati je občni zbor pooblastil odbor, da izrabi vsa razpoložljiva sredstva, da v bodoče takšne in enake sramotne dogodke onemogoči. Da ne bo nesporazumljenj, omenjamo, da gre za prav surove incidente, ki so se prigodili v Zoisovi koči, na Begunščici in pod sv. Ambrožem in o katerih so oblasti že tudi obveščene. Nadejamo se, da bodo te oblasti v vsakem oziru storile svojo dolžnost.

Po izčrpanem dnevnem redu je predsednik dr. Tominšek ob 22. zaključil občni zbor.

Preprečen zločin pohotneža – vojnega invalida

Šoštanj, 18. avgusta

V Šoštanju in v najbližji okolici je pred kratkim beračil 40letni vojni invalid Miroslav O. iz Rogaške Slatine. O njem so se že dalj časa širile zle vesti, katerim pa niso pripisovali posebne pažnje, ker je bil možakar videti še precej dostojen. Zato je toliko bolj učinkovalo, ko se je zvedelo, da so ga te dni zalotili, ko je ravno hotel zadostiti svojemu abnormalnemu nagnenju.

Invalid O. se je poslužil ugodne prilike, ki se mu je nudila, ko se je srečal v Rečici ob Paki z 9letno hčerko lesnega trgovca P. Z bonbončki se mu je posrečilo izvabiti deklico na samoten kraj, kakih 100 korakov oddaljen od prve hiše. Njegovo zločinsko početje pa so k sreči še pravočasno zapazili mimoidoči ljudje in rešili deklico pred oskrunjenjem. Pohotnež O. je takoj pobegnil ter se klati sedaj v mozirskem ali braslovškem okraju.

Zgodba o kravi, ki je potopila in rešila gospodarja

Kresnice, 17. avgusta

V torek je hotel posestnik iz Prekarja pri Kresnicah peljati kupljeno kravo in mladega junčka v čolnu brodarja Grčarja preko Save domov. Junček je radevolje vstopil, krava pa se je čolna branila. Ko so videli, da krava noče v čoln, so jo siloma hoteli spraviti vanj. Kravi pa to početje ni ugajalo. Skočila je z obrežja preko čolna v tri metre globoko Savo in potegnila s seboj lastnika Naceta Makovca, ki je kravo krepko držal za vrv, navezano okrog rogovja. Oba, Makovec in krava, sta takoj izginila v kalni vodi.

Posestnik Makovec je bil v življenski opasnosti, ker ne zna plavati. Navzoči so že mislili, da bo po njem. Kmalu pa se je iz vode pokazalo rogovje in roka potopljenca. Makovec se je namreč tudi v vodi krčevito držal za vrv — in to ga je rešilo. Krava ga je potegnila na suho.

Postajna uslužbenca Anton Rajšek in Jože Martinšek, ki sta pomagala potegniti Makovca in kravo iz vode, sta že poprej opozorila Makovca, naj pazi, da se mu ne bo pripetilo tako, kakor nedavno posestnikovemu sinu Cerarju in dvema tovarišema, ki jim je telica sredi Save dezertirala in vse tri čolnarje prekucnila v valove. Iz šale je postala resnica.

Nujno potrebno je pričeti z regulacijo Save pri posestniku Francu Cerarju v Verniku pri Kresnicah, kjer brod že nad leto dni ne more voziti radi poplav in sprememb struge. Ker brod ne vozi, je občinstvo jako prizadeto. Vozove in poljske pridelke lahko vozi preko Save samo s čolnom. Če je velika voda, pa je vsak prevoz nemogoč.

Kulturni pregled

Nov roman Johna Galsworthyja. Znani angleški romancijer John Galsworthy, ki je slavil v nedeljo 60letnico rojstva, je pravkar dovršil svoj nov roman «Labudja pesem». Roman bo izšel v istem času v Londonu in Newyorku ter njega nemški prevod v Berlinu.

Strindbergova «Gospodična Julija» zabranjena. Povodom petnajstletnice smrti Avg. Strindberga bi se imela uprizoriti v Cambridgeju Strindbergova naturalistična drama «Gospodična Julija». Na pritisk angleških aristokratov pa je bila uprizoritev tega komada zabranjena, ker opisuje ljubezenski odnos med grofovo hčerko in slugom.

Beograjsko gledališče v novi sezoni. Ravnatelj beograjske drame dr. Gavella in operni ravnatelj Hristić sta podala te dni izjavo o programu beograjskega gledališča v bližajoči se sezoni. Drama bo nadaljevala Shakespearjev ciklus, in sicer prideta na vrsto «Hamlet» in «Sen kresne noči» v prevodu Svetislava Stefanovića. Po daljšem presledku se bo uprizoril Sofoklov «Kralj Ojdip». Fran coske klasike zastopata v repertoarju nove sezone Molière z «Mizantropi» in Racine s «Phedro». Iz vrst modernih dramatikov se bodo uprizorili sledeči komadi: Romaine Rollanda «Igra o življenju in smrti», Porto Richea «Nevesta», Nathasona «Izgubljen sin». Angleško - ameriško literaturo bodo predstavljali: Shawova «Cezar in Kleopatra», Galsworthyjev «Beg» in O' Neilsova «Ana Christie». Tokrat sta na vrsti tudi dva češka komada: Langerjeva «Periferija» in Čapkov «Oče Adam». Posebna skrb bo veljala domačim avtorjem. Pripravljajo se sledeče krstne predstave: Nušićeva «Opasna igra» in tragedije «Dogoreli krv» ter satirični enodejanki «Gospodin ministar» in «Nervozni» St. Predića. Nanovo se bodo naštudirale nekatere dra me Gj. Jakšića, Bore Stankovića, Ive Vojnovića in Ilije Okrugića. Razen tega se bodo v «Manežu» uprizorili nekateri lažji komadi. Dramsko sezono bo otvoril Pirandellov «Henrik IV.» — Opera bo dala med drugim Krstićevega «Zulumčarja», Milojevićevo «Ajšo», Janučkovo «Jenufo», Moniaszkovo «Ajšo», Rabeaujevo «Maruto», Mozartovega «Dona Juana» ali «Čarobno piščalko», «Carja Saltana ali «Snjegoruško» Rimski - Korzakovega, Giordanovega «André Chenierja» in Puccinijevega «Turandota». Balet pripravlja Baranovićevo «Licitarsko srce» in Stravinskega «Petruško».

Novi spisi B. Shawa. Bernard Shaw je pravkar dovršil svojo veliko razpravo o socijalizmu, ki jo je pripravljal več let. Sedaj se je lotil zanimivega predmeta: piše novo zgodovinsko dramo o Frančišku Asiškem, pendant znani njegovi drami «Jeane d'Arc».

Gospod Šabec razglašuje rezultate.

Domače vesti

* **Kralj s svojimi gosti na lovu.** Predvčerajšnjim zjutraj so šli kralj Aleksander, bivši grški kralj Jurij in ministrski predsednik Vukičević na lov na divje koze v okolici Mojstrane. Ob pol treh so se z lova vrnili na Bled. Največ sreče je imel bivši grški kralj Jurij, ki je ustrelil eno divjo kozo.

* **Vojni minister na Bledu.** Včeraj ob 8.15 je z monakovskim brzovlakom prispel iz Beograda v Ljubljano minister vojske in mornarice general Hadžić. Zajtrkoval je v kolodvorski restavraciji in se razgovarjal s šefom stanice g. Ludvigom. Ob 8.45 je g. minister nadaljeval pot na Bled.

* **Juraj Biankini osemdesetletnik.** Kakor javljajo iz Splita, obhaja minister na razpoloženju dr. Juraj Biankini dne 31. avgusta letos osemdesetletnico svojega rojstva. Pri tej priliki mu prirede splitski novinarji ob sodelovanju novinarskega udruženja častni večer kot najstarejšemu jugoslovenskemu novinarju in zaslužnemu narodnemu delavcu. »Jadranska Straža« pripravlja g. Biankiniju kot svojemu predsedniku posebno počastitev.

* **Iz ministrstva prosvete.** Ker je Dimitrije Magaraševič bil imenovan za pomočnika ministra prosvete, je na izpraznjeno mesto prišel Dragislav Ilić kot načelnik oddelka za srednje šolstvo.

* **Imenovanje v šolski službi.** Na predlog ministra prosvete so imenovani: Ida Mazi, doslej učiteljica v Trbovljah - Vode, za stalno učiteljico na I. dekliški osnovni šoli v Ljubljani v 1. skupini II. kategorije; Roza Randl, doslej učiteljica na dekliški osnovni šoli v Ptuju - okolica, za stalno učiteljico na isti šoli; začasni učitelj Karel Širok pa za stalnega učitelja v Črnomlju.

* **Napredovanje železniških uradnikov.** Na predlog prometnega ministra je podpisal kralj ukaz o napredovanju železniških uradnikov pri raznih direkcijah državnih železnic. Pri ljubljanski direkciji so napredovali: v 6. skupino I. kategorije inž. Franjo Debevec, inž. Ciril Petržel, dr. Ivan Merzlavić, dr. Anton Brumen in dr. Željko Jeglič; v 1. skupino II. kategorije: Emanuel Zelinka in Ivan Mrak, v 1. skupino b II. kategorije: Franjo Gnezda, Josip Božič, Alojzij Kavšek, Anton Petrovič, Josip Grilc in Rudolf Osvald; v 2. skupino a II. kategorije: Alojzij Plantan in Adolf Hillmayer; v 2. skupino b II. kategorije: Leopold Benko, Anton Zajc, Oskar Štrekelj, Vladimir Gomilšek, Anton Jenčič in Maks Mihelčič.

* **Več trgovskih šol opuščenih.** Ministrstvo trgovine in industrije je odredilo, da se ukinejo dvorazredne trgovske šole v Bakru, Kotoru in v Našicah ter trgovska šola v Splitu.

* **Smrtna kosa.** V Trbovljah je včeraj popoldne umrl posestnik in gostilničar gospod Josip Weber. Smrt uglednega moža, ki je bil vseskozi simpatičen in pri vseh priljubljen, je vzbudila splošno sočustvovanje s težko prizadeto rodbino. Pogreb se bo vršil jutri ob 15. na pokopališču v Zagorju. — V ljubljanski bolnici je v sredo po daljšem bolehanju v lepi starosti 61 let umrla ga. Ana Dolinarjeva soproga upokojenega železniškega uradnika na Pragerskem. Blago ženo dobro mater objokujejo poleg soproge štirje otroci. — V Leonišču je včeraj zjutraj po kratki bolezni umrla gospa Angela Urbasova soproga uglednega trgovca in posestnika Ivana Urbasa na Uncu. Ugledno in splošno spoštovano pokojnico prepeljejo v domači kraj, kjer se bo jutri ob 9. vršil pogreb. — V Središču ob Dravi je rodbino Mlinaričevo zadela bridka izguba s smrtjo najmlajšega sinčka Zorana Peterčka. Njegovo drobno trupelce bodo jutri izročili materi zemlji. Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **O pogrebu ponesrečenega državnega pravdnika Friderika Kröberja** prinaša glasilo njegovega domačega mesta »Halberstädter Rundschau« poleg drugega naslednje simpatične vrste: »Ne smemo opustiti, da se ne bi spomnili pijetete tamošnjih prebivalcev, ki so z nenavadno velikim in prisrčnim sočustvovanjem nadvse častno pripravili in pokrili njegovo krsto s cvetlicami v velikem številu. Tamošnje pevsko društvo je skušalo s petjem več pesmi potolažiti njegove bližnje. Predsednik tamošnje planinske podružnice in zastopnik Srbohrvatov sta spregovorila na grobu prisrčne besede. Posebno je ganila velika ljubezen tamošnjih turistov, ki so mrtvecu sami izkopali grob na pokopališču, ga nesli k njegovemu zadnjemu počitku in mu okrasili grob. Tudi vse oblasti, železnica, občina, cerkev, obmejna in carinska kontrola so pokazale najbolj široko ustrežljivost in največje sočustvovanje in to v deželi, o kateri imajo mnogi izmed nas Nemcev napačne predstave, katera je druge vere, drugega jezika in je bila v svetovni vojni deloma naš nasprotnik.«

* **Angleži hvalijo naše mornarje.** Kakor javljajo »Pravdi« iz Londona, se vežba v Perthmouthu več jugoslovenskih pomorskih oficirjev in mornarjev, ki se vadijo v upravljanju podmornikov. Angleški mornariški oficirji izjavljajo, da so ti Jugosloveni najbolje tuje moštvo in pomorski strokovnjaki še posebej naglašajo, da se je jugoslovenskim oficirjem in moštvu po preteku enega tedna že lahko izročilo samostojno vodstvo podmornikov. Na manevrih, ki so bili nalašč za to prirejeni, so Jugosloveni pokazali odlične uspehe.

* **Tenorist Marij Šimenc** priredi v soboto dne 20. avgusta ob pol 10. zvečer vokalni koncert na Bledu v Kazini.

* **Pred učiteljskim kongresom v Skoplju.** Predvčerajšnjim so z brzovlakom prispeli v Skoplje člani glavnega odbora učiteljskega udruženja s svojim predsednikom danes prične v Skoplju. Tekom včerajšnjega dneva so prispeli tudi ostali udeleženki kongresa, ki jih bo približno 3000. Skoplje je tem povodom okrašeno z zastavami. Včeraj se je vršila predkonferenca.

* **Železniške legitimacije bivših zvaničnikov in služiteljev.** Zvaničniki in služitelji, ki so postali po čl. 306. finančnega zakona za upravno leto 1927-28. dnevničarji, so izgubili pravico do železniških legitimacij za polovično vožnjo. Zato so pošte dobile naročilo, da vsem tem dnevničarjem in njih rodbinskim članom te legitimacije odvzamejo in jih vrnejo direkciji.

* **Restavracije na večjih železniških postajah.** Prometno ministrstvo je odobrilo, da se na železniških postajah velikih prog smejo osnovati restavracije, ako jih doslej ni bilo. Restavracije so lahko v privatni režiji na ta način, da se eksploatirajo gotovo vrsto let, potem pa pripadejo državi.

* **Natečaj za zdravnike.** Iz pisarne ministrstva za narodno zdravje smo prejeli: Na podlagi odobrenja ministra za narodno zdravje z dne 8. avg. H br. 35.346 se razpisuje natečaj za 10 zdravnikov, ki bi se hoteli baviti z zatiranjem endemičnega sifilisa v oblasteh Požarevac, Timoč in Niš pod nastopnimi pogoji: 1.) dobijo prejemke epidemskih zdravnikov; 2.) ne smejo izvrševati privatne prakse. Rok za prijave se zaključi 10. septembra. Vsa podrobnejša pojasnila je dobiti pri Higienskem odelenju ministrstva za narodno zdravje v Beogradu.

* **Pokrajinska razstava Ljubljanskega velesejma** bo obsegala ob letošnjem terminu (17. — 26. septembra) tudi razstavo pod naslovom »Gledališče — Ljudstvo — Družba«. Ob tej priliki se bo nudila javnosti možnost, da si ogleda razvoj in zgodovino slovenskega gledališča, podano v dokumentih, skicah, slikah, portretih in drugem materijalu. Ker pa je ta materijal jako raztresen, vabimo vse ljubitelje slovenskega gledališča, da stavijo upravi Ljubljanskega velesejma za čas omenjene razstave morebitne zanimivosti, tikajoče se gledališča, na razpolago. Vsa pojasnila daje urad Ljubljanskega velesejma, kamor naj se tudi pošiljajo razstavni objekti.

* **Voda proti nakazilu.** O grozni suši v Hercegovini poročajo, da so v zadnjih dneh že začeli usihati mnogi potoki. Iz Bileča pa prihaja vest, da so tamkaj uvedene karte in da se voda deli ljudstvu le na podlagi teh nakazil, kakor se je v vojni dobil kruh na karte.

* **Legar v Beogradu.** V zadnjih dneh je bilo v Beogradu prijavljenih več slučajev trebušnega legarja. Predvčerajšnjim je bilo prepeljanih v bolnico pet novih bolnikov. Sanitetna oblast je odredila ostrejše ukrepe, ker dosedanje preventivne odredbe niso zadoščale.

* **Zagrebška policija aretirala pomagače hajdukinje Stoje Markovićeve.** Iz Zagreba poročajo, da je prišla policija na sled prijateljem ubegle Stoje Markovićeve, ki so ji pomagali na begu. Več izmed njih je že aretiranih, med tem ko se o hajdukinji Stoji ne ve še nič gotovega. V zvezi z njenim begom so se razširile vesti, da bo ženska kaznilnica v Zagrebu premeščena v Slovenijo. Toda v Sloveniji jo itak že imamo v Begunjah.

* **Stara beograjska univerza se je pogreznila za 7 cm.** Le malo je manjkalo, da se ni predvčerajšnjim dogodila težka nesreča na starem poslopju beograjske univerze. Velik del poslopja se je za celih sedem centimetrov pogreznil. Zidovje je močno popokalo od vrha poslopja do tal. Upravnik vodovoda je bil ob sedmih zjutraj obveščen, da so kleti starega poslopja univerze polne vode. Počila je bila vodovodna cev. Radi velike moče se je teren začel udirati in se je zidovje do večera pogreznilo za sedem centimetrov. Ako bi se pogrezanje nadaljevalo, bi bil ogrožen velik del poslopja.

* **Lovi občin** Boreci, Bunčani, Cezanjevci, Cven, Kamenščak, Ključarovci, Križevci, Logarovci, Lukavci, Noršinci, Presika, Slamnjak, Stročja vas in Veržej se bodo oddajali za dobo šestih let (1927 — 1933) na javni dražbi dne 26. avgusta t. l. v uradu srezkega poglavarja v Ljutomeru. 1233

* **Živ v žvepleni kislini.** Včeraj se je pripetila v tovarni kemijskega društva »Danica« v Zagrebu strašna nesreča. Pri velikem rezervarju, napolnjenem z žvepleno kislino, je bilo zaposlenih več delavcev, med njimi 49letni Valent Žerjav, doma iz Sv. Jurja na Bregu pri Čakovcu. Žerjav je hotel pretočiti potrebno količino žveplene kisline v drug poseben rezervoar. Ko je odpiral pipo, pa je strahovit pritisk zraka povzročil, da je velika množina žveplene kisline popolnoma oblila Žerjava. Žerjav je imel še toliko moči, da je zaklical na pomoč. Prepeljali so ga vsega opečenega v bolnico in je malo upanja, da okreva.

* **Cigani oropali sejmarje.** V sredo so se trije seljaki, vsi iz Dubrave, vračali s sejma v Veliki gorici. V gozdu Druga sta jih čakala cigana Janko Parapatić iz Pisarovine in Ivan Šajnović iz Petrinje. Prvi je imel v rokah močan kol, drugi pa revolver. Prisilila sta kmete, da so jima morali izročiti svoj denar. Seljaku Kuševiću sta vzela 5920 dinarjev, Žlebičiću pa 500 dinarjev. Seljaku Cerovskemu sta sezula in vzela nove čevlje.

* **Če pijanci politizirajo.** V Velikem Bečkereku je bil v sredo popoldne izvršen grozen umor. Delavca Milan Todorov in Dušan Čirčanski sta že od ranega jutra hodila od gostilne do gostilne in sta bila opoldne že pijana. Na potu domov sta se spria. Oba sta sicer radikala, a eden je Ninčićev pristaš, drugi pa Miletićev. V prepiru je Čirčanski nenadoma svojega tovariša udaril s palico tako silno po glavi, da se je Todorov zgrudil na tla. Ko je prišel zopet k sebi, je Todorov pri bližnjem mesarju pograbil nož, pohitel za Čirčanskim ter mu oster nož zasadil v srce tako, da je prejšnji njegov pivski tovariš ostal na mestu mrtev. Todorov, ki je na glavi močno ranjen, je bil prepeljan v bolnico.

KUŠAKOVIĆA KALODONT
najboljša pasta za zobe.

* **Motenje želodca in črevesa**, napadi telesnih bolečin, razdražljivost, nervoznost, omotičnost, sanje z bojaznijo, splošno počutenje slabosti, zmanjšano veselje do dela se omili s kupico prirodne grenčice »Franz-Josef« na dan. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo, kako izborno služi voda **Franz-Josef** kot voljno odpirajoče sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

* **Prosijo se g.** avtomobilisti, ki so sprejeli najdeno kapo od hladilnika marke Oakland po končani ljubelj. tekmi, da sporoče v trgovini Fr. Ševčik, Židovska ulica 8. 1234

Iz Ljubljane

u— **Začetek šolskega leta 1927-28.** Na II. državni realni gimnaziji v Ljubljani na Poljanah se vrše privatni izpiti od 25. avgusta naprej. Razredni izpiti bodo od 27. avgusta ob 8. uri po načrtu, ki bo priobčen na črni deski v avli. Pismena matura se začne 1. septembra. Vpisovanje bo: za novince I. razreda: 1. septembra od 8. do 12. ure; seboj naj prinesejo krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Starost je 10 do 13 let v tekočem solnčnem letu. Za domače učence od II. do VIII. razreda 2. septembra ob 8. uri v razredih; za učence z drugih zavodov in domače repetente I. razreda pa 1. septembra od 2. do 3. ure popoldne.

u— **Počitniška kolonija praških srednješolcev v Ljubljani.** Z današnjim popoldanskim osebnim vlakom je prispelo iz Celja 38 praških srednješolcev, ki se mude ondi že več kot mesec dni na počitnicah. Pod vodstvom svojega profesorja, ki biva z njimi, so priredili več izletov v okolico, danes pa so se pripeljali v Ljubljano, da si ogledajo narodno in kulturno središče Slovencev. Z njimi je prispel tudi tajnik celjske Jugoslov. - češkoslov. lige g. prof. Orožen, ki je organiziral ta izlet. Na kolodvoru so jih sprejeli predstavitelji tukajšnje Jugoslov. - češkoslov. lige in České obec ter zastopniki naprednega srednješolskega dijaštva. Slednji so poleg nekaterih tukajšnjih Čehov prevzeli nalogo, da jih seznanijo z znamenitostmi Ljubljane. Češki dijaki bodo po ljubeznivosti ravnatelja Akademskega kolegija g. prof. Jerana prenočili v kolegiju, zvečer pa jih bo v restavraciji Zvezda pogostila tukajšnja Liga. Jutri zjutraj pojdejo na Bled in na Bohinjsko jezero, v soboto pa se bodo vrnili v Celje. Dijaki so zelo zadovoljni z bivanjem med Slovenci. Pri mladini se najtrajnejše utrjujejo stiki med obema narodoma, zato je verjetno, da bodo tej koloniji sledile nadaljnje.

u— **Mučen boj zoper 72letno starko.** Poročajo nam: Te dni se je dogodil v Šolskem drevoredu, kjer imajo branjevke in mesarji svoje stojnice, incident, ki je po pravici razburil ves tamošnji malotrgovski svet. V boju za obstanek popolnoma osivela 72letna starka je doslej prodajala na svoji stojnici v Šolskem drevoredu irenovke in si s tem pridobivala sredstva za preživljanje. Nedavno pa je nenadoma prejela od komisarja dr. Mencingerja odlok, da mora tekom osmih dni odstraniti svojo stojnico in jo prenesti v tesen prostor nasproti mlekarne, ki se nahaja v poslopju semeniščа. Ženica se je proti temu odloku pritožila in navedla tudi, da bi na novem prostoru njena stojnica zapirala pot ter onemogočala ondotnim mesarjem vsak promet. Mestni magistrat je nato odredil ogled na licu mesta, h kateremu sta bila pritegnjena g. Pirc in neki drugi član klerikalnega sosveta. Komisija je odklonila zaslišavanje ordotnih intereseotov, pred vsem mesarjev in se očividno tudi ni mnogo zmenila za stvarne ugovore prizadetih stojničarjev in branjevk. Ženica sploh ni prejela novega odloka, pač pa je nekaj dni na to, prišedši ob zgodnji uri na svoje običajno mesto v Šolskem drevoredu našla svojo stojnico razloženo in premeščeno na drug neugoden kraj. Na njeno mesto se bo pa baje priselil klerikalni protežé, ki obeta, da bo pridno agitiral za klerikalce. Postopanje proti slabotni 72letni starki je vzbudilo splošno ogorčenje in obsojanje od strani vseh v Šolskem drevoredu installiranih branjevk in stojničarjev.

u— **Zatvoritev Poljanskega nasipa ob bodoči zgradbi mestne občine na Poljanski cesti.** Mestna občina ljubljanska je prisiljena vsled gradbe nove stanovanjske hiše ob Poljanski cesti zatvoriti Poljanski nasip v dolžini, ki odpade na fronto bodoče zgradbe. Vsled tega je z današnjim dnem onemogočen vsak prehod na tem mestu za vozila kakor tudi za pešhojo.

u— **»Edinost«.** V soboto dne 20. avgusta t. l. ob 8. zvečer bo v društvenih prostorih br. Dolef Prešeren imel svoj recitacijski večer. Recitiral bo nekaj svojih pesmi in VI. spev »Golgote«. Vabijo se vsi člani in članice. Točnost! — Odbor.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice.** Kar nas je v Ljubljani, nameravamo v nedeljo 21. t. m. na Skaručno. Da se pogovorimo za ta izlet, pridite vsi v petek dne 19. t. m. ob 20. v našo pevsko dvorano. — **Odbor.**

u— **Bitka v ubožnici.** Stari Martinek je hud deda in navihan kljub svojim šestim križem. V mestni ubožnici, kjer stanuje, je povzročil predsinočnjem cel vihar. Tulil je on, vriščale in piskale so pa ženske. Vzrok prepira je bil ta, ker Martinek ne spoštuje nekega kotička v hiši, kamor so prisiljeni hoditi tudi drugi stanovalci, ki pa hočejo tudi tamkaj snago. Po končani bitki je Martine ugotovil, da je kresnil Kristino s palico po roki in ji prebil kožo, Maričko je treščil s kastrolo po glavi, Nežo pa s ključem po ustih, da ji je izbil zob. Kako je Martinek v naglici prišel do tako različnega orožja, tudi stražniku, ki ga je natančno opisal in zapisal, ni znal povedati.

u— **Premog je kradel.** Delavec Tone Ž., ki ga je pa med tem že zmotil vrag, da je prislužiti v potu svojega života, se je sukal predvčerajšnjim popoldne v Slomškovi ulici. Tamkaj se je okrog 17. skril pred neljubim znancem stražnikom za neki voz, naložen s premogom. Ko pa je stražnik odšel mimo, je stopil na svetlo tudi Tone, ki ga je oa med tem že zmotil vrag, da je pograbil vrečo premoga in ga skušal prodati kar za vogalom. Tisti hip pa se je tudi na njegovo nesrečo vrnil stražnik in Tone se je moral v njegovem spremstvu podati v luknjo, kjer je ostal sam.

u— **Neznan nesramnež.** Na Večni poti pod Rožnikom se je zopet pojavil neznan, okrog 40 let star moški, ki v perverznih nagnenjih nadleguje mlade deklice. Nesramneža policija že več dni zaman zasleduje.

u— **Nesreča z motociklom.** Ko se je sinoči okrog 18. vračal privatni uradnik g. Rado Jurca, uslužben v upravi »Jutra«, s Tomačevega, kjer se je popoldne kopal v Savi, z motorjem proti Ljubljani, je v bližini pokopališča pri Sv. Križu radi nerodnosti nekega, nasproti vozečega kolesarja, padel z motorja. Pretresel se je in ga je neki privatni avto takoj prepeljal v javno bolnico, kjer je pri popolni zavesti in je upati, da bo nezgodo prestal brez komplikacij.

u— **Ponesrečen šofer.** K notici pod tem naslovom v sobotni številki »Jutra nam poročajo, da je zakrivil avtomobilsko nesrečo prizadeti šofer sam, ne pa voznik senenega voza. Šofer se je že med potjo na Ig arogantno obnašal napram ižanskim voznikom, in kakor se je sam hvalil, nalašč vozil z avtom čez cesto, da ti niso mogli naprej. Šele ko so ga zgrda prisilili, se jim je umaknil. Nazaj grede pa je naložil tri ižanske otroke in drvel z njimi proti Ljubljani. Kljub njihovim prošnjam je drvel z veliko naglico in jih izpustil na njihov obupni jok dober kilometer daleč od kraja nesreče. Malo pozneje je zavozil avto v polnem diru v jarek, kar priča popolnoma razbit most, ki vodi z glavne ceste na travnik, v katerega se je avto zaletel. Očividci pripovedujejo, da niso videli ne v to, ne v ono smer, ko se je pripetila katastrofa, nobenega voza. Iz tega bo menda dovolj razvidno, kdo je kriv avtomobilske nesreče.

u— **Drobna policijska kronika.** Ivan Š. je prijavil včeraj dopoldne drzno goljufijo. Ogoljufal ga je neki Jože in sicer za 1229 dinarjev. Prijavljeni so bili še naslednji dogodki: 1 tatvina premoga, 1 sum udeležbe pri tatvini, 1 telesna poškodba, 2 prestopka prekoračenja policijske ure, 1 prestopek prikrivanja najdenine, 3 prestopki obrtnega reda in 11 prestopkov cestnega policijskega reda.

u— **Izlet v Beograd** namerava prirediti sredi meseca oktobra (za 3 dni) Trgovsko društvo Merkur v Ljubljani. Prijave do najkasneje 25. t. m. sprejema in daje podrobna pojasnila društvena pisarna Gradišče 17/I. (telefon 2652). — **Odbor.** 1236

u— **Redni občni zbor Pomočniškega zbora Gremija trgovcev v Ljubljani** se vrši v petek 2. septembra 1927 ob pol 8. zvečer v mali dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo z običajnim dnevnim redom. — Odbor. 1235

u— **Merkurjev izlet.** Trgovsko društvo Merkur v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 4. septembra celodneven izlet v Grosuplje v zvezi z ogledom Županove podzemske jame na Taboru pri Ponovi vasi. Prijave, ki so potrebne radi kosila in voz sprejema in daje pojasnila društvena pisarna Gradišče 17/I. (telefon 2652) do najkasneje 27. avgusta v uradnih urah. — Odbor. 1237

Pokrivala, s katerimi se ravna pravilno, trajajo večno.

Volnena pokrivala zahtevajo veliko skrbnost pri pranju, tako da ne izgube svojo prvotno lepoto in toploto, katere so njihove glavne prednosti.
Namočite vaša pokrivala v dragoceno LUX-ovo peno, pustite ista tako namočena nekoliko minut, ter jih nato skrbno izperite!
Varate se, ako mislite, da se pokrivala morejo prati na vsak poljubni način in vsakim poljubnim pralnim sredstvom.
Uporaba LUX-a vam se izplača!

LUX

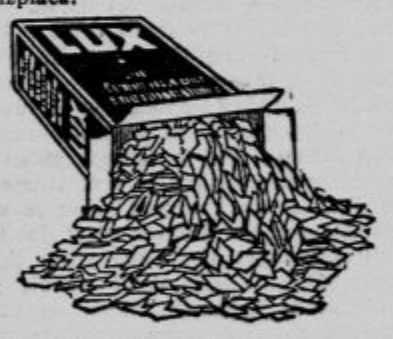

Iz Maribora

a— **Gospodarsko in politično društvo za magdalenski okraj v Mariboru** ima svojo redno odborovo sejo v soboto dne 20. avgusta ob 20. v gostilni Friedau na Tržaški cesti. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

a— **Že zopet nadlegujejo.** Bosanski klerikalizem je prav tako vsiljiv, kakor ciganski. Pri enih vratih ven, pri drugih noter. Komaj je bil par tednov manjši obisk za mariborske žepe, že so navalili na mesto novi nabiralci najrazličnejših klerikalnih zavodov iz Bosne, ki obiskujejo privatne stranke, trgovine in pisarne, kakor lačne kobilice. Kar pa je pri vsem tem najbolj značilno, pritiskajo najraje pri naprednih rodbinah in zavodih, ki naj bi vzdrževale gnezda na jugu, kjer pa kljub dolgoletnim naporom ne morejo priti do nadvlade. Domačini ga ne marajo in mu tudi nočejo ničesar dajati. Zato pa vedno »fehtarijo« za svoje kloštre nadlegujejo Mariborčane. Ta teden se je pojavil na mariborskih ulicah z debelo nabiralno knjigo za šolo čestitih sester nekje v Hercegovini še mlad fant, ki pravi, da stanuje pri frančiškanih in ki ni prav nič manj vsiljiv. Ne glede na to, da darovalci upravičeno sumijo, da se razni sumljivi elementi preoblačijo v nune in nato prosjačijo, bi bil že skrajni čas, da se temu napravi konec.

a— **»Jutrove« notice nalepljene po ulicah.** Nedavno smo v »Jutru« prinesli obširno poročilo o sodni obravnavi proti nekemu velikemu dalmatinskemu trgovcu radi prodaje ponarejenega refoška. To notico je dal nekdo — najbrž konkurent — baje Gostilničarska zadruga, natisniti v Ljudski tiskarni na velikih lepakih, ki so sedaj nalepljeni po vseh vogalih mariborskih ulic in vzbujajo občo pozornost. Prijatelji in sovražniki dalmatinskega in domačega vina sedaj mnogo debatirajo, katero vino je boljše in bolj zdravo in — cenejše.

a— **Samopomoč privrednih slojev za mariborsko oblast.** Koncem tega meseca se skliče občni zbor gori imenovane Samopomoči, na katerem se bodo odobrila tozadevna pravila. Opozarjamo torej vse pridobitne sloje, ki nameravajo pristopiti k temu dobrodelnemu društvu, naj to takoj storе, da jim bo mogoče udeležiti se občnega zbora. Pristop je prijaviti Trgovskemu gremiju v Mariboru.

Iz Celja

e— **V zdravniški dvorani na** Doberni se bo vršil v soboto dne 20. t. m. ob 20.30 velik koncert, pri katerem sodelujejo vijolinski virtuoz g. ravnatelj K. Sancin in pijanistinja ga. Mirca Sancinova ob spremljevanju orkestra mariborske vojne muzike pod vodstvom kapelnika g. Fil. Bernarda.

e— **Smrtna kosa.** V Celju na Ljubljanski cesti št. 29 je umrl v 75. letu starosti gosp. Anton Trnovšek, železničar v pokoju. Šele meseca februarja tekočega leta mu je umrla takisto v visoki starosti njegova žena Terezija. Naj počiva v miru!

e— **Iz poslovnega sveta.** Družabnica tvrdke Šribar & Pongračič v Gosposvetski ulici, ga. Antonija Pongračič, je izstopila z tvrdke ter ima svojo lastno strojno pletilnico v Gregorčičevi ulici.

e— **Organizacijski odsek krajevne organizacije SDS za mesto Celje** ima v petek dne 19. t. m. v kavarniški sobi Celjskega doma svojo sejo, na katero se vabi vse članstvo, zlasti pa člani in zaupniki odseka. Za te je udeležba obvezna.

e— **Državna realna gimnazija v Celju.** Vpisovanje v I. do IV. razred bo 1. in 2. septembra, v V. do VIII. razred dne 3. septembra, vsakokrat od 8. do 12. ure. Sprejemni izpit za I. razred je odpravljen.

K vpisovanju v prvi razred je treba prinesti: 1.) krstni list — sprejemali se bodo le učenci(ke), rojeni v letih 1914—1917; 2.) izkaz, da so z uspehom dovršili četrto leto osnovne šole. — Razredni izpiti, dopolnilni izpiti za II. do VIII. razred ter izpiti privatistov se bodo vršili v dneh od 24. do 31. avgusta. Natančnejše določbe so na razglasni deski gimnazije.

e— **Otvoritev obrtne šole v Celju.** Minister trgovine in industrije je odobril kredit Din 25.000 za otvoritev nove strokovne obrtne šole v Celju. Pouk na tej šoli se prične že meseca septembra.

DOKAZANO NAJBOLJŠI MUHOLOVEC SVETA.

Komad 1 dinar.

Iz Trbovelj

t— *Zgodaj je začel.* Pretekli teden je prejela gostilničarka ga. Kržan iz Krnec pri Dolu pismo, v katerem zahteva pisec z grožnjo, da mu mora prinesti gostilničarka ob določeni uri pod neki kozolec 5000 Din. Ga. Kržan je zadevo prijavila orožništvu, ki je kmalu izsledilo zločinca v osebi mladoletnega Majcna iz Krnec pri Dolu.

t— *Prireditev hrastniške «Edinosti».* Izobraževalno društvo «Edinstvo» v Hrastniku vprizori v nedeljo 21. t. m. popoldne v Narodnem domu igro «Narodni poslanec».

t— *Občinske ceste v Hrastniku* se bodo pričele na novo posipati z gramozom.

t— *Uradovanje občinskega živinozdravnika.* Občinski živinozdravnik g. Rajko Deu bo uradoval na občini vsak dan od 11. do 12. izvzemši sredo in soboto, ko bo uradoval od 15. do 16.

t— *Voditeljica gospodinjske šole v Trbovljah,* ga. Felicita Crepinko je bila svoj čas reducirana. Merodajni faktorji so prosili za njeno reaktivacijo. Ministrstvo tej prošnji radi pomanjkanja kreditov ni ugodilo.

Iz Zagorja

z— *Volilni shodi.* V nedeljo se je vršil pred rudniško restavracijo v Toplicah shod Socijalistične stranke Jugoslavije. Agitacija komunistov, naj se delavstvo shoda ne udeleži, je uspela. Govorili so dr. Likar, Čobal in Arh. Med drugim so spregovorili tudi o brezuspešnih pogajanjih za skupni nastop s komunisti. Inž. Gustinčič, ki je shodu prisostoval, ni dobil besede. — V pondeljek se je istotam vršil shod Bernotove skupine in komunistov. Udeležba volilcev je bila slaba. Prvi je govoril g. Bernot, ki je filozofiral o cerkvi, papežu in o morali naših klerikalcev, a za njim g. Hlebec, ki se je izjavil za nedeljeno Slovenijo, katere oblast naj bi prevzela zveza republikanskih kmetov in delavcev. Oba shoda sta napravila skrajno mučen vtis na delavstvo.

z— *Vprašanje obstoja steklarne.* Razširjajo se govorice, da namerava tvrdka Abel ustaviti obratovanje v tovarni stekla v Zagorju. Z druge strani smo pa doznali, da ga misli ustaviti le toliko, da ga izpopolni in zboljša. V tem slučaju bi steklarji vršili službo v Hrastniku, kamor bi se vsak dan vozili. Zadnje dni se je vršil sestanek steklarjev v Hrastniku, kjer zahtevajo razne remedure, na katere pa tvrdka ni voljna pristati. Bati se je, da tvrdka res opusti obratovanje v Zagorju, in da bi obratovala le v Hrastniku in v Rogaški Slatini, kjer ima bolj moderno opremljene obrate. Za tukajšnje obrtne kroge bi bila obustavitev obratovanja udarec, katerega bi občutil mar sikateri obrtnik.

z— *Surov napad.* V nedeljo je obiskalo nekaj Zagorjanov stari gamberski grad. Ko so se vračali, sta jih čakala dva moška s kolci. Vnel se je prepir in padali so tudi udarci, ker so se izletniki poslužili bližnjice čez neki košček travnika.

Zahvala

Prejela sem od vseh strani ob moji 70letnici toliko čestitk, da mi je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Izrekam tem potom vsem mojim čestilcem(kam) najiskrenejšo zahvalo in jim enako želim največjo srečo, blagostanje in blaženo zadovoljnost.

Vdana

1238 **Kristina Demšar,** učiteljica v p.

Izjava

Podpisani Feliks Žilavec, zasebnik v Ptuju, prekličem žaljivke, izrečene napram g. Ivanu Broverju, trgovcu v Rogoznici, ter se mu zahvalim, da je odstopil od zasebne obtožbe. 1239

Feliks Žilavec s. r.

Dopisi

JEŽICA. Sokol Ježica vabi sosednja in predvsem ljubljanska društva na svojo javno telovadbo v nedeljo, dne 21. avgusta. Ves čas sodeluje priznana godba Sokola I., ki odkoraka ob 14. z ljubljanskimi udeleženci izpred Narodnega doma na Ježico. Prireditev se vrši na prijetno preurejenem prostoru bivše Florijančkove, sedaj **Štirnove gostilne.** Za dobro postrežbo in izvrstno zabavo je preskrbljeno. Žilavo naše društvo deluje v težkih prilikah in pričakuje, da mu dober obisk prinese novih moralnih in gmotnih sil.

TRŽIČ. Prva seja novo izvoljenega mestnega sveta je bila pretečeni petek pod vodstvom župana g. Lončarja. Konstituirali so se odseki in sicer iz samih zastopnikov mestne večine. Le začasni odsek za zidavo bolnice je sestavljen tako, da so vse tri politične stranke zastopane, in sicer vsaka z dvema odbornikoma pod načelstvom župana. Sprejet je bil nujni predlog socijalistov, da se store takoj vsi potrebni koraki da bo že drugo leto bolnica izročena svojemu namenu. Prav tako je bil storjen sklep, da šolski odsek pripravi tla za najetje potrebnega investicijskega posojila za zidavo dekliške osnovne šole. Poslopje stare šole pa se bo porabilo za stanovanjsko hišo. Seja je potekla z živahno debato, ki je znova pokazala, da hoče večina resno in vztrajno delati v prospeh občine. Koncem seje je župan pozval vse navzoče, naj takoj prevzamejo od starih odsekov svoje posle in naj se delu posvetijo z vso vnemo in dobrohotnostjo, kajti le tedaj bomo želi uspehe, če spremlja delo dobra volja in neizčrpljivo veselje do dela. Županovim besedam je sledilo živahno odobravanje in ploskanje. — Tržiški župan g. Lončar je odšel na desetdnevno orožno vajo. V njegovi odsotnosti ga nadomešča podžupan g. Hinko Snoj.

LAŠKO. V nedeljo, dne 21. t. m. ob 10. dopoldne se bo vršil ustanovni občni zbor Društva rudarskih upokojencev, vdov in sirot in nezgodnih rentnikov v posebni sobi hotela Henke v Laškem. Po občnem zboru se bo poročalo o nameravani spremembi pravilnika bratovskih skladnic. Delavci, osobito rudarji, pridite polnoštevilno! Pripravljalni odbor.

REČICA. Prostovoljno gasilno društvo Rečica pri Laškem se najiskreneje zahvaljuje vsem onim ki so ob priliki vrtne veselice pripomogli k lepemu gmotnemu uspehu. Velik del zahvale gre TPD. ki je društvo finančno najbolj podprla Posebna zahvala pa gre tudi g. Kokaljevi za njeno nedosegljivo požrtvovalnost in nesebičnost, s katero si je pridobila pri vseh gasilcih, zlasti rečiških, največje priznanje.

RUŠE. Sokol v Rušah ima v nedeljo, dne 21. avgusta svojo društveno prireditev po naslednjem sporedu: Ob 13. sprejem gostov na kolodvoru, nato povorka skozi vas na telovadišče tik šole, kjer bo takoj telovadni nastop. Pri nastopu sodelujeta naša najboljša telovadca br. Štukelj in br. Primožič. Naj nihče ne zamudi redke prilike videti vrhunsko telovadbo! Po nastopu na veseličnem prostoru (v vrtu gostilne Novak) prosta zabava. Svirala bo godba mariborskega Sokola. Naše požrtvovalne narodne dame pripravijo v šotorih dovolj tolažbe za želodce in za suha grla izvrstnega vina in druge pijače. Plesna dvorana pripravljena! Srečolov bo nudil mnogo in lepih dobitkov. Železniške zveze ugodne. Vozi tudi mariborski avtobus! Bratje, sestre in vsi prijatelji Sokolstva pridite v prav obilnem številu! Podprite naše delo, ki izvira zgolj iz ljubezni do naroda in kulturnega napredka! Pričakujemo, da nas i okoličani, ki so že od nekdaj radi prihiteli ob takih prilikah v narodne Ruše, tudi tokrat obiščejo! Zdravo! 1241

SREDIŠČE OB DRAVI. Kmalu po dovršeni elektrifikaciji našega trga je elektrificiral svoje mlinsko podjetje tukajšnji ugledni industrijalec g. Jakob Zadravec. Od falskega daljnovoda, ki je zgrajen do Središča, se odcepi pred središkim transformatorjem poseben industrijski vod za mlinsko industrijo g. J. Zadravca ter gre preko lastnega transformatorja, ki je zgrajen v neposredni bližini mlina. Mlinsko podjetje g. Zadravca, sedaj reorganizirano in najmoderneje urejeno, bo, kot doznavamo, v doglednem času še povečano in razširjeno. Domačemu podjetju čigar izdelki so si pridobili najboljši glas na slovenskem trgu, želimo nadaljni razvoj ter ga kot narodno podjetje toplo priporočamo. 1240

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo priredi v nedeljo, dne 4. septembra popoldne v Društvenem domu veliko javno tombolo. Glavni dobitki: prvovrstna krava, klaftra drv, moška in ženska obleka ter še nad 300 drugih lepih dobitkov, ki bodo pred tombolo javno na ogled. Tombolske karte samo po 3 Din. Ljudska veselica! Godba! Ples! Opozarja se vse domače in sosedno občinstvo na to prireditev.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 18. avgusta 1927. Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanje)	Čas	Barom.	Temper.	Relativna vlaga %	Smer vetra in brzine v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ure
Ljubljana (dvorec)	7.	762·3	15·1	82	NE 2	0		46.6
	14.	759·3	26·2	63	W 5	1		
	21.	759·5	20·6	71	W 2	0		
Maribor	8.	761·3	17·0	90	SSE 2	0		27
Zagreb		762·1	17·0	74	SE 4	0		13.0
Beograd		762·9	23·0	53	mirno	0		17.0
Sarajevo		763·5	16·0	77	mirno	0		10.0
Skoplje		763·9	22·0	58	mirno	0		
Dubrovnik	7.	761·2	25·0	34	S 4	0		
Split		761·8	23·0	49	NNE 4	0		
Praha		761·6	11·0	—	mirno	0	megla	5.0

Solnce vzhaja ob 5.4, zahaja ob 19.3, luna vzhaja ob 22.4, zahaja ob 11.21.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 26.3, najnižja 11.5.

Dunajska vremenska napoved za petek: Najprej še jasno, kasneje bolj oblačno; temperatura se bo dvignila, vzhodni vetrovi.

Tržaška vremenska napoved za petek: Lahni vetrovi z raznih strani; nebo večinoma jasno, pozneje izpremenljivo in oblačno; temperatura od 20 do 28 stopinj; morje skoraj popolnoma mirno.

Sport

Razpored prireditev ob proslavi 15letnice SK Slovana

Nogometno pokalno tekmovanje.

Nedelja, dne 21. t. m., ob 15.30: ŽSK Hermes : SK Slavija, ob 17.15: SK Slovan : SK Jadran.

Četrtek, dne 25. t. m. ob 17.30: Zmagovalca iz tekme dne 21. avgusta.

Nedelja, dne 28. t. m. ob 10. dopoldne: Slavnostni občni zbor v posvetovalnici Mestnega magistrata. — Ob 15.30: Predtekma SK Slovan rez. : SK Reka. — Ob 17.15: Finale za pokal mesta Ljubljane med SK Ilirijo in zmagovalcem iz tekme dne 25. t. m. Po tekmi slavnostna izročitev pokala mestne občine ljubljanske zmagovalcu turnirja. Ob 21. uri v salonu restavracije hotela «Lloyd» družabni sestanek in razdelitev plaket sodelujočim klubom.

Glavna skupščina LNP-a. Snoči se je vršila v kolodvorski restavraciji redna glavna skupščina ljublj. nog. podsaveza, na kateri je bil izvoljen novi odbor sledeče: predsednik ravn. Anton Jug, I. podpreds. Evg. Betetto, II. podpreds. Anton Černe, I tajnik Vlado Kramaršič, II. tajnik Stane Deržaj, blagajnik Kovač Pavel ter odborniki: Avgust Sterle, Miro Vodeb, Ivan Dorčec, Marij Kuret, Nedeljko Buljević, ing. Milutin Debelak, Šircelj Karol, Anton Gosar, Ivan Lukežič, Ivo Novak, Franc Bajc in Oktavijan Ček. Skupščina je potekla mirno in stvarno. Podrobno poročilo bomo objavili v prihodnjih dneh.

Prvi javni nastop družine SK Slivnice. Ilirija : Slivnica 11 : 1 (6 : 0). Ob priliki proslave svoje prve obletnice je SK Slivnica prvič nastopila s svojo hazensko družino. Za nasprotnika si je izbrala našega prvaka. Sicer je Ilirija nastopila s kombinirano postavo, vendar pa je tvorila za Slivnico močnega nepremagljivega nasprotnika, ki je prekašal svoj vis a vis tako tehnično, še bolj pa taktično. Mlada družina Slivnice je prestala svoj debut kljub visokemu porazu prav dobro. Pokazala je, da razpolaga z izvrstnim, razmeroma že tehnično dobro izvežbanim materijalom, ki obeta ob pravilnem treningu lepo bodočnost. Svoje najboljše moči ima v krilski vrsti in ožji obrambi. Napadalna vrsta je slabejši del družine. Posamezne igralke, sicer jako požrtvovalne, igrajo preveč solistično in brez kombinacije. Vtis, ki ga je ostavila Slivnica, je bil prav ugoden, treba ji je le še rutine. Ilirija je nastopila s svojo srednjo napadalko Privškovo v golu in s svojo vratarico Jermolovo kot srednjo napadalko. Poskus se je posrečil. Ostalo družino so tvorile juniorke, od katerih je briljirala zopet mala Elza, ki mnogo obeta. Dopoldne je priredil agilni klub stafetni tek skozi Cerknico, katerega sta se udeležili stafeti Javornika in Slivnice. Proga je bila dolga okoli 700 m. Zmagala je po trdem boju stafeta Javornika v času 1.30 min. Stafetnemu teku, tej za Cerknico povsem novi prireditvi je prisostvovalo mnogobrojno občinstvo, ki je z zanimanjem sledilo napetemu boju.

Naslednje kolo srednjeevropskih pokalnih tekem bo zbralo sledeče nasprotnike: Slavio in Ujpest v Pragi, Sparto in Admiro na Dunaju in Hajduk in Rapid v Zagrebu. Slednjo tekmo sodi g. Zenišek iz Plzna. Na tekmo se pripravlja posebni vlak splitskih «kibicev», ki bodo pri tej priliki zastopani najštevilnejše, odkar hodijo «pritiskat» v Zagreb.

Savezne pokalne tekme se nadaljujejo dne 4. ozir. 18. septembra.

ISSK Maribor obeta za jesen živahno delavnost. V nedeljo igra s Villacher Sp. V. iz Beljaka, prve dni septembra pa z graškim Sturmom.

Službene objave LNP. Za sodniške izpite v nedeljo, dne 21. t. m. dopoldne na igr. SK Ilirija se odredita ex praesidio sledeči tekmi: ob 8.30 Reka : Ilirija, ob 10. Svoboda : Krakovo. Navedeni klubi se naprošajo, da postavijo za obe tekmi moštva točno ob določenem času in v čim boljši sestavi. — Seja poslovnega odbora LNP (v dosedanji sestavi) se vrši danes, v petek ob 20.30 uri v posebni sobi kavarne «Evropa». Dnevni red: žrebanje jesenskega prvenstva. Prosi se točne udeležbe. — Tajnik.

Službeno iz upravnega odbora JHS. Na predlog g. Baltesarja se na vakantno odborniško mesto kooptira g. nadsvetnik Dekleva. Podsavezom Beograda in Zagreba se naroča, da nadaljujejo tekmovanje za razpisani Drukerjev pokal. Legitimacije in matični listi bodo v najkrajšem času gotovi ter se podsavezi opozarjajo, da sporoče potrebno količino. Dalje se naroča ponovno vsem podsavezom, da na zahtevana pojasnila takoj odgovarjajo. Zapisniki sej in sodniški zapisniki se morajo pošiljati sproti, istotako je treba vse obveznosti glede davka, članarine itd. takoj poravnati. Sodniške zapisnike je treba izdelovati v dvojniku; en izvod je treba poslati savezu. Predvideni tromatch se letos ne more vršiti, ker glede termina ni bilo mogoče doseči sporazuma med Češko in Francijo; vrši se prihodnje leto koncem junija. Odobri se sprejem novih članov iz področja BHP.: SK Sremac, SK Sloga, Ruma; SK Šumadija Kragujevac in SK Djuradj Smederevac, Smederevo.

ŽSK Hermes. Trening I. moštva se vrši danes ob 18. na igrišču «Ilirije». Moštvo naj bo točno na igrišču. — Načelnik.

ŽSK Hermes. Preminula je gospa Dolinarjeva, mati našega člana in znanega sportnika V. Dolinarja. — Pozivamo vse člane, da se pogreba, ki se vrši v petek ob 17.30 izpred mrtvašnice drž. bolnice, sigurno udeleže. — Odbor.

SK Jadran. Danes ob 19.30 sestanek sledečih igralcev v Koleziji: Logar Peter, Zor, Steiner, Kos, Bončina, Pokorn, Zomer, Žnidarič, Brcar, Rape, Sandi, Jerina, Banovec, Rogač, Gärtner, Varoga. Sestanek je brezpogojno obvezen za vse imenovane. —

ŽSK Hermes. Seja u. o. se vrši danes v petek pri Kmetu ob 20. — Tajnik.

Koturaški Savez kraljevine SHS. (Službeno.) Delegatje obeh ljubljanskih pododborov so sklenili na skupni seji dne 17. t. m. sledeče: Semifinale za državno prvenstvo se vrši dne 4. septembra t. l. na progi Ljubljana-Celje-Ljubljana km 150. Istočasno se starta za «Kolesarsko prvenstvo Slovenije» za leto 1927/28, in sicer «juniorska» in «prvorazredna» skupina. Točni razpis se razpošlje pravočasno vsem klubom Slovenije. Začetkom oktobra se vrši «Gorsko prvenstvo Slovenije» na običajni progi Vrhnika km 20 do km 26 državne ceste proti Logatcu.

Gospodarstvo

Pred trgovinskimi pogajanji z Avstrijo

Kakor poročajo, se bodo tekom septembra začela pogajanja za revizijo trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo. Pri teh pogajanjih se ima skleniti dodatna konvencija k pogodbi z dne 3. septembra 1925. Avstrija namerava, kakor znano, zvišati svoje agrarne carine, ki pa so večinoma vezane v trgovinskih pogodbah z Jugoslavijo, Madžarsko in Švico. Z Madžarsko je bil nedavno sklenjen sporazum, po katerem je Madžarska pristala na zvišanje carine na klavno živino, mesne svinje in meso. Tudi Švica je že pristala na povišanje avstrijskih carin na plemensko in delovno živino. Enako je Jugoslavija že deloma pristala na povišanje nekaterih agrarnih carin. Kakor je iz pravkar v Avstriji objavljene note zunanjega ministra Marinkovića razvidno, se je naša država odrekla pravici uporabljanja ugodnosti pogodbene tarife (vezane) za plemensko, mlado in delovno živino (st. 52 b in c avstrijske tarife) po trgovinski pogodbi iz l. 1925. Istočasno je naša vlada vzela na znanje, da avstrijska vlada pristaja na to, da se pod št. 96 a avstrijske tarife določene carine porabljajo za zaklane prašiče v celih kosih ali razpolovljene, tudi če se slanina odstrani in da se v tem določilu naznačene teže znižajo na 60, odnosno 30 kg.

Glavni predmet pogajanj med Jugoslavijo in Avstrijo bo torej vprašanje znižanja avstrijske carine na klavno živino, na mesne svinje in na meso. Madžarska je sicer na povišanje teh cen že pristala, ker se zanaša, da Jugoslavija glede teh carin ne bo popolnoma odobrila avstrijskih želj. Od pristanka Jugoslavije je sedaj odvisno, če in v koliko bo mogoče zvišati te carine. Zato upravičeno smatrajo Avstrijci, da so predstoječa trgovinska pogajanja z Avstrijo ena najvažnejših avstrijskih trgovinsko - političnih akcij.

Druga važna točka pogajanj bo poleg vprašanja in povišanja avstrijskih carin na žito (ki so vezane v pogodbi z našo državo), predvsem vprašanje avstrijske carine na moko. Potom dodatne pogodbe, sklenjene med Avstrijo in Madžarsko, je bilo vprašanje povišanja avstrijske carine na moko rešeno na podlagi neposredne konvencije med avstrijsko in madžarsko mlinsko industrijo. Po tej konvenciji priznavajo avstrijski mlini madžarskim mlinom za uvoz moke kontingent 600.000 stotov (lani so madžarski mlini izvozili v Avstrijo 1,500.000 stotov) in se zavezujejo, da madžarskim mlinom za vse množine preko tega kontingenta povrnejo na carini 2.50 zlate krone za vsak stot. Ta konvencija je v naši mlinski industriji povzročila precejšnjo vznemirjenje, ker je upravičena bojazen, da bo ta konvencija onemogočila izvoz jugoslovenske moke v Avstrijo. Kakor se čuje, bi bila tudi naša mlinarska industrija pripravljena priključiti se tej konvenciji.

= **Posojilo za stabilizacijo dinarja.** «Daily Telegraph» poroča v zvezi s pravkar sklenjenim sporazumom za reguliranje naših vojnih dolgov v Angliji, da se že nekaj časa vršijo med Jugoslavijo in Angleško banko ter angleškim zakladnim uradom posvetovanja glede stabilizacije dinarja. Po informacijah tega lista, bo Jugoslavija v svrho definitivne stabilizacije dinarja najela v Angliji večje posojilo.

= **Cena hmelja je odvisna tudi od obiranja.** V začetku tega tedna se je v Savinjski dolini začelo obiranje hmelja. Kakovost goldinga je prav dobra; le tu pa tam je bakreni palež malo porjavil kobule. Inozemskih hmeljskih trgovcev je dospelo že večje število. Vsi naprošajo hmeljske producente, da se pri obiranju hmelja v lastnem interesu skrajno vestni in natančni. Pri precejšnji letošnji svetovni produkciji hmelja se bo ugodno prodajal le dobro obrani in enovrstni hmelj. Predvsem se hmeljarji opozarjajo, da obirajo letos v precejšnji meri nastopajoče velike kobule in jih sortirajo, ker takšne kakor tudi slabo obrane (z listjem in stebli pomešane, v šopkih itd.) partije ne bodo našle kupcev. Tudi preveč rjavih kobul ne mešajte med dobro blago! Omenili smo že včeraj, da ima več trgovcev naročilo, naj slabo obran in zanikrno posušen hmelj kupujejo le izjemno, in to znatno pod dnevnimi cenami.

= **Valorizacija i povišanje delniške glavnice Jugoslovenske tekstilne tvornice Mautner d. d. v Ljubljani.** Na občnem zboru Jugoslovenske tvornice Mautner, d. d., ki se je nedavno vršil v Ljubljani, je bilo v zvezi z valorizacijo investicij sklenjeno povišanje delniške glavnice od 10 na 20 milijonov Din. Povišanje delniške glavnice se bo izvršilo potom povečanja nominalne vrednosti delnic od 100 na 200 Din.

= **Ukinjenje carine na pluge in posamezne dele plugov.** V «Službenih Novinah» je objavljeno rešenje ministrskega sveta, po katerem se ukine carina na pluge in posamezne dele plugov (postavka 552., točka 1 ter 2 a in b).

= **Likvidacija Merkantilne banke v Kočevju.** Kakor poročajo, je vprašanje likvidacije Merkantilne banke v Kočevju ugodno rešeno. Konzorcij velikih upnikov bo popolnoma izplačal vse male upnike in na ta način izvedel tiho likvidacijo zavoda.

= **Okrog likvidacije Slavenske banke.** Iz Zagreba poročajo, da se bo 20. t. m. vršil v prostorih zavoda likvidacijski narok upnikov Slavenske banke. Kakor se govori, bo prisostvoval naroku tudi zastopnik dunajske Länderbanke gosp. Csongrady.

= **V trgovinski register** so bile vpisane naslednje tvrdke: Rudolf Abruč, trgovina z mešanim blagom v Dovju; August Lipovšek, trgovina z mešanim blagom na Jesenicah; Henrik Hönigmann, prevozništvo in špedicija v Kočevju; Miško Kajfež, trgovina z lesom in ogljem v Kočevju; Edvard Ivanuš, trgovina z mešanim blagom v Krškem ob Savi; Anton Sila, prodajanje sadja in zelenjave v Ljubljani; ing. Anton Sodnik, lesna industrija, Mlino - Bled; Kosta Vukasinović, trgovina s čevlji, usnjem in čevljarskimi potrebščinami v Mariboru; Milan Modic, lesna industrija, Nova vas pri Rakeku. — Izbrisala se je firma Angela Janc, trgovina z mešanim blagom v Novem mestu (ker se je opustila).

= **Občni zbor Jugoslovensko - češke tvornice bombažnih tiskanin, d. d.,** se bo vršil 31. t. m. v pisarniških prostorih v Kranju (sprememba naziva tvrdke in nekih drugih pravil).

= **Znaten dvig cen na svetovnem tržišču surovega bombaža.** Tekom zadnjih 12 mesecev je svetovno tržišče bombaža doživelo dva močna pretresljaja. V drugi polovici preteklega leta je zaradi rekordne letine v Zedinjenih državah (17.9 milijonov bal) pričela cena bombažu rapidno nazadovati, tako da je v zimskih mesecih padla celo pod predvojno ceno. To nazadovanje cen je povzročilo padec cen bombažnih tkanin in kmalu tudi bolj šo zaposlenost v tekstilni industriji. Cena bombažu pa se je pričela zopet dvigati. To dviganje cene se je spremenilo v pravo «hausse», odkar so Zedinjene države objavile prvo cenitev letošnje letine bombaža, ki je zelo nizka (13.5 milijonov bal). V prvi polovici t. m. je cena bombažu dosegla zopet rekordno višino. Od početka januarja se je cena na svetovnih tržiščih dvignila za nič manj kakor 52—55 %. Seveda so spremembe na svetovnem tržišču bombaža vplivale na cene bombažnim tkaninam, ki so se tudi znatno podražile. V zadnjem času prihajajo iz Amerike celo vesti, da letošnja letina ne bo mogla kriti potrebe konsuma. Te vesti pa so pretirane, kajti predilnice so si v času nizkih cen nabavile velike množine bombaža, poleg tega pa znašajo vidne zaloge bombaža od lanske letine v Ameriki in Evropi preko 3.25 milijona bal (napram 2.2 milijona bal v avgustu 1926 in 1 milijon bal v avgustu 1925), tako da bo za tekoče produkcijsko leto na razpolago skoro 17 milijonov bal. Ker so tudi zadnje vesti o letošnji letini bombaža v Zedinjenih državah ugodnejše, je pričakovati, da bo cena bombažu zopet pričela nazadovati.

Borze

18. avgusta.

Na ljubljanski devizni borzi je bilo tudi danes več privatne ponudbe, in sicer v devizah na Newyork, Berlin, Prago, Pariz in Trst. Narodna banka je intervenirala predvsem v devizah na Curih in London. Čvrstejši je bil danes Trst, ki se je trgoval po 309.75. V Zagrebu je bila večja ponudba v devizi na Prago; deviza na Trst pa se je trgovala po 309.5 — 310.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi zopet čvrstejša. Promptna se je trgovala po 351, za avgust po 353.5, za september pa po 356.5. Ponovno se je dvignil tečaj investicijskega posojila, ki je bilo zaključeno po 86. V industrijskih papirjih je bila tendenca malo prijaznejša.

Devize in valute.

Ljubljana. Berlin 13.514 — 13.544 (13.53, 13.525), Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.9925 — 8.025 (8.0075), London 275.85 do 276.65 (276.25), Newyork 56.7 — 56.9 (56.8), Pariz 233 — 0, Praga 168.2 — 169 (168.6), Trst 308.75 — 310.75 (309.75).

Zagreb. Dunaj 7.9913 — 8.0213, Berlin 13.51 — 13.54, Budimpešta 9.915 — 9.945, Italija 308.92 — 310.92, London 275.85 do 276.65, Newyork kabel 56.787 — 56.987, ček 56.693 — 56.893, Pariz 222.25 — 224.25, Praga 168.18 — 168.98, Švica 1093.5 — 1096.5; dolar 56.15 — 56.35.

Beograd. Pariz 221.95 — 223.95, London 275.85 — 276.65, Newyork 56.69 — 56.89, Italija 308.5 — 310.5, Dunaj 799.2 — 802.2, Budimpešta 991.2 — 994.2, Berlin 13.51—13.54, Bruselj 791 — 794, Bukarešta 35 — 35.5, Atene 75.25 — 75.75, Sofija 40.75 — 41.25.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.35, London 25.2175 Newyork 518.75, Pariz 20.33, Milan 28.285, Praga 15.39, Budimpešta 90.50, Dunaj 73.07.

Dunaj. Beograd 12.47 — 12.51, Berlin 168.53 — 169.03, Budimpešta 123.91—124.21, Bukarešta 4.361 — 4.381, London 34.4575 do 34.5575, Milan 38.68 — 38.78, Newyork 708.55 do 711.05, Pariz 27.7725 — 27.8725, Curih 136.57 — 137.07.

Efekti.

Ljubljana. Celjska posojilnica 197 — 199, Ljubljanska kreditna 142 — 0, Merkantilna 0 — 80, Praštediona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 135 — 0, Stavbna 56—0, Šešir 104 — 0, Kranjska industrijska Jesenice 370 — 0, Dušik Ruše 260 — 270.

Zagreb. Državne vrednote: Investicijsko 86 — 86.5, Vojna škoda promptna 351 do 352, kasa 351 — 352, avgust 353.5 — 354, september 356 — 357, agrarne 49.5 — 0; bančne: Eskomptna 91 — 91.5, Hipo 55—56, Jugo 90 — 91, Ljubljanska kreditna 142 — 0, Praštediona 850 — 860; industrijske: Drava 530 — 560, Dubrovačka 380 — 390, Isis 46 do 47, Gutmann 242.5 — 250, Slavonija 15.5 do 16, Trbovlje 475 — 485, Vevče 135 do 142.5.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (18. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 5 vagonov. Povpraševanje je za brodarski pod, od 28 mm, 14, 15, 16 cm širine, z zarezo in peresom, skobljano na eni strani, I., II., fco vagon naklad. postaja po 700; za merkantilne trame, 4/5, 5, 6, 7 m, po kupčevi noti, fco vagon meja po 290; za deske, jelka, 10 cm naprej, media, 18, 19, 20 mm, fco vagon naklad. postaja po 430. Deželni pridelki: Tendenca mirna; zaključkov ni bilo. Cene pšenici so nekoliko nazadovale. Nudi se: nova baška pšenica, 78/79 kg, 2 %, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 342.5 — 345.5, za september pa po 345.5 — 347.5; nova sremska pšenica, 78/79 kg, 2 %, slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 340 — 342.5; nova slavonska pšenica, 78/79 kg, 2 %, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 335 — 337.5; turščica baška, slov. post., plač. 30 dni, navadna tarifa po 267.5, mlevska tarifa pa po 262.5.

Novosadska blagovna borza (18. t. m.) Pšenica: baška, 78 kg 295; baška, 78/79 kg 297.50 — 300; sremska, 78 kg 295—295.50. Ječmen: baški, 66 kg 265 — 270. Turščica: baška 214 — 215; baška, bela 240 do 245; banatska 212.50 — 215. Moka: banatska, «0» 435 — 440; baška, «0g» 442.50 do 445; baška, «2» 420 — 425; baška, «5» 390 — 395; baška, «6» 340 — 345; baška, «7» 280 — 285.

Dunajska borza za kmetijske produkte (17. t. m.) Ne glede na mlačnejšo tendenco na ameriških borzah in na budimpeštanskem terminskem tržišču, je bila na dunajski borzi temeljna tendenca prijazna, v rži celo čvrsta. Provinčni mlini kupujejo v zadnjem času večje množine pšenice. Promet v rži je bil znaten pri naraščajočih cenah. V turščici je bila tendenca mirnejša, ker je cena argentinski turščici nekoliko nazadovala in ker je v zadnjem času v glavnih kontinentalnih produkcijskih deželah padel izdatnejši dež. V ovsu je tendenca čvrstejša. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 39 — 40.5, madžarska Tisa (80/82 kg) 43.5 — 44; rž: marchfeldska 38.25 — 38.75, madžarska 38 do 38.25; turščica: rumunska 29 — 29.5, bolgarska 28.75 — 29.5; oves: domači 29.75 do 30.25, rumunski 30 — 30.5. Moka «0» v trgovini na debelo: domača 67 — 69, madžarska 64 — 67, rumunska 61 — 63.

Dunajski svinjski sejem (17. t. m.) Dogon 14.685 komadov, od tega 3744 iz Jugoslavije. Pri živahnejšem prometu so se cene pitanim in mesnim svinjam dvignile za 5 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje 2.20 — 2.23, angleške križane 2.15 — 2.50, kmečke 2—2.20, stare 1.50 — 2.05, mesne 2.10 — 2.70 šilinga.

Iz življenja in sveta

Kornelij Edzard o svojem ponesrečenem poletu

Vodilni pilot Junkersovega letala «Evropa», popisuje v naslednjem svoj neuspeli polet iz Nemčije proti Oceanu.

V nedeljo popoldne so dospela zadnja vremenska poročila. Na podlagi teh vesti je bilo sklenjeno, da bomo startali zvečer. Bilo nam je rečeno, da ni pričakovati lepega vremena v prvi polovici vožnje, da pa imamo zategadelj v drugi polovici boljše izglede. Ob šestih in pol sta se letali «Evropa» in «Bremen» dvignili v zrak. Prva je vzletela «Bremen», in sicer kakih deset minut pred «Evropo».

Ko smo dosegli višino 200 m, smo vzeli smer proti Magdeburgu. Letalo «G 31», katero je vodil pilot Schnäbele, je letelo ves čas vštric nas. To nas je napotilo, da smo leteli čez Bremen proti Angleški. Pihala je sicer burja, toda vozili smo nemoteno. Šele pred Bremenom se je pojavila megla, radi katere smo morali pristati.

Iz Bremena dalje smo leteli v smeri proti Oldenburgu in proti Nordernegu. V bližini nabrežja se je začelo nebo vedriti. Videli smo tako daleč, da smo uzrli že zvonike v Nordernegu in Borkumu. Leteli smo s polno paro, tako, da nas je veliko letalo «G 31» le s težavo dohajalo. Ko smo to spoznali, smo sklenili, da bomo začeli šteditі z bencinom. V ta namen smo hoteli naravnati motorje na minimalno porabo goriva.

Z velikim vznemirjenjem pa smo morali pri tem ugotoviti, da je motor prišel iz ravnotežja. Medtem se je tudi vreme poslabšalo. Obdale so nas goste megle in obkrožile so nas nevihte. Bliski so se vžigali drug za drugim in težkega srca smo se odločili na povratek. Preden se je to zgodilo, nas je še obvestil mr. Knickerbocher, da je dal Severonemški Lloyd svojim ladjam na odprtem morju povelje, naj nam bodo v vsakem primeru v pomoč in na razpolago. Obenem nam je mr. Knickerbocher sporočil, da ne čuje v radiu nobenih drugih poročil razen jazz-godbe.

Ko smo se voditelji letala sporazumeli glede povratka, sem pritisnil na električno žepno svetiljko ter sem ž njo posvetil v kabino. Mr. Knickerbocher je bil s tem obveščen, da pride naznanilo na listku. Videl sem, kako se je naš marljivi spremljevalec pripravljal, da povžije košček kruha z maslom. Ko sem mu izročil listek, je porinil zavitek z živili v stran in je segel po kopalni obleki.

Ristić je klel po madžarsko. Videl sem, da mora biti razjarjen. Čeprav nisem razumel niti besedice, sem sklepal, da je razdražen iz premikanja njegovih ust. Da smo prišli z morja na kopno, smo ugotovili s svetilnimi raketami. Obrnili smo se proti jugovzhodu; kmalu smo bili nad reko Weser in potem nad Bremenom.

Z eksplozivnimi laternami nam je bremenska zračna policija naznačila prostor, kjer smo se smeli spustiti na zemljo. Letalo je napravilo par krogov in nato so se vžgale luči, ki svetijo pri pristajanju aeroplanov. Bližali smo se zemlji, od katere se je kadilo.

Začeli smo se spuščati, toda kmalu je nekaj treščilo, da smo se v strahu ozrli proti smeri, iz katere je prišel udarec. Mr. Knickerbocher je skočil iz kabine. Mislili smo že, da se mu je kaj pripetilo; toda na naše vprašanje, če je zdrav in cel, je odgovoril pritrjevalno in mi smo bili tega zelo veseli. Bili smo na tleh in smo zlezli iz trupa naše «Evrope».

Na zemlji smo se oddahnili, navdajala pa nas je velika skrb, kaj je s poseštrimo «Bremen». Kje se nahaja, nismo vedeli in slutili; samo domnevali smo, da je letelo v južnem pravcu in da se mora pač boriti s strahovitim viharjem. Tolažili smo se z zavestjo, da se velike stvari le redkokdaj posrečijo na en mah in ko smo ponoči sedeli pri steklenici sekta, smo si zagotavljali, da nam bo usoda vdrugič bolj naklonjena.

*

Naknadno se poroča, da je zakrivila nepravočasni start Junkersovih letal vremenska opazovalnica v Hamburgu, ki je poročala, da se obzorje v smeri Nove Fundlandije čisti. Nemci so torej nasedli isti pomoti kakor pred njimi Nungesser in Coli, le s to razliko, da so se pravočasno obrnili in spasili svojo zdravo kožo. Junkersova letala letos ne bodo več letela čez Atlantski ocean.

Pred novim ameriškim poletom v Evropo

Bertaud in Hill poletita v Rim.

Po brzojavki, ki jo priobčuje milanski «Corriere della Sera» iz Newyorka, je pričakovati vsak trenutek, da se bo dvignilo letalo «Old Glory» na prekooceanski polet. Pilota Bertaud in Hill sta dobila vest, da so vremenske prilike nad Atlantikom ugodne, in sta že dala napolniti bencinske tanke. V Newyorku nestrpno pričakujejo starta in na letališču v Rooseveltu so že zbrane množice Italijanov, da prisostvujejo odletu.

Letalo bo vzelo s seboj spomenico ameriških Lahov, naslovljeno na Mussolinija, in nekaj izvodov posebne izdaje lista «Corriere dell' America». Bertaud hoče premeriti Atlantik po južni ruti, po kateri vozijo italijanski parniki. Na jugu so tudi vremenske razmere ugodnejše kakor v severnejših predelih. «Old Glory» bo torej letela ob ameriški obali do rtiča Cod, od tam pa čez Ocean do Pirenejskega polotoka in čez Sredozemsko morje na Rim. Proga meri 7300 kilometrov ter je za 300 km daljša kakor severna.

Sacco in Vanzetti bosta pomiloščena?

Podoba je, da so protesti proti justičnemu umoru v Ameriki vendarle imeli nekaj uspeha. Kakor smo že včeraj poročali, se je sestal odbor za revizijo procesa v Bostonu. Sestanek se je vršil v zelo čudnih okoliščinah: justično palačo, ki je bila zunaj zastražena s policijskimi kordoni, so znotraj čuvali številni tajni agenti, ki so pustili v poslopje samo tiste osebe, ki so imele posebna izkazila. Posvetovanju, ki se je vršilo za zabarikadiranimi durmi, so prisostvovali poleg sodnikov in pravnikov samo zagovorniki obtožencev, maloštevilni poročevalci časopisov in Saccova žena.

Posvetovanje je vodil sodnik Bralay. Podelil je najprej besedo branitelju Hillu. Sledeč zvesto starim običajem, se je sestanek otvoril s kratko molitvijo. Nato je govoril Hill.

Njegov govor ni bil toliko obramben kot napadalen, naperjen zlasti proti sodniku Thayerju, kateremu je Hill očital strankarstvo in pristranost. Govornik je navedel celo vrsto primerov, ko je Thayer priče prisilil k izpovedim, ki so bile obtožencem na škodo. Hillov govor je trajal več ur in je minil kljub temu, da je bil oster, brez incidenta. Sodniki in avditorij so ga poslušali v grobni tišini.

Za Hillom je dobil besedo glavni državni pravdnik Reading. Zastopal je mnenje, da je bila obsodba izrečena pravilno in da način ni nasprotoval zakonom države Massachusetts. Trdil je, da se nista pregrešila zoper zakonske predpise niti sodnik Thayer niti guverner Fuller.

Po govorih obeh govornikov je proglasil predsednik razprave Bralay posvetovanje za zaključeno. Izjavil je, da bo izrečena nova odločitev v petek. Izgleda, da Sacco in Vanzetti ne bosta usmrčena, ampak deportirana, kar bi pomenilo čisto nov ukrep v zgodovini ameriškega pravosodstva.

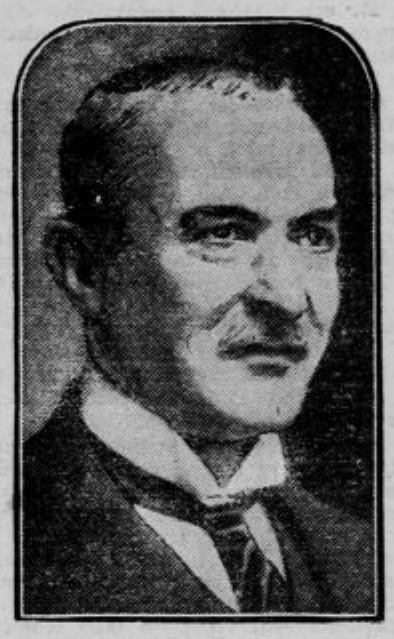

Nemški general Schönhaich

je obdolžen veleizdaje, ker je očital nemški vladi, da na zvijačen način nabira vojake za «Reichswehr».

Smrt sluge nesrečnega cesarja Maksimilijana

V Miramaru pri Trstu je te dni umrl 87 letni Dominik Armič, rodom iz Česnič v Jugoslaviji, čuvaj miramarskega gradu in priča tragične smrti cesarja Maksimilijana v Mehiki.

Armič, ki je na stara leta nosil brado kakor njegov nesrečni gospodar pred smrtjo, je bil, odkar sta prišla nadvojvoda Maksimilijan in Šarlota v Miramar, do cesarjeve smrti vedno ob njegovi strani. Spominjal se je nadvojvode in nadvojvodinje še kot mladoporočencev, ko sta prišla v Trst in sta si izbrala za bivališče vilo Lazarevič v gornjem delu ulice Tigor. Na Miramar sta se preselila za božič l. 1860., ko so bila vsa dela v gradiču končana.

Stari sluga se je prav dobro spominjal vseh epizod iz življenja nadvojvode in poznejšega mehikanskega cesarja. Maksimilijan je, po njegovem pripovedovanju, vstajal zelo rano: bil je pokonci že ob štirih zjutraj. Največ časa je prebil v svojem kabinetu, ki je bil znotraj opremljen kakor ladja «Novarra». V tem prostoru je nadvojvoda študiral in delal čestokrat do obeda. Šarlota je vstajala mnogo pozneje, običajno ob 8. zjutraj ter je šla najprej k maši. Spremljal jo je običajno Armič.

Okrog 11. ure opoldne je nadvojvoda zapustil gradič in se podal v vilo Necker; Šarlota se je medtem sprehajala po divnem parku in se razgovarjala s služabniki. Bila je v spremstvu svojih dam. Rada je čitala, vezla in le če je bilo slabo vreme, se je sprehajala po grajskih sobanah.

Bučnih obedov in večerij ni bilo na Miramaru nikoli. Le izjemoma se je zgodilo, da je bil h kosilu povabljen ta ali oni vojaški dostojanstvenik ali član cesarske hiše z Dunaja. Maksimilijan in Šarlota sta živela mirno in tiho življenje; družbe nista posebno ljubila.

Prišel je usodni 16. april 1864. Tega dne se je na Miramaru zglasila deputacija iz Mehike, ki je ponudila Maksimilijanu cesarsko krono. Ko je odhajal z Miramara je bil potrt in žalosten. S težkim srcem je ostavljal svoj gradič, ki ga je sezidal s toliko ljubeznijo. Na dan odhoda je pozval vso služinčad na teraso in je vsakemu posebej stisnil roko. Nasprotno pa je bila Šarlota zelo vesela in dobre volje; saj je baš sedaj začel dobivati realno obliko njen davni sen po kraljevski kroni.

Po ustrelitvi Maksimilijana se je Armič vrnil iz Queretara v Miramar. Tam je videl zopet Šarloto, ki je že tedaj kazala znake abnormalnosti. Hotela je preiskovati vse sobe v gradiču, toda lomil jo je takšen strah, da se ni upala nikamor. Kmalu so jo zdravniki ločili od sveta in določili zanjo posebne prostore. Armič jo ni videl poslej nikoli več.

PREMIJERA

VULKAN

Velefilm ljubavi in strasti.

BEBE DANIELS
RICARDO CORTEZ
WALLACE BEERY

Erupcija vulkana. Krasne scene. Lepa vsebina. Izvrstni igralci.

4, ½ 8, 9. 4, ½ 8, 9.

ELITNI KINO MATICA

Slavje «prerojenja»

so priredili Francozi v Fontainebleauju pri Parizu o priliki «krsta» petih mladih labodov. «Prerojenje» je poveličevalo tristo mladeničev in mladenk s kostumiranim plesom in ritmičnimi vajami. Naša slika prikazuje ples nimf ob vodi.

Naši onstran granic

Fašisti nadaljujejo s preganjanjem slovenskega življa

Gorica, 18. avgusta. l. Tukajšnji prefekt je te dni razpustil štiri slovenska društva, in sicer Katoliško prosvetno društvo v Čezsoči, Krščansko socijalno prosvetno društvo v Rihemberku, Katoliško prosvetno društvo na Planini in Katoliško prosvetno društvo v Šturjah. Prefekt pravi, da delovanje teh društev ni bilo v skladu z nacijonalnim redom.

Trst, 18. avgusta. l. Tržaški prefekt je danes razpustil slovenski tržaški veslarski klub Sirena.

Tužna Istra!

Bili so časi, še tam pred svetovno vojno, ko se je v našem tisku vedno in vedno ponavljalo: «Tužna Istra». Ali tedaj je «tužna Istra» imela še vendar svoje Laginje, Mandiće in Spinčiće, ki so romali na Dunaju od ministrstva do ministrstva in s svojimi nujnimi predlogi, katerih je bilo več ko dni v letu, vendarle izmoledovali sedaj večjo, sedaj manjšo podporo ubogi istrski pari. Danes se o vsem tem niti ne sanja nikomur. Rimski parlament, če bi tudi zboroval, ne pozna nujnih predlogov za podporo po uimah oškodovanim krajem, rimska vlada ne daje podpor, temveč hoče edino le imeti «za kralja, kar je kraljevega», ne pozna odpisa davkov, zasebna podjetja, ki imajo izterjevanje davkov v zakupu, pa vam odnesejo tudi zadnjo ovco iz hleva in zadnjo kokoš iz kurnika, samo da je njihov dobiček večji.

V Istri so kraji, kjer ni padlo kapljice dežja od cvetne nedelje sem. Lahko si je misliti, da je vse zgorelo, kar je bilo zelenega. Tu pa tam so pridelali nekoliko pšenice, ali krompirja, glavne hrane, ne bo niti za seme, in koruza, ki tvori ostali del ljudskega živeža, je popolnoma ovenela. Žanjejo jo za krmo živini, ker paše ni, ker se je trava posušila pod žgočim solncem. Ali kar je še najhujše, zmanjkalo je tudi pitne vode.

Edino, kar še ostane istrskemu kmetu, je trta. Trta je doslej dobro obetala, toda tudi že na njej se pričenjajo kazati posledice suše. Listje se začenja sušiti in odpadati. Dež bi tu še lahko nekoliko pomagal, polje pa je uničeno. Po nekaterih krajih imajo precej živine, goveda in ovac, pa bi se reklo, da se bo dalo pri tem kaj zaslužiti. Toda tudi to upanje je jalovo. Krme ni, živina peša in tisti, ki jo hoče prodati, jo mora dati skoraj zastonj. Saj plačujejo dobro rejeno govedo po dve liri kilogram žive teže; kako pa bodo plačevali mršavo, sestradano, bolj mrtvo ko živo žival?! Kmetje pa se tudi naravnost boje, da se bo ob slabi krmi, ki jo ima živina, še razpasla kaka bolezen, in potem je uničeno vse.

Nesreča prihaja redkokdaj sama. Pojavljati so se začeli požari. Tako je n. pr. občinama Boljunu in Vranji zgorel ves borov gozd in je bila v največji nevarnosti tudi hrastovina in gabrovina, katero so pa deloma vendarle rešili. Nad en milijon lir je bilo škode in, kar je najhuje, gozda ni več. Enako je bilo v okolici Rakitovca, kjer je iskra iz železniškega stroja užgala travo in je ogenj potem zajel tudi drevje in celo žito v stogovih ter uničil ves pridelek krme in žita, tako da je prebivalstvo ostalo prav brez vsega.

Ob takih razmerah si je lahko misliti, kaka potrtost vlada med ubogim ljudstvom. Prišla bo zima, pa ne bo kaj dati v usta. Stradali bomo, kakor pes na cesti, mi in živina! In če bi vsaj mogel človek kam, da bi si kaj zaslužil, pa ne more nikamor. V mestih ni dela, čez mejo ne moremo, ker nam ne dajo potnih listov, čez morje pa še manj, ker imajo prednost oni tam doli in mi, če tudi prosimo, ne pridemo nikdar na vrsto! Razmere so neznosne, ljudstvo obupava . . .

p— *Prepovedani kulturni prireditvi.* V Vojščici in v Štanjelu na Krasu so prijavili prireditvi, ki pa morata odpasti, na ukaz oblasti.

p— *V gorah od Sv. Lucije dalje* se je kazala letos lepa letina. Dočim so drugodi po deželi trepetali pred sušo, so se v gorskem svetu pridelki lepo razvijali. Sedaj pa je prišla toča in napravila po Tolminskem in Kobariškem ogromno škodo. Tako bo letos pridelek skoro po celi Julijski Krajini zelo neznaten, ponekod ga ne bo nič.

p— *Postojno* je posetilo v nedeljo in pondeljek nad deset tisoč gostov, skoro vsi so bili iz starih provinc. Slovesno so sprejeli kombatente iz Tridenta. Po Postojni so ta dva dneva odmevale bojne pesmi in bojevito je bilo razpoloženje vseh izletnikov v obmejnem mestu. Tako pripovedujejo italijanska poročila.

p— *Morski vrtinec* je v noči na 16. t. m., kakih šest milj od Reke prevrnil neko ladjo, v kateri je bilo šest moških iz Rimini. Tri je vzelo morje, drugi so se s težavo rešili.

p— *Poskušen samomor.* V pondeljek na praznik je učitelj italijanščine v Cerknem A. Avoglio hotel izvršiti samomor. V kavarni «Italia» je potegnil iz žepa revolver in ga sprožil. Zadel pa se ni smrtno nevarno. Raznašajo se razne govorice o italijanskem gospodu učitelju.

p— *Med Nabrežino in Gabrovico* je vlak zagrabil štiri krave, last kmeta Josipa Kralja. Dve kravi sta bili razmesarjeni, dve pa ranjeni.

p— *Skala se je utrgala* v Zgornjih Novakih na Cerkljanskem. Ko se je valila v dolino, je zadela v neki vojaški šotor in ubila vojaka 17. polka C. Bertolija.

p— *O italijanski ekspanziji po Krasu* razpravlja zopet tržaško fašistično glasilo. V zadnji fašistični seji v Trstu so govorili o novih cestah in razvili so velik načrt za komunikacije med mestom in deželo. Posebno paznost so posvetili Občinam, kjer je politični problem že rešen (!), sedaj treba na Občinah napraviti pravo turistično središče, da bo ta kraj najboljši temelj za italijansko propagando, ki jo hoče fašizem razviti po Krasu po zadnjih navodilih iz Rima... Nova bombastična napoved, ki konča tako, kakor druge.

p— *Fašistično izobraževalno delo.* Goriška «La Vedetta dell' Isonzo» hvali delovanje «Dopolavora» v Ajdovščini, trdeč, da se ni nikdar poprej razvijala taka delavnost na vseh poljih izobraževanja ljudstva kakor sedaj. Reveži! Ajdovščina je imela dobre gledališke igralce, izvrstne telovadce, pevce in sportnike. Ajdovščina je bila vzoren kulturni kraj, to, kar se danes vrši, ni niti senca nekdanjega plodonosnega kulturnega delovanja, ki je segalo daleč naokoli. Fašizem pomeni nazadovanje. «Dopolavoro» zasleduje le duševno zasužnjenje naših mladih ljudi.

p— *Na Sežaniščini* je okoli 600 otrok v organizaciji «balila». Sedaj otvorijo kohorto s sedežem v Sežani in s 5 centurijami v Sežani, Dutovljah, Tomaju, Divači in Repnu. Obleke preskrbijo v najkrajšem času in s prihodnjim šolskim letom se prične po načrtu telovadno in drugo vežbanje.

p— *Sedem hiš je uničil požar* v Obrovem v Istri. Goreti je začelo pri Martinu Bubniču. Na pomoč so prihiteli ognjegasci iz Materije. Sedem družin je pahnjenih v strašno bedo.

Henri van Wermerskerken:

Mrtvečeva osveta

»Strah? Strah?« je hripavo viknil Pepito in si vrgel čez pleča široki plašč. »Boje se stare ženske. Na pokopališče pojdem, pa če pride tisoč peklenščkov! Govoričenja, da se Juanito povrne iz groba, mi je že preveč. Mrtveci so mrtvi in se ne vračajo. Duhov ni — ne na tem ne na onem svetu. Nocoj torej pojdem na pokopališče — vi vsi ste mi priče —, da zasadim med enajsto in eno uro tole bodalo v njegov grob. O prvem svitu boste našli nož na pokopališču, tisti nož, s katerim sem ga zabodel, ker je silil v mojo sestro. Ne kesam se svojega dejanja, sicer pa me je sodišče oprostilo. Ubil sem ga iz krvne osvete.«

Prijatelji v pivnici so se nemirno spogledali. Bilo je nevarno hoditi po noči okrog temnega pokopališča. In še bolj je moralo biti nevarno iti na grob človeka, ki je poginil od maščevanja... Ne, Pepito ne sme storiti tega. Počemu naj se Juanito povrne? Saj nihče ne verjame tem govoricam!

»Na, Pepito, izpij čašo jereza in bodi vesel kakor smo mi! Kdo bi hodil o mlaju na pokopališče!«

Pepito sem il je iztrgal.

»Pojdem, nevtegoma pojdem!« je siknil in stisnil zobe. »Naj sveti luna ali ne, kaj mi mar! Evo, tole bodalo bo jutri zarana zasajeno v njegov grob, o tem se boste lahko uverili na lastne oči. In če mi ne verjamete, amigos, vam zastavim svoj vinograd!«

Ko so se vrata zaprla za Pepitom, so prijatelji dolgo molčali. Enrico, ki je bil najstarejši, se je prekrižal.

S trdnimi koraki je stopal Pepito v hrib. Zdaj bo vsaj enkrat za vselej konec govoričenju. Bil ga je že sit do grla. Ko bo bodalo v gomili, bo vedel ves svet, da je mrtvec v resnici mrtev. In da njega ni bilo strah pred njim...

Nočni hlad mu je stresal telo. V krčmi je bilo toplejše... Tesno se je zavil v svoj dolgi plašč in si je potegnil klobuk na obraz.

Dospel je na pokopališče. Vrata so zaječala. Izza temnih ceder je strahotno skovikaje vzprhutala nočna ptica. Caramba, kako je samotno tod! Bog zna, koliko let je že minilo od takrat, ko je poslednjič v tej pozni nočni uri stopila človeška noga na ta posvečena tla!

Toda Pepito je vedel, kaj hoče. Tamle, glej, je grob starega Frederica, ki ga je bil bik nabodel na rogove. In poleg njega, na desni, je grob njegovega očeta. Tudi palmo je zaslutil.

Moral je tipati z rokami, da je v temi našel svojo pot. Tamle torej je palma. In za njo je Juanitov grob. Sovražila sta se že v šoli. Juanito je bil vedno močnejši od njega. Toda vsa njegova dejanja so bila zlobna. Prav je, da ga ni več med živimi...

Ko je s prsti otipaval črke imena Juan, ga je izpreletelo mrzlo in vlažno. Tisti mah je tudi že odskočil... Nekaj ga je bilo pobožalo po licu, nekaj mrzlega in vlažnega. Srce mu je jelo razbijati. Poskušal je dognati, kaj je bilo, in je zapazil dolgo palmovo vejico, ki se je sklanjala nad grobom. Zasmejal se je, kratko in hripavo.

Pripravil je nož. Čim prej opravi svoj zlovešči posel, tem bolje. Tja v sredo med ovenele cvetke ga bo zasadil. Še enkrat se je sklonil in tipal z roko... Da, tja ga bo zapičil...

»Jezus, Marija!« je šepnil natihoma in je potisnil nož do ročaja v zemljo. Nato se je vzravnal in je hotel zbežati.

Tedajci ga je ledeno izpreletelo. Nekdo... nekaj je vleklo za njegov plašč. Ali je bila zgolj domišljija? Ali je Juan iz prebodenega groba iztegnil roko in pograbil s koščenimi prsti njegov plašč, da ga potegne s seboj pod zemljo? Praznoverje, mrtveci so mrtvi!

Poskusil je umiriti trepetajoča kolena in oditi... To pot je mrtvec potegnil močneje in mu je strgal plašč z ramen. Pepito je čutil, kako se v njem bori strah s togoto. Torej je le nekaj na govorici? Juan še živi? Ne, caramba... ne! Pograbil je za plašč in ga potegnil k sebi. In tedaj je čutil... mrtvec ni hotel spustiti plašča. Držal ga je z belimi, koščenimi prsti... Videl je prste... videl bledo okostje... Videl je Juanita, ki se mu je režal s šklepečočimi belimi čeljustmi. Hotel je nekaj kriknili... kletvico... Jezik se mu je zapletel in goltanje se je izprevrglo v brezumen grohot...

Vaščani so tisto noč videli, kako je Pepito blodil po vasi, čuli so njegov smeh. Vedeli so, da je prihajal s pokopališča in nihče se ni upal odpreti mu vrat... V svetem strahu so sklepali roke in mrmrali molitvice.

V zgodnjem jutru so ga štirje prijatelji s silo odvedli domov. Mati in sestra sta ga tolažili in mu prigovarjali. Ni ju več spoznal; iz srepih oči mu je žarel vročičen plamen blaznosti.

Na pokopališču so prijatelji našli bodalo: zasajeno je bilo do koščenega ročaja v sivo zemljo Juanitovega groba. In z bodalom je bil pripet v tla krajec Pepitovega plašča...

Iz novosti državne licejske knjižnice v Ljubljani

(Priobčuje dr. Joža Glonar.)

IIX

Altan F.: Della somiglianza che passa tra il regno vegetabile ed il regno animale. In Venezia 1763. (43.422.)

Babel, Das neue. Knittelreime eines Patrioten. Görz 1862. (44.267.)

Baudonin de Courtenay, J. I. N.: Nektere opazke ruskega profesorja. Gorica 1873. (43.774.)

Beneke E.: Pragmatische Psychologie oder Seelenlehre in der Anwendung auf das Leben. Berlin 1850. (44.161.)

Briefe von und an Friedrich und Dorothea Schlegel. Berlin 1926. (43.450.)

Chmelař J.: Die politische Gliederung der Techechoslowakei. Prag 1926. (44.346.)

Dalmatien-Almanach 1913. Red. v. G. W. Gressmann. Wien 1912. (44.270.)

Divadlo, Slovanské. Sbírka dramatických spisů slovanských. V Jičíně, 1881—(44.294.)

Enk von der Burg, M. L.: Briefe über Goethes Faust. Wien 1834. (44.246.)

Fischel H.: Wiener Häuser. Wien 1911. (II 43.369.)

Frobenius H.: Des deutschen Reiches Schicksalstunde. Berlin 1914. (43.627.)

Gamillscheg E.: Die romanischen Elemente in der deutschen Mundart von Lusern. Halle 1912. (43.462 — Bh. 43.)

Glaser K.: Osnovne misli o bodoči zgodovini slovenskega slovstva. V Mariboru 1909. (44.311.)

Grasberger L.: Der musische Unterricht oder die Elementarschule bei den Griechen und Römern. Würzburg 1875. (44.081.)

Hegedušić Ml.: Rotationen und Bewegungen im Weltalle. U Zagrebu 1926. (43.674.)

Hervay T. v.: Memoiren. Wien 1905. (43.108.)

Janković V. S.: Serbia an the paece with Bulgaria. Paris 1919. (44.300.)

Joannes Anagnosta: De excidio urbis Thessalonicensis. Venetiis 1783. (III 43.301.)

Kaindl R. Fr.: Geschichte der Deutschen in Ungarn. Gotha 1912. (44.190.)

Kloepfer H.: Vom Kainachboden. Graz 1913. (43.658.)

Koehler G.: Der Dandysmus im französischen Roman des XIX. Jahrhunderts. Halle 1911. (43.462 — Bh. 33.)

Krakov St.: Кроз јужну Србију. Београд 1926. (44.243).

Liewehr F.: Zur Chronologie des serbokroatischen Akzentes. Prag 1927. (43.513.)

Lux I. A.: Deutschland als Welterzieher. Ein Buch über deutsche Charakterkultur. Stuttgart 1915. (44.333.)

Marković B. S.: Државне финансије и новчана реформа. Београд 1926. (44.331).

Mehring G. v.: Die Grundformen der Sophistik. Zur Verständigung über das Bedürfnis des Philosophierens. Heidelberg 1884. (44.276.)

Milleker F.: Историја града Панчева. Панчево 1925. (43.151).

Minařik Fr.: Mr. A. Roblek. Zagreb 1926. (II 43.997.)

Mišković J.: Београд и околина. Београд 1906. (43.661).

Moore J. H.: Zakon biogenezije. Chicago Ill. 1920. (44.265.)

Nahlowsky I. W.: Das Gefühlsleben. Dargestellt aus praktischen Gesichtspunkten, nebst einer kritischen Einleitung. Leipzig 1862. (44.289.)

Nicolas A.: L' art de crotre. Paris 1867. (44.216.)

Petković I.: Prehrana naroda. Split 1926. (43.905.)

Pichler K.: Denkwürdigkeiten aus meinem Leben. München 1914. (43.646—5.)

Rezultati, Prethodni, popisa stanovništva u kraljevini SHS. Sarajevo, 1924 — (II 43.330.)

Riedl K. A.: Bruchstücke aus dem Leben, Trink- und Badegebrauch in der Mineral- und Heilquelle Sauerbrunn bey Rohitsch in Steyermark. Gratz 1821. (44.366.)

Sax E.: Die Verkehrsmittel in Volks- und Staatswirtschaft. Berlin 1918—22. (43.467.)

Schellwien R.: Kritik des Materialismus. Berlin 1858. (44.201.)

Schnitzer J.: Katolizismus und Modernismus. München 1912. (44.180.)

Schöffel I.: Erinnerungen aus meinem Leben. Wien 1905. (43.934.)

Schultze Fr.: Philosophie der Naturwissenschaft. Leipzig 1882. (44.163.)

Servaes Fr.: Wien. Leipzig 1908. (43.692.)

Sila M.: Trst in okolica. V Trstu 1882. (44.322.)

Snopek Fr.: Die Slavenapostel. Kremsier 1918. (43.475.)

Spasojević J.: La question de Scutari. Paris 1919. (44.287.)

Stöckl A.: Lehrbuch der Geschichte der Philosophie. Mainz 1870. (44.067.)

Strobl v. Ravelsberg F.: Die ungarische Donau-Armee 1848—49. Wien 1908. (43.633.)

Taburno I.: Ревизија Српско-Бугарског уговора. Београд 1913. (44.286).

Wiessner V.: Einführung in die deutsch-österreichische Politik. Dresden 1910. (43.722.)

Zobkov M.: Pravo preče kupje u otomansko-bosanskom zakonodavstvu. Sarajevo 1926. (43.551.)

Napisi na ploščah

prevlečeni z radio-tinkturo, morejo se čitati tudi ponoči. — En primer.

Pred propadanjem zob

obvaruje samo vsakodnevno pravilno čiščenje. Vsako leto vstavijo 50 milijonov umetnih zob. Varujte Vaše zobe z uporabo

PEBECO pasta za zobe

Mali oglasi

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Vse pristojbine je vposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842.

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občestva: vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 3·—.

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din ·—. — Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—

Motorna vozila

Motor
plinski ali na bencin, eventuelno tudi s plinskim generatorjem za lesno oglje, okoli 15 HP močnega, ne pretekega, v še dobrem stanju kupim. Ponudbe z opisom in ceno na naslov: Josip Čeh, Sv. Lenart v Slov. goricah. 23548

Motorno kolo
boljše znamke, le dobro ohranjeno kupim. Obširne ponudbe s opisom in ceno na oglasni oddelek «Jutra» pod «Standart». 23571

Prikolico
za motorno kolo, znamke «Ariel», event. tudi druge tipe v dobrem stanju, kupim. Ponudbe z opisom in ceno na naslov: Lampe Anton, Novo mesto št. 305. 23719

Službo dobi

Puškar, pomočnika
samostojnega delavca ter izvežbanega kopitarja sprejmem takoj v stalno službo Ponudbe na oglas. oddelek Jutra pod «Existenca 208». 23203

Služinčad
kuharice, sobarice, natakarice, hišne itd. dobe najlažje službo v Beogradu ako se zglase v beron Ekonomija, Beograd, Visana 11 23306

Vajenca
sprejme parna pekarna Viljem Birjak, Ljubljana, Gosposvetska cesta štev. 7 23564

Veščo ondulerko
sprejmem takoj proti dobri plači. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Gorenjsko». 23663

Kovaškega učenca
pridnega in močnega sprejme Franc Krapnik, Št. Jur ob južni železnici. 23609

Agilne prodajalce
za prodajo na sejmih iščem za takoj proti visoki provisiji. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23695

4 krojaške pomočnike
za fino delo, 3 na veliko in 1 na malo sprejme takoj krojačnica Nikola Micić v Ogulinu. Ozira se samo na dobro izurjene. 23555

Drogista
mladega sprejme takoj drogerija M. Štakić, Zagreb, Ilica 6. 23722

Mlinarskega učenca
sprejme takoj s hrano in stanovanjem v hiši A. Vavpetič & Comp., valjčni mlin, Smarca pri Kamniku. 23754

Več čevljarskih pomočnikov
dobro izvežbanih za eksportna dela sprejmem takoj v stalno službo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23743

Čevljarske pomočnike in vajenca
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 23744

Modistinjo
prvovrstno in samostojno sprejmem s 1. ali 15. septembrom. Pismene ponudbe z navedbo zahtevkov pod «Dobra plača» na oglasni oddelek «Jutra». 23588

Krojaškega vajenca
sprejme takoj tvrdka Ant. Preeker, Sv. Petra cesta 14 23218

Učenko
poštenih staršev sprejme «Vojka», Krekov trg. ur

Učiteljski par
sprejme takoj pošteno dekle, ki zna nekaj kuhati ter opravljati vsa hišna dela. Plača 250 Din. — Zdolšek, upravitelj šole Letuš. 23761

2—3 zidarje
akordante za fasado išče za takoj ing. Rudolf Treo, stavbenik, Gosposvetska c. št. 12/II. 23731

Inkasanta
res energičnega moža, sprejmem za Ljubljano. — Zaslužek dober. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Inkasant». 23737

Knjigtrž. pomočnika
popolnoma verziranega v stroki, z znanjem nemškega jezika, sprejmem v knjigarno v Celju. Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, Ljubljana, Gledališka ulica št. 8. 23740

Kdor je priden
lahko zasluži letno 35.000 Din. Samostojno lepo delo. Pišite na podružnico Jutra v Mariboru pod «Novo» in priložite 20 Din za navodila in vzorce. 23706

Pekovskega učenca
sprejme takoj z vso oskrbo v hiši pekarna Šuligoj v Zagorju ob Savi. 23760

Pek. vajenca
sprejmem v pekarijo na Dolenjskem. Ponudbe pod «Pekovski vajenec» na ogl. oddelek «Jutra». 23728

Učenko
za strojno pletenje takoj sprejmem. Zglasiti se je v Kolodvorski ulici št. 18/I, Fink. 23767

Žagarja in mlinarja
poštenega in pridnega iščem Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Žagar-mlinar». 23768

Službe išče

Hišnica
želi službo takoj ali s 1. septembrom. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 23638

Pletilja
sprejme delo na dom. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23608

Šivilja
se priporoča za ženske obleke in perilo. Obiskovala je krojni tečaj pri g. Potočniku. — Japelj Marija, Vrhnika št. 88. 23697

Učenka
bi se rada učila v trgovini čevljev. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23723

Trg. pomočnica
z dolgoletno prakso v manufakturni in modni stroki, vešča pisarniških in blagajniških poslov, želi stalne službe pri večji tvrdki. — Dopise prosi pod «Reference» na ogl. oddelek Jutra. 23745

Šofer
trezen in pošten, išče službe za tovorni ali osebni avto. Nastopi lahko takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23759

Sobarica
želi službo v boljši hiši ali hotelu — najraje v Ljubljani ali Celju. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23762

Uradnik
trg. naobražen, z večletno prakso, želi premeniti službo v lesno industrijo ali kako drugo podjetje. Cenj. ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Takoj 730». 23730

Korespondentka
popolnoma samostojna, z večletno prakso, zmožna slovenskega in nemškega jezika, nemške stenografije, knjigovodstva in strojepisja, išče zaposlitve v večjem podjetju. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zaposlitev». 23738

Žagar
z 8-letno prakso na venecijanki in gater, išče službe Cenjene ponudbe z navedbo plače na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Žagar» 23769

Invalid
z osebno pravico, kavcije zmožen, želi službo blagajnika v delikatesi, kinu ali slično. Gre tudi kot družabnik k dobro idoči gostilni. Dopise na naslov: «Invalid» Log 19, pošta Liboč pri Mariboru. 23709

Natakarica
išče službo v kavarni ali gostilni. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 23775

Mizar
samostojen delavec za pohištvo in stavbe, 39 let star želi kakršnekoli primerne službe, ali vzame že obstoječo manjšo delavnico v najem. Ponudbe na naslov: Vinko Sovec, Mala Nedelja pri Ljutomeru. 23765

Prodam

Čevljarji
Radi povečanja obrata na električni pogon, imam na prodaj po zelo nizki ceni malo rabljen levoročni stroj na ročni pogon, kakor tudi stroj za širfanje in štufanje, istotako na ročni pogon, katere si lahko vsak čas ogledate pri Ivanu Prešern, tovarna čevljev, Kranj 23491

Kolesarji!

Dvokolesa v ceni zelo padla Pneumatike Michelin, Dunlop. Ceniki franko. Prodaja na obroke F. Batjel, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 159

Čevlji
Po zelo ugodni ceni prodam 2 para novih moških čevljev ter 2 para ženskih. Zglasiti se v dopoldanskih urah. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23756

Mamice!
40 otroških vozičkov raznih vzorcev prav poceni naprodaj v tovarni Tribuna, Ljubljana, Karlovska c. 4. 159

Esterer
polnojarmenik, 75 cm, proizvod 1910, leta, kateri je še v obratu za videti, proda A. Löschnigg, Sv. Lovrenc na Pohorju. 23703

Več postelj
omar, divan, kuhinjske posode itd. po nizki ceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23734

Moško kolo
trpežno in v dobrem stanju takoj prodam za 960 Din. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23747

Kupim

Jabolk
namizniih in za prešat kupim vsako množino po najvišji ceni in proti takoj knjemu plačilu. Franc Kolarič, Brežice. 23229

Posest

Posestvice
obstoječe iz vinograda ter njive, v sredi enonadstropna hiša, poleg lep vodnjak ter 50 mladih dreves, prodam. Njiva tik kolodvora je pripravna za zidanje kake restavracije. Pred vsem je pripravno za kake letoviščarje ali vpokojence. — Prodam tudi več malo rabljenih čevljarskih strojev. Posestvice je oddaljeno 5 minut od kolodvora Straža-Toplice. Anton Mali, čevljar, Gor. Straža. 23247

Prodaja posestva
v torek, 23. avgusta ob 10. uri predpoldne v Volčjini, Sv. Rupert v Slov. Goricah 42 oralov; njive, travniki, gozdovi, vinogradi, sadonosnik in poslopja. Plačilni pogoji ugodni. — Pojasnila daje posestnik K. Muršič, Hoče pri Mariboru. 23689

V najem

Mesarja
samskega, ki bi prevzel mesarijo v najem, sprejmem. Ponudbe pod značko «Mesar» na upravo «Jutra» v Celju. 23704

Trgovino
vzamem v najem. Stanovanje potrebno. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» z navedbo sedanjega prometa pod značko «65.000». 23640

Lokali

Trgovski lokal
s stanovanjem, poleg cerkve na deželi oddam v najem po ugodni ceni, radi družinskih razmer. Naslov pri podružnici «Jutra» v Celju. 23705

Natakarici
z 2500 Din kavcije dam gostilno na račun. Ponudbe pod «Natakarica» na podružnico «Jutra» v Celju. 23703

Sobe

Prazno sobo
iščem s 1. septembrom v centru mesta. Ponudbe na poštni predal št. 154. 23389

Opremljeno sobo
lepo, v I. nadstropju, s posebnim vhodom, v sredini mesta želi gospod za takoj. Prednost s uporabo klavirja Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Soba 12» 23412

Dva dijaka
vzamem na stanovanje in hrano v neposredni bližini gimnazije. — Pavel Jereb, Gledališka 7/I, stanovanje št. 6. 23725

Dijaka
mlajšega iz boljše hiše sprejmem na stanovanje in dobro hrano. Realka v neposredni bližini. — Strogo nadzorstvo. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 23678

Učiteljska družina
sprejme 2 mlajša dijaka v zračno stanovanje in dobro domačo hrano. Strogo nadzorstvo in pouk pri učenju brezplačen. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 23589

Deklico-djakinjo
do 13 let staro, sprejme v vso oskrbo kot sostanovalko k tovarišici istih let pod ugodnimi pogoji boljša rodbina. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23706

V lepo sobo
zračno sprejmem s 1. septembrom gospoda kot sostanovalca k mirnemu gospodu, ki je samo par dni v mesecu doma. Stari trg št. 17/III. 23745-a

Dijake (inje)
sprejme boljša rodbina v vso oskrbo. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 23304

Gospoda
sprejmem na stanovanje s hrano. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 23700

Prazno sobo
s posebnim vhodom in elektriko oddam boljši osebi. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23726

Opremljene sobe
in sicer 1 z dvema postoljama in 2 z eno posteljo, s posebnimi vhodi, oddam s postrežbo s 1. septembr. Pojasnila v trgovini Orehek, Kolodvorska ulica 26. 23735

Prazno sobo
event. s hrano iščem s 1. septembrom. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Uradnik 96». 23696

Dijakinjo v Mariboru
sprejmem na hrano in stanovanje. Klavir na razpolago. — Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 23776

Sobo
zračno, z lepim razgledom na vrt, z elektriko, oddam takoj. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 23552

Stanovanja

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin, ca 500 m² vrta odda s 1. septembrom na Brinju ob Dunajski cesti Pokojninski zavod v Ljubljani. 23336

Mirna stranka
3 odraslih oseb, išče stanovanje 2—3 sob s pritiklinami, ne preveč oddaljeno od centra, za 1. september ali oktober. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Po možnosti takoj». 23662

Stanovanje
lepo, zračno in solnčno, od 4—5 sob v novi hiši ali vili sredi mesta želim. Pismene ponudbe z opisom stanovanja in najemnimi pogoji na glavno pošto, poštni predal št. 153 pod naslovom «Stanovanje». 23469

Stanovanje
v vili v Št. Vidu, dvosobno s kuhinjo, kletjo in vrtom oddam takoj ali s 1. septembrom mirni stranki brez otrok. Pojasnila v trgovini Orehek v Kolodvorski ulici 26. 23736

Stanovanje
obstoječe iz 3 sob, kabineta, predsobe, kuhinje s shrambo, kleti in podstrešja — oddaljeno 10 minut od gl. pošte, na periferiji mesta takoj oddam za 1500 Din mesečno. Elektrika in parket. Prednost ima tisti, ki plača za nekaj časa naprej — v tem slučaju tudi ceno primerno znižam. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Stanovanje 57». 23733

Kapital

Akademik
v zadnjem letniku študija, išče blago dušo, ki bi mu v svrho dokončanja študij posodila proti poroštvu in niskim obrestim najdalj za dobo 5 let 8—10.000 Din. Blagohotne ponudbe je nasloviti na oglasni oddelek «Jutra» pod «Rešena eksistenca» — na kar se dobi vsa pojasnila. 23629

Šivilju
s kapitalom 5—10.000 Din sprejmem kot družabnico v dobro idoče podjetje. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Samostojna 57». 23757

8000 Din posojila
iščem nujno proti dobrim obrestim. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod šifro «Obresti». 23766

Dopisi

V oglasnem oddelku «Jutra»
je dvignili sledeča pisma: A. B., Amerikanec 50, Agilen 1927, Brezplačna oskrba, Brno, Brinetka Blondinka, Čistoča, C. P., Družabnik 22701, Dobro srce, Dobičkanosno, Duševni prijatelj, Fotoaparat, Gotovi zaslužek, Izvrsten, Iščem srečo, J. O. 2804, Jesen 20, Jeftina kupnja, I. R., Kuharica, Krojač v trgovski hiši, Lesna, Lasten dom, Lokal 46, Marljiv 227, Manufakturist, Medicinec, Mirna družina, Novo življenje, Noša, O. M., 1. oktober, Poštena 32, 15.000 odkupnine, Pridna 50, Pošten in zmožen, Protiusluga, Prihodnost 33 %, Priložnost, Potrebno 500 Din, Restavracija 83, Rožica in Marjetica Velenje, Soba 33, Srednji, Stalen zaslužek, Slovenka 22, Skupno gospodinjstvo, Sameva, Sigurnost 5, Sorodna duša 4, Služba 96, Sreča 66, Skrbna gospodinja, Sposoben 26, Takoj ali november, Trgovina 73, Takoj 11, Tričlanska družina. Takojšnje plačilo, Takoj 41, Takoj soba, Tiha sreča 16, Takoj prosto stanovanje, Usnjarna, Ugodna postrežba, Ubogi, Veratran, Vezenje, Wertheim, Vesten 5, Vila 94, Vzljubiva se, Veleposestvo 20.000, Zaslužek, Zanesljiv 601, Zanesljiv 92, Z. Zmožnost, Življenje, 40/1927, 33, 101, 20.000, 40, 54321, 333, 2306, 21378, 10, 999.

«Raša»
Dvignite pismo v oglasnem oddelku «Jutra». 23741

M—a
Ako mogoče v soboto eno uro po prihodu vlaka na kraju, kakor običajno. Poljube M — — a. 23774

Ženitve

Gospod
36 let star, želi znanja z gospodično, radi ženitve. Samo resne ponudbe s polnim naslovom na oglasni oddelek «Jutra »pod šifro «Podjetnik 64». 23764

Glasba

Lep kratek klavir
prvovrstne tvrdke, prodam. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23732

Klavir
kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «B». 23749

Ia violinista
sprejmem s 1. septembrom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 23758

Tambur. godala
še dobro ohranjena poceni proda Sokol v Ribnici na Dolenjskem. 23770

Klavir
kupim. Ponudbe pod šifro «Glasba» na oglasni oddelek «Jutra». 26816

Živali

Mlade pse
čistokrvne bernhardince takoj proda Alojzij Vavpetič, Smarca pri Kamniku. 23753

Razno

Preselitve
izvršuje najceneje «Slovenia-Transport», sped. transportna družba v Ljubljani, Miklošičeva 36 — Tel. 27-18 23101

Jamske svetiljke
Razpisujemo dobavo raznih delov za Wolfove jamske svetiljke. Ponudbe je predložiti do 6. septembra t. l. Pojasnila pri direkciji drž. premogovnika Zabukovca — pošta Griže. 23717

Abonenti
plačajo samo 14 Din dnevno v gostilni «Ostok Vis», Židovska steza. 23742

Znamke!
Za 100—1000 dobrih znamk SHS države zamenjam znamke drugih pokrajin ali pa vojni denar. — Friedr. Peter, Eksport, Würzburg (Bavarsko). 23635-a

Popolnoma suha, lepa

bukova drva

v polenih ali razžagana

kakor tudi mehka drva dobavlja tvrdka „ARBOR" d. d., Dunajska c. 50

v vsaki množini od 1 m³ naprej Dostavi se tudi na dom. Telefon št. 20-546.

Tvrdka

Desider Lederer, Sombor

kupuje:

seno
krompir
drva
stavbni les
prazne solne vreče
prazne vreče od moke

in prosi ponudbe. 8920

Organizator
dipl. elektroinženjer

trgovsko izobražen prevzame kot samostojen vodja ali pa kot tajnik reorganizacijo podjetja, katero radi visokih produkcijskih stroškov ne more uspevati. Zmožen je srbsko-hrvatskega, nemškega in češkega jezika. 33 let star, neoženjen s SHS državljanstvom, samostojen, zanesljiv in marljiv. Jamči povečanje rentabilnosti. Pogoji po dogovoru. Cenj. ponudbe na poštni predal 104 Ljubljana. 9095

KUPUJEM
starinsko opremo

(salon, jedilnico in spalnico, Hall ter perzijske preproge)

Kompaktna stilska izradba, po mogočnosti Empire za takoj. Posredovalci izključeni Direktne ponudbe s točnim opisom pojedinih predmetov in ceno pod „Recamier" na Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20.

Kupim vsako množino
smrekovih drogov

od 6 m do 10 m dolžine in od 7—10 cm pisne mere. 8984

Cenjene ponudbe je poslati na:

J. Jelovšek, Murska Sobota (Prekm.)

Vinarska zadruga v Ljutomeru

ima v zalogi ca. 86 hl več vrst pristnega ljutomerčana po zmerni ceni letnik 1926 izborne kvalitete.

Načelstvo.

ALOJZ SVETE
trg. sotrudnik
ADICA OREHEK
trg. hčerka
poročena
Brezje, dne 15. avgusta 1927.

Tvornica kvasa

sprejme v stalno službo

OBRATOVODJO

odnosno varilnega mojstra s strokovno predizobrazbo, nadalje tudi več uslužbencev, ki so doslej službovali dalj časa v enakih podjetjih.

Ponudbe s spričevali je vposlati na **Boh & Križnič, Ljubljana, Poštni predal 146.** 9.94

Tridesetletna izkušnja dokazuje, da so čaše in aparati znamke **WECK** za vkuhavanje najzanesljivejši in radi tega najcenejši. Zelo ugodne cene! Tovarniška zaloga „WECK" Ljubljana, Krekov trg 10 I. nadstr. (tvrdka Fructus).

Pazite na znamko!

CELJE: Josip Jagodič.
MARIBOR: Carl Lotz.

Naznanjamo pretužno vest, da je naš dobrosrčni soprog, oče, brat, stric in svak gospod

Josip Weber

posestnik in gostilničar, Trbovlje - Sv. Urh št. 39,

danes 18. t. m. ob 5.30 popoldne mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v soboto 20. t. m. ob 3. popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Zagorje.

Trbovlje - Sv. Urh, 18. avgusta 1927.

Justina roj. **Kosem,** soproga, **Justi,** hčerka, **Franc Weber,** brat in vsi **drugi žalujoči ostali.**

Pogrebni zavod Trbovlje.

J. O. Curwood: 39

Preganjana žena

Roman.

Ljubki pokoj na Janinem obličju ga je spravil v zadrego. Gledal jo je, ko je govorila, in čisto pozabljal na to, kako jo je hotel pozdraviti, kadar pride iz šotora.

»Odšla sem zadaj,« je pripovedovala. »Odgrnila sem platno in sem zlezla izpod šotora kakor kak deček. Nato sem se izprehajala, dokler si nisem zmočila nog.«

»In midva sva pogasila ogenj!«

»Mokrih nog mi ni mar,« je zatrdila naglo.

Stari Donald je bil že pri delu in je izdiral šotorne količe. Jana je stopila tesno k Aldousu; spet je videl v njenih očeh tisto globoko, krasno zarjo. To pot je slutil, da sama hoče, naj jo vidi, in besede, ki je mislil, da jih ne bo mogel izreči, so mu sladko privrele iz ust.

»Zdaj se ne bojite več, Ladygray, jelite? Tisto, kar vas je nekdaj zadelo —«

»Je mrtvo,« mu je odgovorila. »In vi, Aldous? Podrobnosti so vam neznane. Ali me sodite po tem, kakor ste me videli, in me imate res za okrutnico?«

»Ne, tega si ne morem misliti o vas.«

Njena roka se je dotaknila njegovega ramena.

»Pojdite z menoj tja gori na solnčno jaso, s katere bova imela razgled na jezerce!« je dejala. »Do današnjega dne je bil moj namen, da ne sme nikoli nihče razen mene zvedeti resnice. A vi ste bili tako dobri z menoj, a vam moral povedati zgodbo — svojo in njegovo.«

Ni ji vedel česa odgovoriti. Ne da bi kaj rekel Mac Donaldu, je šel z njo. Ustavila sta se na travnatem parobku in jezerce se je v solncu zalesketalo pod njima. Vso pot je Jana molčala. Šele tu je izpregovorila z lahnim gibom roke:

»Vi morda mislite, da me tisto, kar je tamle doli, navdaja z grozo. Motite se. Do smrti se bom spominjala tega jezerca, skoro tako, kakor se Donald spominja svoje votline — a ne zato, ker bi ljubila tisto, kar čuva, ampak zato, ker čuva na svojem bregu bitje, ki bi me uničilo, ako bi še živelo! Slutim vaša čuvstva, Aldous — slutim, da vas je v globini srca groza žene, ki se raduje smrti drugega človeškega bitja. Toda smrt, samo smrt je bila ključ za spone milijonov duš, ki so živele pred menoj; in bili so možje — da, tudi možje — ki je bilo njih življenje pokvarjeno in uničeno, ker ni prišla smrt, da bi jih rešila. Eden teh je bil moj oče. Da ga je za časa pokosila smrt ali ako da je prišla po mojo mater — nikdar me ne bi bilo srečalo tisto, kar je tamle pokopano!«

Te strašne besede je izrekla tako pokojno in mirno, da mu je bilo nemogoče skriti dojem, ki so ga zbudile v njem. A v njenem nasmehu se je odražala notranja muka.

»Moja mati je pognala očeta v blaznost,« je nadaljevala s strogo preprostostjo, ki se mu je zdela najkrasnejše, kar je kedaj slišal iz človeških ust. »Ljudje niso vedeli, da je blazen. Imenovali so ga čudaka. Toda bil je blazen — v nekem pogledu. Devet let mi je bilo, ko se je to zgodilo, in slika našega doma mi je še živo pred očmi. To vam je bil krasen dom. In šele moj oče! Povedati vam moram, da sem ga oboževala — da mi je bil kralj vseh mož. In prav tako globoko, kakor jaz njega, je on oboževal mojo mater. Bila je krasotica. Kaj vem kaj mi je bilo otroku, da sem se časih čudila, kako more biti ženska tako lepa. A njena lepota je bila na žalost posoda izprijene duše!

Nekega dne sem slišala očeta, ko ji je rekel, da bi se ubil, če bi umrla. On ni bil strasten čuvstvenjak; bil je filozof, znanstvenik, miren in uravnovešen človek — in kasneje, ko sem odrasla detinstvu, sem se pogosto spominjala teh besed kot dokaza, kako vdano jo je ljubil. Mislim, da to že ni bila ljubezen, ampak oboževanje. Rekla sem, da mi je bilo devet, let, ko se je zgodilo. Drugi moški — razporoka — in na dan razvoda se je ta ženska, moja mati, poročila s svojim ljubimcem. Nekje v možganih mojega očeta je počila žila in od tistega dne je bil nerazsoden — obseden zoper eno samo, edino stvar; in ta mržnja je bila toli globoka in strastna, da je z leti deloma prešla tudi name, tako da sem danes vsa prežeta tega odpora. In to, John Aldous, je ena tistih stvari na svetu, ki sem najbolj ponosna nanje!«

Niti enkrat ni bilo čuti v njenem glasu razburjenja. Niti enkrat ni zazvenel drugače nego običajno in njene oči, ko jih je odvrnila od jezera in jih je uprla vanj, so bile mirne kakor oči otroka.

»Ta odpor,« je nadaljevala, »odpor moža, ki mu je možgane in dušo do skrajnosti razjarjal en sam neizmeren gnev, je bila mržnja do razporoke in do zakonov, ki jo dovoljujejo. Porodila se je v njem na dan nesreče in je ostala živa do njegove smrti. Odvrnila ga je s cest navadnh ljudi — tako sva postala potnika na obličju zemlje. Dve leti po razsulu našega doma sta moja mati in mož, katerega je bila vzela, poginila z ladjo, ki se je razbila na morju. Vest o tem se ni prav nič dojmila očeta. Morda vam bo težko razumeti to, kar je nastalo med nama v onih letih — in v letih, ki so prišla. Oče je bil do konca učenjak, mož, ki je sledil za neznanimi stvarmi, in moja naobrazba je postala mešanica znanja, zbranega na vseh koncih in krajih sveta. Nikoli se nisva razstala. Bila sva drug drugemu več nego oče in hči, bila sva si prijatelja in tovariša — on ves moj svet, jaz vse njegovo življenje.

KAJ ČAKA DRŽAVO ?

V KATERI PRIDE KLERIKALIZEM DO MOČI

ODGOVOR NA TO VPRAŠANJE VAM DA 16. ZVEZEK KNJIŽNICE „JUTRA".

MICHEL ZEVACO

„PAPEŽINJA FAVSTA"

ZGODOVINSKI ROMAN, 427 STRANI. BROŠIRAN IZVOD 45 DIN, VEZAN 55 DIN.

NAJZANIMIVEJŠA, NAJPRETRESLJIVEJŠA, NAJPOUČNEJŠA KNJIGA, KI JO MORATE ČITATI!

Na novo! Konkurenčne cene! Na novo!

Na novo otvorjena

trgovina pletenin

ŽENKO HRIBAR,

CELJE, Slomškov trg št. 1

(pri farni cerkvi)

priporoča cenjenemu občinstvu svojo veliko tovarniško zalogo **pletenih izdelkov** kot:

nogavice, rokavice, pleteno perilo, športne telovnike vseh vrst itd.

po dnevni konkurenčni ceni.

Na debelo! Postrežba prvovrstna! Na drobno!

Zahtevajte povsod najboljši

„ORCO"

švicarski sir v omotih.

Zastopstvo:

Fr. Srdar & Co., Zagreb, Gjure Deželića Prilaz 79.

Telefon 14—56.

Zahvala.

Za vse iskreno sočutje ob priliki smrti naše predrage

Marice Kunejeve

se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebna zahvala bodi pa izrečena pevskemu zboru za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnega cvetja, „Sokolu" in vsem onim, ki so drago rajnico spremili na njeni zadnji poti.

V Rajhenburgu, dne 17. avgusta 1927.

9093 **Žalujoči ostali.**

✝

Oficiri 8 žand. puka javljajo tužno vest, da je njihov visoko cenjeni in ljubljeni komandant, gospod

Marko S. Manigodić

žand. ppukovnik, komandant 8. žandarmeriskog puka, nosilec reda „Belega orla"

dne 17. t. m. ob 23·30 uri nenadoma preminul.

Pogreb se bo vršil v petek, dne 19. t m. ob 15 uri iz hiše žalosti Bleiweisova cesta štev. 1/III na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1927.

Dobrega kletarja

z dolgoletno prakso in dobro kvalifikacijo sprejmem takoj v Sarajevo. Ponudbe s kvlifikacijo na firmo **Braća Damić, veletrgovina vinom, Sarajevo.**

L. Mikuš

Mestni trg štev. 15

Tvornica dežnikov, zaloga sprehajalnih palic. 7194

Ležalne stole

á Din 160

po povzetju **Din 170** nudi

Rudolf Radovan

tapetnik

Krekov trg št. 7.

Pogubo vsaki družini

prinašajo nalezljive bolezni. Kako se jih ubranite izveste iz knjige.

Dr. Josip Tičar:

Boj nalezljivim boleznim

Cena s poštnino vred Din 19·50

Naročila na knjigarno Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob smrti nepozabnega soproga

Miha Dernovška

se tem potom najprisrčneje zahvaljujem.

Posebna zahvala pa bodi izrečena g. zdravniku dr. Neubergerju za blagohotno lajšanje bolečin, častiti duhovščini, cenjenemu lovskemu društvu za izkazano zadnjo čast, g. govornikom za občuten poslovilni govor, pevskemu društvu „Svoboda" za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov ter vsem onim, ki so spremili dragega mi pokojnika na njegovi zadnji poti.

Hrastnik, dne 18. avgusta 1927.

Antonija Dernovšek,
žalujoča soproga.

✝

Z nepopisno žalostjo naznanjamo vsem, da je Vsemogočni vzel našega najmlajšega sinčka

Zorana Peterčka

danes, dne 18. avgusta 1927 po kratki, mukepolni bolezni med svoje krilatce.

Središče ob Dravi, 18. avgusta 1927.

Žalujoča rodbina **Mlinarič.**

✝

Vsa neskončna ljubezen nam ni mogla ohraniti najbližjega materinega srca. Zapustila nas je včeraj dne 18. t. m. ob 3/4 1. uri popoldne

Ana Dolinar

soproga vpok. uradnika državne železnice

v starosti 61 let, po težki mukapolni bolezni, vdana v svoje trpljenje in se preselila k Vsegamogočnemu.

Pogreb nenadomestne, nepozabne mamice se bo vršil danes v petek, dne 19. avgusta 1927 ob 17·30 iz Splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Pragersko, dne 18. avgusta 1927.

Alojzij, soprog — **Vekoslav Drago,** sinova — **Anica, Minka** por. **Mazi,** hčere — **Darko, Olga,** vnuka — **Edvard Mazi,** zet.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja ob bolezni in smrti našega nepozabnega soproga, očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

Emerika Zelinka

veletrgovca

se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebna zahvala pa bodi izrečena gg. pevcem za ganljive žalostinke, darovalcem krasnega cvetja in vencev, kakor tudi vsem onim, ki so dragega nam pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, 20. avgusta 1927 ob 8. zjutraj v novi šišenski cerkvi. 9096

V Ljubljani, dne 19. avgusta 1927.

Žalujoči ostali.

✝

Starešinska zveza jugoslov. akad. društva „Triglav" daje na znanje tužno vest, da je umrl njen član

dr. Alojzij Kraut

odvetnik v Kamniku

Večnaja mu pamjat!

9100

✝ Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljena, dobra soproga, mati, sestra, teta in svakinja, gospa

Angela Urbas roj. Žitnik

soproga posestnika in trgovca

v četrtek zjutraj po kratki mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere v Leonišču v Ljubljani, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne nam pokojnice bo **v soboto, dne 20. avgusta 1927, ob 9. uri dop. iz hiše žalosti, Unec št. 13.** na farno pokopališče na Uncu.

Na Uncu, dne 19. avgusta 1927.

Ivan Urbas, soprog. **Viko, Janko, Slavko, Elca,** otroci **in ostalo sorodstvo.**

Urejuje dr. Josip Birsa. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar, Za Narodno tiskarno dd, kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak, Vsi v Ljubljani.